

Motion till riksdagen 2020/21

av **Jimmie Åkesson m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2020/21:191 Ändrade regler i utlänningslagen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa permanenta uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anställa en översyn av migrationslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en human asylpolitik mot irreguljär migration och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa förstalandsprincipen och modernisera asylrätten och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa gränskontrollerna och täppa till hålen i Dublinförordningen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra lagen om särskilda åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa reglerna för säkra ursprungsländer ordentligt och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att implementera bestämmelserna om säkra tredjeländer och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa strikta regler om europeiska säkra tredjeländer och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa särskilda påskyndande asylförfaranden och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om högre krav på asylsökande och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om offentliga biträden i asylärenden och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätten till tolk i asylärenden och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett särskilt uppdrag för uppdaterad landinformation och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om övrigt skyddsbehövande och liknande begrepp och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om längden på uppehållstillstånd för alternativt skyddsbehövande och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en säkerhetsventil på absoluta miniminivå och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa definitionen av verkställighetshinder och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvisa grova brottslingar oavsett skyddsskäl och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda nya möjligheter att verkställa utvisningar och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminella utvisningsdömda skall hållas i förvar och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om korta uppehållstillstånd vid verkställighetshinder och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om transitcenter och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten till eget boende (EBO) skall avskaffas och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hälsundersökningar som erbjuds asylsökande skall vara obligatoriska och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att asylmottagandet skall vara självfinansierat och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om medicinska åldersbedömningar och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undantaget från kravet på arbetstillstånd (AT-UND) och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det så kallade spårbytet och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integration av asylsökande och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nyanländas etablering och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyddsbehövande och vissa närliggande grupper inte skall kunna utgöra anknytningsperson för så kallad snabb anknytning och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alternativt skyddsbehövande inte skall kunna utgöra anknytningsperson för anhöriginvandring och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utlänningar som fått uppehållstillstånd genom säkerhetsventilen eller på grund av verkställighetshinder inte skall kunna utgöra anknytningsperson och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa familjdefinitionen till de absolut lägsta kraven i folkrätten och EU-rätten och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa integrationskrav i lag, och koppla detta till rätten till familjeåterförening och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vandelskrav vid anhöriginvandring och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om längden på uppehållstillstånd på grund av anknytning och tillkännager detta för regeringen.

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta regler för uppehållstillstånd när förhållandet upphört och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda frågan om skydd för utlänningar som utsätts för relationsvåld och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en tvingande 21-årsregel vid anhörginvandring och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en tvingande 21-årsregel vid anhörginvandring även i arbetsmarknads- och studerandeärenden och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försörjningskravet skall skärpas och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försörjningskravet skall breddas och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undantag från försörjningskravet när anknytningspersonen är medborgare i Sverige, EES eller Schweiz och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undantag från försörjningskravet när anknytningspersonen är konventionsflykting och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om definitionen av ett väletablerat förhållande för konventionsflyktingar och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undantag från försörjningskravet för vidarebosatta (kvotflyktingar) och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undantag från försörjningskravet för alternativt skyddsbehövande och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om övriga undantag från försörjningskravet och en nödventil och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vandelsprövning i fler fall och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer inre utlänningskontroll och tillkännager detta för regeringen.

53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade befogenheter vid inre utlänningskontroll och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten till förvarstagning måste öka och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka antalet förvarsplatser och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga och utveckla biometriska databaser och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvisning på grund av asocialitet och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återkallelse av uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvisning på grund av brott och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler avvsningsbeslut skall förenas med omedelbar verkställighet och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återreseförbud skall bli norm vid utvisningsbeslut och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera återvändandeverksamheten och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förbättrat samarbete med tredjeländer kring återvändande och tillkännager detta för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att preskriptionstiden vid utvisning skall avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det kontanta återvändandebidraget skall avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten till välfärden måste reformeras och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgång till studiestöd och tillkännager detta för regeringen.
68. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återvandring och tillkännager detta för regeringen.
69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hemvistkravet för medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hederlig vandel för medborgare och tillkännager detta för regeringen.
71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kunskaper om språk, kultur och samhälle för medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om egen försörjningsförmåga för medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om medborgarskap och återvandring och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har föreslagit vissa lagändringar som en följd dels av att den tillfälliga lagen (2016:752) löper ut den 19 juli 2021, dels att Migrationskommittén (Ju 2019:01) den 15 september 2020 överlämnat betänkandet En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54). Nedan framlägger Sverigedemokraterna sin uppfattning om regeringens förslag, men också Sveriges migrationspolitik i övrigt.

Sverigedemokraternas följdmotion är tematiskt uppbyggd, med avsnitt för respektive övergripande område inom utlänningsrätten.

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut	1
Innehållsförteckning	7
Övergripande principer för migrationslagstiftningen	11
Grundpremisen för svensk migrationspolitik	11
Avskaffandet av permanent uppehållstillstånd	13
Permanent uppehållstillstånd: från undantag till huvudregel och tillbaka	13
Problemen med vandel och permanenta uppehållstillstånd	15
Problemen med tillståndsgrunden för permanent uppehållstillstånd	17
Problemen med kommitténs och regeringens förslag	19
Avskaffa permanent uppehållstillstånd	20
Gör en översyn av utlänningsrätten	21
Asyl och skydd	24
Förutsättningar för asyl	24
Inför en human asylpolitik mot irreguljär migration	24
Följ förstalandsprincipen och modernisera asylrätten	25
Förutsättningar för asylprövning	26
Skärp gränskontrollerna och täpp till hålen i Dublinförordningen	26
Inför reglerna om säkra ursprungsländer ordentligt	28
Implementera bestämmelserna om säkra tredjeländer	29
Inför strikta regler om europeiska säkra tredjeländer	30
Asylförfaranden	30
Inför särskilda påskyndade asylförfaranden	30
Ställ högre krav på asylsökande	31
Begränsa rätten till offentliga biträden i asylärenden	33
Begränsa rätten till tolk i asylärenden	34
Ge Migrationsverket ett särskilt uppdrag för uppdaterad landinformation	35
Skyddsgrunder	35
Avskaffa övrigt skyddsbehövande och liknande begrepp	35

Sänk tillståndslängden för alternativt skyddsbehövande	37
Säkerhetsventil på absoluta miniminivå	38
Verkställighetshinder	40
Begränsa definitionen av verkställighetshinder till miniminivån	40
Utvisa grova brottslingar oavsett om de löper risk i hemlandet	40
Utred nya möjligheter att verkställa utvisningar	41
Sätt kriminella utvisningsdömda i förvar	42
Kort uppehållstillstånd vid verkställighetshinder	42
Mottagandet av asylsökande och nyanländas etablering	43
Bakgrund och problem med dagens ordning	43
Inför transitcenter	45
Asylmottagandet skall vara självfinansierat	47
Förbättra reglerna kring medicinska åldersbedömningar	49
Avskaffa asylsökandes rätt att arbeta	51
Avskaffa spårbytet	52
Stoppa integrationen av asylsökande	54
Låt staten ansvara för nyanländas etablering	54
Anhöriginvandring	56
Utgångspunkter	56
Familjeåterförening	56
Snabb anknytning skall ej införas för skyddsbehövande	56
Alternativt skyddsbehövande skall ej ha rätt till familjeåterförening	58
Fortsatta begränsningar av rätten till familjeåterförening för vissa andra grupper	59
Begränsa definitionen av en familj till miniminivån	59
Kräv integration före inresa	60
Inför ordentliga vandelskrav vid anhöriginvandring	60
Endast tidsbegränsade uppehållstillstånd för anknytning	61
Fortsatt uppehållstillstånd i vissa fall när förhållandet upphört	62
Bakgrund	62

Skärp reglerna för uppehållstillstånd när förhållandet upphört	63
Utred frågan om skydd för utlänningar som utsätts för relationsvåld	64
Möjligheten att vägra uppehållstillstånd på grund av ålder	65
Inför en permanent 21-årsregel vid anhöriginvandring	65
Inför 21-årsregel även i andra ärenden	65
Försörjningskravet vid anhöriginvandring	67
Försörjningskravet skall skärpas	67
Försörjningskravet skall breddas	69
Undantag från försörjningskravet	71
Inget undantag när anknytningspersonen är medborgare i Sverige, EES eller Schweiz	71
Begränsa undantaget när anknytningspersonen är konventionsflykting	71
Definitionen av väletablerat förhållande för konventionsflyktingar	72
Inget nytt undantag för vidarebosatta (kvotflyktingar)	72
Inga undantag för alternativt skyddsbehövande	73
En eventuell nödventil skall vara sträng	73
Säkerhet, kontroll och återvändande	75
Utlänningskontroll	75
Vandelsprövning i fler fall	75
Mer inre utlänningskontroll	76
Öka myndigheters befogenheter vid inre utlänningskontroll	77
Öka möjligheten till förvarstagning	78
Öka antalet förvarsplatser	78
Utvidga och utveckla biometriska databaser	80
Avlägsnande av utlänningar	82
Utred möjligheten till utvisning på grund av asocialitet	82
Utvidga möjligheten att återkalla uppehållstillstånd	82
Utvidga möjligheten till utvisning på grund av brott	84
Fler avvisningsbeslut skall förenas med omedelbar verkställighet	86

Gör återreseförbud till norm vid utvisningsbeslut	86
Reformera återvändandeverksamheten	87
Förbättra samarbetet med tredjeländer kring återvändande	89
Preskriptionstiden vid utvisning skall avskaffas	90
Det kontanta återvändandebidraget skall avskaffas	91
Tillgång till välfärden	93
Bakgrund och problembild	93
Rätten till välfärden måste reformeras	95
Begränsa rätten till studiestöd	97
Uppmuntra till återvandring	98
Medborgarskap	100
Skärp hemvistkravet	100
Återinför krav på hederlig vandel	102
Inför krav på kunskaper om språk, kultur, och samhälle	104
Inför krav på egen försörjningsförmåga	106
Uppmuntra till återvandring även för medborgare	107

Övergripande principer för migrationslagstiftningen

Grundpremisen för svensk migrationspolitik

Sveriges befolkning har under 2000-talet ökat i en takt som får betraktas som extrem. Under 2010-talet har Sverige rentav haft den största befolkningsökningen i absoluta tal i Sveriges historia, 985 000 personer, vilket är 50 procent mer än 40-talets rekordår.

Magnituden av den demografiska förändringen är unik i västvärlden och hade alldeles oavsett sammansättningen av befolkningstillväxten inneburit en chock för samhället. Påfrestningen för bostadsmarknaden, sjuk- och äldreården, skolväsendet och andra delar av välfärdssamhället innebär med en så snabb befolkningstillväxt ofrånkomligen att kapaciteten underskrider behoven.

Den förkrossande majoriteten av befolkningstillväxten beror på invandring, nästan 80 procent under 2010-talet. Karaktären på denna migration gör problemen långt värre. Av invandringen det senaste decenniet har 70 procent haft sitt ursprung utanför Europa, varav nästan alla i Afrika och Asien. Det är övervägande personer med en kulturell, religiöst och utbildningsmässigt avlägsen bakgrund, och som visat sig vara mycket svår att assimilera till det svenska samhälls-, kultur- och arbetslivet.

Migrationen till Sverige har de senaste decennierna därtill till största del bestått av asyl och anhöriginvandring, rentav till två tredjedelar under det föregående decenniet. Arbetskraftsinvandringen, eller rättare sagt arbetstagare som kommit till Sverige för att arbeta, har endast utgjort 13 procent det gångna decenniet. Bland dessa är det i sin tur mestadels lågkvalificerad arbetskraft: år 2019, det sista normala året före pandemin, var den största enskilda gruppen som fått arbetstillstånd bärplockare. De utgjorde ensamma nästan en fjärdedel av arbetstillstånden.

Medan arbetskraftsinvandrare haft färdiga arbeten att gå till redan vid första steget på svensk mark, har så inte varit fallet för resten av invandringen. Även om det finns självklara och tydliga undantag framgår det av SCB:s statistik att många grupper av utrikesfödda dels varit utblottade och beroende av samhällets stöd redan från ankomsten, dels fastnat i ett mycket långvarigt utanförskap. Bland de som kom till Sverige som flyktingar 1997–2001 visar exempelvis SCB:s siffror att det tog i genomsnitt tolv år för personer från Asien (mestadels Mellanöstern) att komma i arbete, medan personer från Afrika i genomsnitt aldrig kom i arbete. Med andra ord: även efter undersökningens maxtid på femton år hade majoriteten inte kommit i arbete.

Här bör också nämnas att nyare forskning visat på ännu större problem i integrationen. En studie från Svenska Handelsinstitutet som avsåg 1998–2010 visade exempelvis att endast runt en tredjedel av alla som invandrade från Afrika och Asien hade en lön som motsvarade de lägsta ingångslönerna, efter femton år i Sverige. Även forskning från Entreprenörsskapsforum visar på att stora delar av invandrarna aldrig kommer i självförsörjning.

Kostnaderna skenar för eskalerande biståndsutgifter och ökade kostnader i välfärden för personer som har stora behov men samtidigt bidrar med liten skattekraft. Detta betalar vi genom ökade skatter och sammanbrott av kommunernas ekonomi. Men framförallt betalar vi genom minskade förutsättningar och ambitioner i välfärden, skolan, sjukvården, pensionerna och de sociala trygghetssystemen som byggts upp av tidigare generationer svenskar. På område efter område halkar Sverige efter de länder vi tidigare jämfört oss med.

Den största kostnaden för den migrationspolitik som bedrivits är dock inte ekonomisk. Migrationens effekter vad gäller sammanhållningen och tryggheten i Sverige utgör den mest alarmerande konsekvensen. Ökade samhällsklyftor, eskalerande och grövre våld och en okontrollerbar kriminalitet är en direkt konsekvens av den bedrivna migrationspolitiken. Från att ha varit ett av världens mest jämlika länder, både mellan de båda könen och vad gäller den ekonomiska fördelningen, finns idag områden som de facto lyder andra lagar och regler än de svenska eftersom ordningsmakten inte kan verka där längre effektivt. Helt nya företeelser som hedersförtryck, islamism och förnedringsrån har uppstått i Sverige genom de hundratusentals människor som invandrat från lågt utvecklade delar av världen.

Den politik som förts av regeringar ledda av såväl socialdemokrater som moderater de senaste decennierna har inneburit att vi är i färd att förlora våra grundläggande värderingar, och kärnan i det svenska folkhemmet. Om kursen skall brytas måste genomgripande åtgärder genomföras omgående.

Således anser Sverigedemokraterna att den mest grundläggande utgångspunkten för denna motion är att Sverige behöver minska migrationen, kraftigt. När det gäller asylrelaterad invandring, det vill säga asylsökande och deras anhöriga, måste målsättningen vara ett volymmässigt nettominus. Politikens inriktning bör under överskådlig tid formas för att förmå människor som finns i landet illegalt eller som saknar tillhörighet till det svenska samhället, att återvända till sina hemländer.

Avskaffandet av permanent uppehållstillstånd

Sverigedemokraterna delar Migrationskommitténs, och därmed regeringens uppfattning, att tillfälliga lagens bestämmelser om tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel, är av godo och bör permanentas. Vi instämmer även i att tidsbegränsade uppehållstillstånd skall vara norm även för anhöriginvandringen.

Sverigedemokraterna anser dock att kommittén inte gick långt nog i detta avseende, då man inte föreslog att institutet permanent uppehållstillstånd skulle avskaffas. Vi anser att detta beror på att man inte beaktade vare sig asylbegreppets mening eller skyddsbehovens varaktighet. Man har heller inte beaktat samhällskonsekvenserna av att bevilja utlänningar permanenta uppehållstillstånd, eller de bristande möjligheterna att återkalla dessa. Regeringen har i vår mening gjort samma misstag, vilket vi utvecklar i det följande.

Permanent uppehållstillstånd: från undantag till huvudregel och tillbaka

Sverigedemokraternas bedömning: Permanent uppehållstillstånd kom till som ett undantag för ett fåtal fall. Det har dock med tiden blivit huvudregeln i svensk utlänningsrätt, tvärt emot grundtanken. Först med tillfälliga lagen har ordningen i viss mån återställts.

Svensk utlänningsrätt hade ursprungligen inget institut liknande permanent uppehållstillstånd. I stället var uppehållstillstånd alltid tidsbegränsade, och behövde regelbundet förlängas. I 1927 års lag om utlännings rätt att här i riket vistas (1927:333), som införde institutet *uppehållstillstånd*, föreskrevs att ”uppehållstillstånd skall avse en viss tid”. Föredragande departementschefen Gärde uttryckte förståelse för tanken på ett permanent uppehållstillstånd, men anförde:

Emellertid torde det både ur statens intresse och med hänsyn till utlänningens egen säkerhet vara mest ändamålsenligt, att tillståndet avser viss bestämd tid. Därigenom beredes statsmakterna tillfälle att tid efter annan taga under omprövning frågan om utlänningens rätt att uppehålla sig härstädes. Och utlänningen själv vinner därigenom garanti för att han, därest han icke låter komma sig till last något förhållande, som kan föranleda hans förpassning ur riket eller utvisning, äger vistas härstädes under den bestämda tiden. För utlänning, som under lång tid utan anmärkning vistats här i landet, bör tillståndet tydligen kunna avse en längre tid.¹

¹ Prop. 1927:198, s. 46.

Under efterkrigstiden diskuterades frågan om permanent uppehållstillstånd alltmer, och utreddes särskilt av 1949 års utlänningskommitté. Resultatet blev 1954 års utlänningslag (1954:193), som för första gången införde uppehållstillstånd utan tidsbegränsning: bosättningstillstånd. I propositionen anförde föredragande statsrådet Zetterberg att det nya tillståndet skulle förbehållas endast ett fåtal utlänningar:

nämligen sådana som vistats här så lång tid att deras personliga förhållanden kan närmare prövas. I sådana fall är det möjligt att ge dem ett löfte att de får på allvar slå sig ned i landet — ett bosättningstillstånd.²

För ett sådant bosättningstillstånd skulle ”fast bosättning i riket utgör en nödvändig förutsättning”. Det var alltså inte tal om att få ett bosättningstillstånd som första tillstånd. Statsrådet ansåg också att det låg ”i sakens natur att det bör ställas krav på skötsamhet för att en sådan favör som bosättningstillståndet innebär skall beviljas utlänningen.” Han utvecklade detta, och anförde att:

Det bör noga iakttas att icke utlänningar som kan vara opålitliga ur säkerhetssynpunkt erhåller bosättningstillstånd. En grundlig prövning av utlänningens förhållanden ur denna synpunkt måste föregå beviljandet av bosättningstillstånd, och föreligger det någon osäkerhet beträffande utlänningens pålitlighet bör bosättningstillstånd icke beviljas.³

Han betonade också återigen att han ”icke avsett att bosättningstillstånden skulle komma till användning i ett stort antal fall. Det är alltså en mindre grupp utlänningar det här gäller”.⁴ Mycket riktigt hette det ännu femton år senare, år 1968, sålunda:

F. n. används denna typ av tillstånd ytterst sparsamt. Det hänger samman med dels att man i praxis kräver minst fem års bosättning här för att bevilja sådant tillstånd, dels att tillstånd i regel inte beviljas den som i en nära framtid kan få svenskt medborgarskap, vilket i allmänhet ges efter omkring sju års vistelse i Sverige.⁵

Vid samma tillfälle sänktes dock den tid som en utlänning var tvungen att vara bosatt med tidsbegränsat uppehållstillstånd för att kunna erhålla bosättningstillstånd till två år. Liberaliseringsprocessen fortsatte, innan det stannade vid ett års bosättning år 1976, då figuren bytte namn till *permanent uppehållstillstånd*. Då beslutades även att permanent uppehållstillstånd skulle vara den normala tillståndsformen för invandrare. Slutligen

² Prop. 1954:41, s. 67.

³ Prop. 1954:41, 85.

⁴ Prop. 1954:41, s.86.

⁵ Prop. 1968:142, s. 117.

fastslog regeringen Palme år 1984 att permanent uppehållstillstånd skulle beviljas redan vid förstagångsansökan.⁶ Sedan dess har permanent uppehållstillstånd utgjort en betydande andel av de årligen beviljade första uppehållstillstånden.

Den tillfälliga lagens införande år 2016 innebar härvidlag en omsvängning i svensk migrationspolitik. Härigenom beviljades skyddsbehövande och liknande grupper endast tidsbegränsat uppehållstillstånd som första tillstånd, och blev tvungna att uppfylla ett försörjningskrav för att kunna beviljas permanent uppehållstillstånd. Kravet tog främst fasta på att utlänningen kommit i arbete.

Förändringen blev påtaglig: år 2016 beviljade Migrationsverket nästan 50 000 permanenta uppehållstillstånd i asylärenden, men endast 18 000 året därpå, och endast 8 000 år 2018. År 2019 beviljades endast omkring 6 500 permanenta uppehållstillstånd i asylärenden, varav 80 procent gick till kvotflyktingar, vidarebosatta. Även som andel av det totala antalet beviljade uppehållstillstånd har andelen permanenta uppehållstillstånd minskat kraftigt, från över hälften år 2015 till knappt en femtedel år 2019.⁷ Inom asylärenden har andelen, exklusive kvotflyktingar, minskat från ca 95 procent till mindre än 5 procent.

Sverige har alltså i praktiken redan vridit klockan tillbaka till hur det var före 1976, om inte tidigare. Kommitténs och regeringens förslag fastslår denna ordning. Denna återställning gäller dock enbart möjligheten att erhålla permanent uppehållstillstånd. Vad gäller frågan om vandelsprövning, återkallelse på grund av vandel, eller utvisning på grund av vandelskäl, är Sverige alltjämt fast i 2015 års lagstiftning.

Problemen med vandel och permanenta uppehållstillstånd

Sverigedemokraternas bedömning: Permanent uppehållstillstånd beviljades ursprungligen endast efter ordentliga kontroller av vandel och hederlighet. Med tiden har dock möjligheten att kontrollera vandeln, och avslå en ansökan på grund av vandeln, minskat drastiskt. Samtidigt har möjligheten att utvisa en utlänning på grund av vandel, eller asocialitet, minskat. Det samma gäller möjligheten att återkalla ett uppehållstillstånd.

Som framgår ovan var statsmakterna länge djupt skeptiska till att införa permanenta uppehållstillstånd i någon form. 1949 års migrationskommitté, som föreslog införandet av just bosättningsstillstånd, anförde:

⁶ Prop. 1983/84:144, s. 88.

⁷ Uppgifter från Migrationsverket 2020-12-11.

Det kan icke vara ändamålsenligt att genom oåterkalleliga tillstånd giva utlänningar garanti för att de för all framtid få kvarstanna i landet, även om de — utan att göra sig skyldiga till så grovt asocialt beteende som nu fordras för utvisning — missköta sig. Vid sidan av de i den gällande lagen upptagna utvisningsanledningarna kan det otvivelaktigt beträffande en utlänning framkomma omständigheter av skiftande art, som medföra att det framstår som olämpligt att utlänningen får vistas här, fastän han vid en föregående prövning befunnits hava kvalifikationer för ett icke-tidsbegränsat tillstånd.⁸

I slutändan infördes som tidigare nämnt bosättningstillstånd år 1954, med förbehållet att det endast skulle beviljas i undantagsfall, efter en ordentlig och bred prövning, och sedan kunde upphöra eller återkallas på en rad olika sätt. Som nämnt blev dock tillståndformen alltmer vanlig, tills den blev regeln. Parallellt med denna process har också möjligheten att pröva en utlännings vandel, alltså utlänningsens sätt att leva i förhållande till lagar och normer, eller möjligheten att återkalla ett tillstånd, eller avlägsna utlänningar av vandelskäl, minskat drastiskt.

Så tidigt som 1968 begränsades möjligheten att beakta utlänningsvandelskäl till vissa specifika bestämmelser som motsvarande villkoren för utvisning.⁹ Dessa bestämmelser, om bland annat brottslighet utomlands och ovilja att göra rätt för sig mot det allmänna, avskaffades genom 1980 års utlänningslag (1980:376), vilket föredragande statsrådet Andersson beskrev som en ”ytterligare begränsning av möjligheterna att vägra UT av vandelskäl”.¹⁰ Men redan 1976, när bosättningstillstånden blev till permanent uppehållstillstånd och blev lättare att erhålla, konstaterades att det ”mycket sällan” förekom avslag på grund av vandelskäl.¹¹

Möjligheten att utvisa utlänningar på grund av asocialitet, alltså olika mer eller mindre kriminella eller oacceptabla beteenden som narkotikamissbruk eller prostitution, försvann helt när 1989 års utlänningslag (1989:529) infördes, vilket innebar att utlänningar endast kunde utvisas om de dömts i domstol på grund av grova brott. Även vandelskraven för att bevilja uppehållstillstånd försvann i lagtext. Dessa återinförs visserligen år 1995, men regeringen ansåg att kraven skulle vara högt satta:

I motsats till utredningen bedömer regeringen att allvarlig eller upprepad misskötsamhet som inte är konstaterad genom lagakraftvunnen dom inte ensamt bör

⁸ SOU 1951:42, s. 63.

⁹ Prop. 1968:158, s. 77.

¹⁰ Prop. 1979/80:96, s. 92.

¹¹ Prop. 1975/76:18, s. 143.

kunna leda till avslag. Endast då det är fråga om brottslighet som ligger på gränsen till vad som ensamt skulle kunna hindra uppehållstillstånd bör annan misskötsamhet kunna vägas in. Det måste då vara fråga om förhållanden som är otvetydigt konstaterade, exempelvis en av utlänningsen erkänd gärning som kan bedömas komma att leda till fällande dom.¹²

I samma skede valde regeringen att ytterligare begränsa möjligheten att återkalla ett tillstånd på grund av vandelsskäl. Regeringen ansåg att kraven för att återkalla skulle ställas betydligt högre än för att vägra ett uppehållstillstånd. Återkallelse skulle enligt regeringen komma i fråga ”endast om utlänningsen dömts till ett fängelsestraff av avsevärd längd eller om det annars föreligger otvetydigt konstaterade anmärkningar i fråga om levnadssättet”.¹³ När sedan 2005 års utlänningslag föreslogs konstaterade regeringen följaktligen att ”Möjligheterna att återkalla ett uppehållstillstånd på grund av levnadssättet är utomordentligt små med hänsyn till de uttalanden som gjorts i förarbetena. Bestämmelsen har såvitt känt heller aldrig tillämpats”.¹⁴ Möjligheten att återkalla ett tillstånd på grund av vandelsskäl avskaffades därför.

Sammantaget har alltså processen sedan 1954 inneburit samtidigt som permanent uppehållstillstånd blivit regeln, har möjligheten för Sverige att pröva en utlännings vandel, återkalla ett tillstånd på grund av vandelsskäl, eller utvisa en utlännings på grund av vandel, antingen avskaffats helt eller kringkurits nästintill fullständigt.

Problemen med tillståndsgrunden för permanent uppehållstillstånd

Sverigedemokraternas bedömning: Permanent uppehållstillstånd innebär att utlänningsar får stanna i Sverige även om anledningen för deras vistelse inte längre är aktuell. Även vissa andra krav sätts ur spel, som krav på försörjning eller vandel. Detta gäller till stor del även tidsbegränsade uppehållstillstånd.

Som framgår av framställningen ovan är ett grundläggande problem med permanenta uppehållstillstånd så som de fungerat i svensk utlänningsrätt sedan i vart fall 60-talet att de beviljats för ofta, för lätt, utan tillräckliga kontroller, och att det varit svårt att återkalla tillstånden och utvisa utlänningsar. En ytterligare aspekt som dock bör belysas är kopplingen till själva orsaken att människor flyttar till Sverige, främst skyddsskäl och anknytningskäl.

¹² Prop. 1994/95:179, s. 47.

¹³ Prop. 1994/95:179, s. 51.

¹⁴ Prop. 2004/05:170, s. 203.

Anledningen till att en utlänning som sökt asyl beviljas skyddsstatusförklaring och uppehållstillstånd som skyddsbehövande är att utlänningen vid beslutstillfället anses ha vissa skyddsbehov. Sverige är förpliktigt genom internationella konventioner att ge skydd åt människor i verkligt behov därav. Sverige har dock ingen sådan förpliktelse gentemot människor som saknar skyddsbehov. Givet att de hot som utlänningen upplevt mycket väl kan vara övergående, är det därför rimligt att regelbundet pröva frågan om skyddsbehovet alltjämt kvarstår. Om behovet då inte längre kvarstår bör beslutet om skyddsstatusförklaring upphävas och utlänningen i normalfallet återvända till sitt hemland. Detta gagnar hemlandets återuppbyggnad, och i nuläget även Sveriges omfattande integrationsskuld.

Denna typ av resonemang gäller förstås även anhörig- och andra former av invandring. En utlänning som kommit till Sverige för att leva med en anhörig bör rimligen återvända hem om förhållandet upphört, liksom exempelvis en arbetskraftsinvandrare som huvudregel bör återvända hem ifall det inte finns något arbete här.

Regler för detta finns i viss mån i svensk lag i dag. Men eftersom reglerna kring återkallelse varit dåligt utformade enligt ovan, och permanent uppehållstillstånd också varit huvudregel, har systemet satts ur spel, och utlänningar kunnat fortsätta att leva i Sverige oavsett vad som senare skett. Upphållstillstånd på grund av anknytning har ofta varit permanent från början, eller efter en tvåårig prövoperiod, medan arbetskraftsinvandrare beviljats permanent uppehållstillstånd efter fyra år.

Till detta bör även läggas att det i många fall inte ställs några fortsatta krav för utlänningars vistelse i Sverige, exempelvis försörjningskrav i anknytningsärenden eller arbete i arbetstillståndsärenden. En utlänning som fått uppehållstillstånd på grund av anknytning kan senare hamna på gatan och leva på bidrag, utan att det beaktas. Utlänningen erhåller nästintill samma undantagslösa rätt att bo och leva i Sverige som en infödd medborgare, oavsett om utlänningen är till last för det svenska samhället eller ej. Detta är förstås inte rimligt.

Problemen med kommitténs och regeringens förslag

Sverigedemokraternas bedömning: Varken Migrationskommittén eller regeringen har föreslagit någon lösning på problemen med permanent uppehållstillstånd. Det finns inga förslag om ökade kontroller av vandel och asocialitet, eller möjligheter att vägra uppehållstillstånd av dessa skäl. Inte heller finns förslag om att utvisa utlänningar i fler fall, eller att återkalla uppehållstillstånd.

Migrationskommittén föreslog i sitt betänkande att det för att beviljas permanent uppehållstillstånd skulle ställas krav på inte bara försörjning och vandel, men även kunskap i svenska språket och om det svenska samhället. I detta ansluter sig kommittén till de ursprungliga intentionerna kring permanent uppehållstillstånd från början av 50-talet. Denna återgång till äldre tiders beprövade metoder är förstås välkommen, men inte utan brister.

Regeringen har dock valt att avstå från att föreslå språk- och samhällskunskapskrav, och i stället endast föreslagit ett försörjnings- och vandelskrav. Ett bristfälligt förslag har därmed blivit än mer otillräckligt.

Även om en utlänning i och med de föreslagna kraven för permanent uppehållstillstånd inte kommer kunna erhålla detta tillstånd, kommer utlänningen likväl kunna leva vidare i Sverige, även utan egen försörjning, på det allmännas bekostnad, även om utlänningen beter sig asocialt, med narkotikamissbruk, en kriminell livsstil, och liknande vandelsproblem. Samtidigt har varken regeringen eller kommittén föreslagit eller ens omnämnt utökade möjligheter att återkalla permanenta uppehållstillstånd, utökade möjligheter att pröva vandel, eller utökade möjligheter att omvandla permanent uppehållstillstånd till tidsbegränsade tillstånd. Man har inte heller tagit itu med frågan om utvisning på grund av vandel eller asocialitet, eller ens på grund av brott. Ej heller har förslagen anpassats till nutidens särskilda utmaningar, såsom globalisering, hög rörlighet, och omfattande politisk instabilitet i flera fattiga länder. Resultatet blir att de blir i stort sett meningslösa.

Precis som kommittén och i viss mån regeringen anfört utgör en generös svensk migrationslagstiftning en avgörande pull-faktor, som förklarar varför den förkrossande majoriteten av alla invandrare i Norden sedan många år söker sig till just Sverige. Det spelar härvidlag ingen roll om en utlänning får permanent uppehållstillstånd eller tidsbegränsat, om det i praktiken är klart att utlänningen kommer få stanna för evigt. Möjligheten att genom ett snabbt förfarande återkalla ett uppehållstillstånd grundat i asylskäl, anknytning eller andra uppehållstillståndsgrunder, eller att pröva vandel, eller

utvisa asociala eller kriminella utlänningar, oavsett om det gäller permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd, är därmed helt avgörande för att komma till bukt med Sveriges långvariga migrationspolitiska problem.

Avskaffa permanent uppehållstillstånd

Sverigedemokraternas förslag: Permanent uppehållstillstånd bör utmönstras ur svensk utlänningslagstiftning. Endast tidsbegränsade uppehållstillstånd skall beviljas, oavsett tillståndsgrund.

Utifrån vad som ovan sagts är det uppenbart att det måste bli lättare att både vägra och återkalla tillstånd, men också utvisa utlänningar som tidigare beviljats tillstånd. Därmed sluts cirkeln, och diskussionen återgår till just den som fördes inför bosättningstillståndens införande 1954: är det rimligt att ”genom oåterkalleliga tillstånd ge utlänningar garanti för att de för all framtid få kvarstanna i landet”, och finns det någon poäng i att erbjuda permanenta tillstånd om de ändå kan återkallas?

Sverigedemokraterna anser att svaret på båda dessa frågor är nej. Permanenta uppehållstillstånd bör inte beviljas, utan endast tidsbegränsade uppehållstillstånd som regelbundet måste förnyas, och som dessutom skall vara lättare att vägra och återkalla på grund av vandel, samtidigt som möjligheten att utvisa utlänningar utvidgas.

Det kan förutsättas att processen med kontinuerliga förnyelser och omprövningar av tidsbegränsade uppehållstillstånd kan vara relativt resurskrävande. Samtidigt visar Migrationsverkets erfarenheter med förlängningsärenden under tillfälliga lagen på goda möjligheter till effektiva och snabba förfaranden, särskilt i många likartade fall. I många fall kan automatiserade kontroller dessutom göras, såsom avseende inkomster av arbete eller folkbokföringsuppgifter i anhörigärenden.

Vinsten för det svenska samhället av att uppnå större kontroll över invandringen, och i större utsträckning kunna avlägsna utlänningar som har en asocial livsstil eller i övrigt är en orimlig belastning på det svenska samhället, vore däremot under alla omständigheter avsevärd. Sverige skulle på allvar kunna återvända till en mer ansvarsfull migrationslagstiftning, där Sveriges bästa kommer först.

Med anledning av allt det ovan nämnda föreslår Sverigedemokraterna alltså att permanenta uppehållstillstånd helt skall utmönstras ur utlänningsrätten, till förmån för tidsbegränsade uppehållstillstånd av olika längd.

När det gäller våra specifika förslag kring vandelsprövning, återkallelse av uppehållstillstånd, och utvisning, återfinns de nedan, i avsnittet

Säkerhet, kontroll och återvändande.

Gör en översyn av utlänningsrätten

Sverigedemokraternas förslag: En utredning skall tillsättas för att göra en djup teknisk översyn av utlänningsrätten i allmänhet, och utlänningslagen i synnerhet.

Sverigedemokraternas bedömning: Utlänningslagen och utlänningslagstiftningen har stora brister som leder till svårigheter i tillämpningen, bristande förutsägbarhet, och svåra handläggningsprocesser.

Sedan den tillfälliga lagen infördes, och i vissa fall även innan dess, har det vid flera tillfällen uttryckts att utlänningslagen måste genomgå en grundlig översyn, främst i lagteknisk mening.

Förvaltningsrätten i Stockholm (migrationsdomstolen) nämner i sitt remissvar på Migrationskommitténs betänkande att det redan i dagsläget är svårt att hitta i utlänningslagen, och att flera föreslagna paragrafer blir mycket långa.

Förvaltningsrätten i Göteborg (migrationsdomstolen) anför liknande argument.

Kammarrätten i Stockholm (Migrationsöverdomstolen) beskriver lagen som ”komplicerad”, och nämner uttryckligen behovet av en teknisk översyn. Sveriges advokatsamfund skriver att ”Den svenska migrationsrätten, utlänningslagen och till den anknutna speciallagar, är i dag mycket svåröverskådlig och svårtillämpad”, och menar att det ”finns ett mycket stort behov av att omarbete hela utlänningslagstiftningen till ett enhetligt regelverk med tydlig struktur och konsekvens”.

Lagrådet ansluter sig till remissinstansernas syn, tar upp några enskilda exempel, och når slutsatsen att ”det framstår som utomordentligt angeläget både att en sådan lagteknisk översyn av lagstiftningen genomförs och att den genomförs inom en inte alltför avlägsen framtid.”

Även om den tillfälliga lagen nu slutar gälla, med alla dessa svårigheter, och även om regeringen gjort vissa ändringar i Migrationskommitténs ursprungliga förslag, kvarstår problemen med en svåröverskådlig och komplicerad lagstiftning med långa paragrafer, och åtskilliga undantag, hänvisningar, och inskjutna nya bestämmelser. Alldeles bortsett från den politiska frågan om vad lagstiftningen i sak bör innehålla, är det uppenbart att utlänningslagen behöver genomgå stora förändringar, och rentav ersättas av en ny lag.

Det bör härvidlag erinras att den föregående utlänningslagen, 1989 års utlänningslag (1989:529), var i kraft från den 1 juli 1989 till den 31 mars 2006, inalles knappt 16 år.

Dess föregångare, 1980 års utlänningslag (1980:376), trädde i kraft den 1 juli 1980, och varade alltså i nio år. Nuvarande utlänningslagen har numera varit i kraft i 15 år, och kommer därmed med största sannolikhet bli den utlänningslag som varat näst längst i Sveriges historia, efter 1954 års utlänningslag (1954:193), trots de enorma förändringar vårt land genomgått under denna tid.

Det är också angeläget att erinra om de argument som framfördes om 1989 års utlänningslag av den dåvarande regeringen, när den nuvarande utlänningslagen kom till år 2005:

De ändringar som gjorts har medfört att lagen kan uppfattas som svårtillgänglig. Så har exempelvis flera paragrafer i den ursprungliga lagen utgått medan det på andra ställen varit nödvändigt att införa paragrafer med bokstavsbeteckningar. Det har också varit nödvändigt att placera vissa nya bestämmelser i kapitel i lagen där de passar in mindre väl för att undvika ändringar i den ursprungliga kapitelindelningen.¹⁵

Det kan också noteras att en enig riksdag i flera år före den nya lagens införande tillkännagivit för regeringen att en ny lag skulle införas. Till exempel anförde socialförsäkringsutskottet redan 2001 att ”det är mycket angeläget att beslut snarast fattas”, och utgick från att ”det omfattande beredningsarbete som har genomförts möjliggör att en proposition kan föreläggas riksdagen under våren, för riksdagsbeslut före sommaren 2002”. Att det tog ytterligare ett antal år innan den nya lagen framlades för riksdagen, och trädde i kraft visar på hur svårt detta arbete kan vara, och vikten att börja i tid.

Även från en mer politisk synvinkel kan vissa problem, och möjligheter till förbättring, skönjas. Regelverket kring exempelvis anhöriginvandring är i dag djupt splittrat beroende på vilken status anknytningspersonen har i Sverige. Medan EU:s familjeåterföreningsdirektiv (2003/86/EU) ställer vissa krav som gäller familjeåterförening för konventionsflyktingar, gäller dessa krav inte anhöriga till exempelvis svenska medborgare, eller andra utlänningar bosatta i Sverige. Likväl regleras grupperna till stor del av samma regler, i samma paragrafer. Detta gör det svårt att särskilja grupperna och deras villkor, något som skulle bli särskilt problematiskt ifall strängare bestämmelser kring anhöriginvandringen antogs.

¹⁵ Prop. 2004/05:170, s. 104.

Vid en sammantagen bedömning anser Sverigedemokraterna att den nuvarande utlänningslagen, och i förlängningen utlänningsrätten, behöver genomgå en djup teknisk översyn, och att detta bör utredas så snart som möjligt. Huruvida resultatet blir att en ny utlänningslag införs är förstås mindre viktigt än att Sverige får en ändamålsenlig lagstiftning på detta område.

Regeringen bör därför tillsätta en utredning för att göra en djup teknisk översyn gällande utlänningsrätten i allmänhet, och utlänningslagen i synnerhet.

Asyl och skydd

Förutsättningar för asyl

Inför en human asylpolitik mot irreguljär migration

Sverigedemokraternas förslag: Utlänningsrätten skall reformeras i human riktning. I detta ingår att minska incitamenten för farlig irreguljär migration, förebygga familjesplittring, och hjälp på plats för största effekt.

Sverigedemokraterna beklagar att varken Migrationskommittén eller regeringen på allvar anammat en verkligt humanistisk syn på migrationspolitiken. I stället ställs oförenliga föreställningar mot varandra, på ett sätt som leder till ökat lidande både för nödställda i krigssituationer, såväl som för de hundratusentals migranter som växer upp i fattigdom i Sverige.

Ett exempel är att asylsystemet förutsätter att utlänningar tar sig till Sverige för att söka asyl. Detta innebär att nödställda tvingas resa långa avstånd genom ofta farliga regioner för att kunna erhålla skydd i Sverige. I själva verket bidrar svensk politik, med Europas mest generösa bestämmelser, till att locka tusentals utsatta att riskera sina liv, exempelvis under försök att korsa Medelhavet.

Samtidigt är det väl etablerat att det främst är män, ofta resursstarka sådana, som reser. De mest utsatta, såsom kvinnor, sjuka, och barn, stannar i allmänhet kvar i krisområdet, eller i flyktingläger drivna av FN:s flyktingkommisariat. Krisen 2015 medförde att Sverige minskade bidraget till denna organisation, som hjälper *miljoner* människor världen över, för att i stället bekosta mottagandet av *tusentals* i Sverige.

Ett annat fenomen är när föräldrar utnyttjar de generösa bestämmelserna gällande barn, genom att just skicka sina barn till Sverige. Många dör på vägen, på minfält eller i Medelhavets vatten. Vissa hamnar i händerna på skrupellösa människosmugglare, som gör sig rika på att Sverige lockar människor till illegal migration. Väl i Sverige kan barnen fungera som ett ankare, och hämta hit resten av familjen, något som inte hade varit möjligt om barnet varit vuxet. Detta bör kopplas till Sverigedemokraternas förslag till strängare tolkning av kravet på särskild anknytning till ett tredjeland i avsnittet om anhöriginvandring nedan.

Bakom alla dessa exempel finns en konstant, som är att främmande stater, såsom Turkiet, Italien, och Grekland, genom att stänga och bevaka sina gränser garanterar att migrationsflödet till Sverige är ytterst litet. Endast när de av någon anledning

misslyckats, såsom 2015, har Sverige fått någon erfarenhet av vad en fri migration från världens krishärda skulle innebära. Det torde vara uppenbart att något sådant inte kan komma på fråga. Händelserna vid grekiska gränsen i januari 2020 visade dock att hotet alltså är levande.

Gemensamt i alla dessa fall är en vilja från svenskt håll att göra gott, att vara human, samtidigt som de direkta följderna av denna vilja leder till ett ökat lidande för både individen och för miljoner människor i behov av stöd. Sverige saknar resurser för att bekosta ett inrikes mottagande av världens fattiga och nödställda, något som 2015 års kris visade. Sverige måste i stället i högre grad bortse från symbolåtgärder och vackra ord, och i stället fokusera på konkreta lösningar och humanitära insatser på plats, i krisens närområde, där våra begränsade resurser kan komma till större nytta.

Följ förstalandsprincipen och modernisera asylrätten

Sverigedemokraternas förslag: Utlänningsrätten skall utgå från första säkra landsprincipen.

Sverigedemokraternas bedömning: Asylrätten måste moderniseras. Tolkningen av folkrättsliga instrument får inte innebära följder som kan förefalla stötande eller orimliga.

Sverigedemokraterna beklagar att Migrationskommitténs direktiv inte omfattade ett uppdrag att diskutera asylrättens roll i dagens samhälle. De gångna årens migrationsproblem har tydligt visat att omständigheterna förändrats såtillvida att en fortsatt traditionell tillämpning av asylrättsliga instrument blir problematisk. Det hade varit värdefullt att riksdagen fick taga ställning till denna fråga.

Att människor i behov av skydd har rätt därtill är ostridigt. Att de däremot skall kunna resa långa avstånd, och passera flertalet säkra länder, och ändå betraktas som flyktingar i ankomstlandet, är orimligt. Detta har fått stora negativa följder för flera länder utöver Sverige. Förhoppningen att EU-samarbetet skulle innebära en lösning på problemen har visat sig vara utan grund. EU-rätten berör i viss mån dessa frågor, men existerande rättsakter, såsom Dublinförordningen ((EU) nr 604/2013) eller asylprocedurdirektivet (2013/32/EU), har varit helt och hållet otillräckliga.

Sverigedemokraternas utgångspunkt är att principen om första säkra land innebär en lösning på problemen. Principen innebär att en person på flykt har rätt att söka asyl enbart i det första säkra land hon passerar. Om hon reser in i ett annat land har det landet rätt att sända henne åter till det första säkra landet. För Sveriges vidkommande

skulle detta innebära ett obefintligt asylmottagande utöver vidarebosättning, med mindre krig eller annan kris utbryter i vårt närområde. I ett sådant fall är Sverige skyldig att ta emot skyddsbehövande.

Sverige bör verka för att denna princip åter blir grunden för asylsystemet.

Förutsättningar för asylprövning

Skärp gränskontrollerna och täpp till hålen i Dublinförordningen

Sverigedemokraternas förslag: Utökade gränskontroller och identitetskontroller måste införas i så stor omfattning som möjligt. Lagen om särskilda åtgärder måste återinföras.

Sverigedemokraternas bedömning: Alla möjligheter och undantag som EU-rätten erbjuder måste tillvaratagas för att redan vid Sveriges gräns minska asylinvandringen till Sverige.

Som nyss nämnt regleras den svenska asylrätten till stor del på EU-nivå, bland annat genom Dublinförordningen. Förordningen reglerar i vilken medlemsstat en asylansökan skall prövas, beroende på bland annat var den lämnas in, var tredjelandsmedborgaren reste in i EU, och till vilken medlemsstat tredjelandsmedborgaren har starkast anknytning. Inom ramen för förordningen kan medlemsstater begära att andra medlemsstater övertar ansvaret för en asylsökande, och överföra sökanden dit.

Utgångspunkten för Dublinförordningen är att det inte finns gränskontroller inom Schengenområdet med dess öppna gränser, utan endast vid de yttre gränserna. En tredjelandsmedborgare som korsat den yttre gränsen kan därefter kan resa fritt och välja var han eller hon vill söka asyl, så kallad asylhopping. Därför skall tredjelandsmedborgare alltid registreras vid inresan, varefter de kan överföras till det land de registrerats i, om de senare söker asyl.

2015 års kris visade att Dublinförordningen, och i förlängningen det europiska asylsystemet, innehåller allvarliga brister. Om en medlemsstat med yttre gräns inte bevakar denna, och heller inte registrerar tredjelandsmedborgare som korsat gränsen, sätts systemet ur spel. Sålunda kunde migranter som rest in i Grekland utan kontroller vandra hela vägen till Tyskland och Sverige för att söka asyl. Väl här kunde Migrationsverket inte använda sig av Dublinförordningen för att överföra tredjelandsmedborgarna annorstädes, trots att de uppenbarligen, rentav enligt egen utsago, rest genom medlemsstat efter medlemsstat.

Lösningen på detta problem är förstås att införa gränskontroller vid den inre gränsen och avvisa tredjelandsmedborgare som försökte resa in, som också skedde under krisen 2015. Den gången hette det från regeringens sida att ”den nuvarande situationen innebär akuta utmaningar för viktiga funktioner i samhället”, och att ”Sverige står för närvarande inför ett större migrationstryck än någonsin tidigare”.¹⁶ Samtidigt infördes också ID-kontroller på fartyg, följt av en mer heltäckande lagstiftning för ID-kontroller vid transporter till Sverige från en annan stat, genom lagen (2015:1073) om särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet.¹⁷ Motiveringen var bland annat att situationen ”kräver att antalet personer som söker asyl och beviljas uppehållstillstånd i Sverige minskar kraftigt” och att ”fler ska välja att söka asyl i andra EU-länder”.¹⁸

Dessa åtgärder har av den efterföljande Utredningen om migrationsmottagandet 2015 (Dir. 2016:47) beskrivits som direkta orsaker till det minskade migrationsflödet till Sverige.¹⁹ Det bör noteras att regeringen i propositionen som låg till grund för den särskilda lagen uttryckligen skrev att åtgärderna inte stred mot asylrätten eller EU-rätten:

Vad gäller asylrätten kan det konstateras att EU:s flyktingpolitik bygger på tanken att en asylsökande ska söka asyl i det första säkra land som den asylsökande anländer till. Förslagen i propositionen strider således inte mot asylrätten.

[...]

Det EU-rättsliga regelverket respekterar att medlemsstaterna måste ha ett utrymme inom ramen för fördraget att vidta nödvändiga åtgärder i syfte att upprätthålla lag och ordning eller skydda nationell säkerhet. Det EU-rättsliga regelverket utgör därmed inte ett hinder mot en sådan bemyndigandelag som nu föreslås.²⁰

Lagen om särskilda åtgärder löpte ut 2018. Mot bland annat Sverigedemokraternas protester förlängdes inte lagen, varför Sverige saknar möjlighet att på detta sätt snabbt ingripa mot ökande migrationsflöden. De utökande inre gränskontrollerna finns alltså kvar, och förlängs regelbundet, trots att de enligt EU-rätten, närmare bestämt

¹⁶ Regeringens hemsida: <https://www.regeringen.se/artiklar/2015/11/regeringen-beslutar-att-tillfalligt-aterinfora-gransk kontroll-vid-inre-grans/>

¹⁷ Prop. 2015/16:67.

¹⁸ Regeringens hemsida: <https://www.regeringen.se/artiklar/2015/11/regeringen-foreslar-atgarder-for-att-skapa-andrum-for-svenskt-flyktingmottagande/>

¹⁹ SOU 2017:2, s. 298 och 303.

²⁰ Prop. 2015/16:67, s. 9–10.

Schengenkodexen om de inre gränserna ((EU) 2016/399), inte kan vara längre än totalt ett år. Deras omfattning i Sverige har dock minskat, och Sveriges förmåga att avskräcka och avvisa asylsökande som redan befinner sig i ett säkert land, torde ha minskat.

Sverigedemokraterna noterar också att förhandlingar pågår om en ny europeisk migrationsordning, som skulle ersätta större delen av de direktiv och förordningar som i dag styr och begränsar medlemsstaternas förmåga att hantera migrationen. Samtidigt bör det erinras att sådana förhandlingar pågått sedan i vart fall 2016, utan större resultat. Sverigedemokraternas hållning härvidlag är att staternas självbestämmande, och särskilt förmågan att skydda de egna gränserna och det egna territoriet från icke-önskvärd migration, måste komma först.

Mot bakgrund av allt det nämnda anser Sverigedemokraterna att alla möjligheter att åtgärda bristerna i Dublinförordningen måste företagas, främst genom att ordentliga kontroller införs och upprätthålls. Givet de begränsningar som EU-rätten uppställt måste var möjlighet till undantag tillvaratagas, så att Sverige så långt som möjligt kan försvara sina gränser, och motverka illegal och icke-önskvärd migration.

Inför reglerna om säkra ursprungsländer ordentligt

Sverigedemokraternas förslag: Reglerna om säkra ursprungsländer skall till fullo implementeras i svensk rätt, för att öka möjligheterna att avvisa asylsökande med omedelbar verkställighet.

Som ovan nämnt regleras svensk asylrätt bland annat genom det omarbetade asylprocedurdirektivet. Av direktivet framgår bland annat att medlemsstater får införa lagstiftning som gör det möjligt att på nationell nivå fastställa tredjeländer som säkra ursprungsländer. Rättsföljden av detta är att en asylansökan från en medborgare i ett säkert ursprungsland kan bedömas som uppenbart ogrundad. Det innebär att avvsningsbeslut kan förenas med omedelbar verkställighet, alltså att utlänningen kan avvisas omedelbart, utan att medlemsstaten behöver vänta på att besvärstiden löper ut.

Bestämmelser om omedelbar verkställighet fanns i svensk utlänningsrätt långt före EU-inträdet, och har kontinuerligt anpassats för att stämma överens med unionsrätten. I ett avgörande från EU-domstolen år 2018 konstaterades dock att Sverige inte kan avvisa utlänningar på detta sätt på grund av brister i lagstiftningen.²¹ Närmare bestämt har Sverige inte antagit några bestämmelser för att genomföra direktivets regler om säkra ursprungsländer.

²¹ EU-domstolens dom av den 25 juli 2018 i mål C-404/17, EU:C:2018:588.

Riksdagen antog i mars 2021 lagförslag för att återställa rättsläget i förhållande till vad som gällde innan EU-domstolens dom. Förslaget var djupt bristfälligt, i det att det endast innehöll begränsade ändringar i förhållande till dagens lagstiftning, och inte heller omfattade vidare reformer för att bekämpa bruket med ogrundade asylansökningar. Lagen trädde i kraft den 1 maj, men i skrivande stund har dock alltjämt ingen förteckning tagits fram i överensstämmelse med EU-rättens krav.

Sverigedemokraterna beklagar regeringens senfärdighet i denna fråga, och att skarpare åtgärder inte framlagts för riksdagen. Vi anser att möjligheten som unionsrätten ger gällande säkra ursprungsländer bör nyttjas till fullo, för att minska migrationsflödet till Sverige, och därmed bekämpa slöseriet med svenska skattemedel på migranter som inte har som avsikt att bidra eller verka för det svenska samhällets bästa. Vi föreslår att så sker.

Implementera bestämmelserna om säkra tredjeländer

Sverigedemokraternas förslag: Reglerna om säkra tredjeländer skall till fullo implementeras i svensk rätt, för att öka möjligheter att avvisa en asylansökan.
--

Utöver bestämmelserna om säkra ursprungsländer framgår i asylprocedurdirektivet också att medlemsstaterna får anse att en asylansökan inte skall prövas om ett land som inte är en medlemsstat betraktas som ett *säkert tredjeland* för sökanden. Direktivet ställer upp flera krav för att ett land skall definieras sålunda, bland annat att landet iakttagit folkrättsliga regler kring flyktingskap och skydd. Begreppet skall också tillämpas i enlighet med bestämmelser i den nationella lagstiftningen, bland annat bestämmelser som innebär att den asylsökande måste ha en anknytning till det berörda tredjelandet som gör att det skulle vara rimligt för denne att resa till det landet.

Ett förfarande liknande det nyss beskrivna har använts i svensk lagstiftning sedan åtminstone 1989. När det ursprungliga asylprocedurdirektivet (2005/85/EG) implementerades i svensk lag 2010, valde den dåvarande regeringen medvetet att utnyttja möjligheter att göra bestämmelserna mer generösa än direktivet krävde. Till exempel är den nyss beskrivna regeln inte tvingande, och vidare beskrivs flera undantag från regeln.²² När den nuvarande regeringen senare implementerade det omarbetade asylprocedurdirektivet gjordes inget annan övervägning i dessa frågor.

Mot bakgrund av det omfattande utanförskap som nu råder i vårt land, och det överhängande behovet att Sverige håller sig till lägsta möjliga minimivå enligt

²² Prop. 2009/10:31, s. 216–218.

unionsrätten och våra internationella åtaganden, vilket också beskrivits annorstädes i denna motion, förordar Sverigedemokraterna att bestämmelserna om säkra tredjeländer, och möjligheten att avvisa en asylansökan, ses över, så att de blir så strikta som möjligt, med målet att så många asylsökande som möjligt avvisas till säkra tredjeländer dit de har större anknytning.

Inför strikta regler om europeiska säkra tredjeländer

Sverigedemokraternas förslag: Reglerna om europeiska säkra tredjeländer skall till fullo implementeras i svensk rätt, för att öka möjligheter att avvisa en asylansökan.

Av det omarbetade asylprocedurdirektivet framgår att medlemsstaterna får föreskriva att en asylansökan inte skall prövas eller inte skall prövas fullständigt om det har fastställts att sökanden försöker att resa in eller har rest in olagligt på territoriet från ett europeiskt säkert tredjeland. Ett säkert europeiskt tredjeland definieras som ett land utanför EU, som har ratificerat och följer bestämmelserna i olika internationella rättsakter, och har inrättat ett lagstadgat asylförfarande. Det skulle innebära att en utlänning som rest till Sverige från ett säkert europeiskt tredjeland, såsom Nordmakedonien, Albanien eller Serbien, inte skulle få sin sak prövad i Sverige utan i stället omedelbart avvisas enligt huvudregeln.

Begreppet europeiskt säkert tredjeland har inte implementerats i svensk rätt, trots att det funnits i flera år. Det omnämns överhuvudtaget inte i den proposition som genomförde det omarbetade asylprocedurdirektivet. Även om den direkta asylinvandringen från berörda länder är relativt begränsad, är det viktigt att Sverige använder alla möjligheter i enlighet med folkrätten och EU-rätten, för att få ned asylinvandringen, och nå europeiska miniminivåer. Begreppet och tillhörande förfaranden bör därför införas i svensk utlänningsrätt.

Asylförfaranden

Inför särskilda påskyndade asylförfaranden

Sverigedemokraternas förslag: EU-rättens möjligheter till särskilda gränsförfaranden eller påskyndade förfaranden skall till fullo implementeras i svensk rätt.

Som tidigare nämnt beskriver asylprocedurdirektivet vissa fall då medlemsstaterna får tillämpa särskilda förfaranden för asylprövningen, exempelvis påskyndade sådana, eller gränsförfaranden. I svensk rätt finns dock inga sådana förfaranden reglerade i lag, utan

endast vissa allmänna förutsättningar för att pröva eller avvisa en ansökan. Regeringen beskrev i samband med första asylprocedurdirektivets implementering år 2009:

Ett sådant påskyndat förfarande kan t.ex. användas för sökande från vissa länder, för sökande utan identitetshandlingar eller för sökande som inte söker asyl vid inresetillfället. Ofta är syftet med bestämmelser om påskyndat förfarande att skapa en signaleffekt för att på förhand minska antalet sökande av den aktuella kategorin.

[...]

I svensk utlänningsrätt saknas [...] turordningsregler för handläggningen av olika kategorier av ärenden. I stället gäller den allmänna bestämmelsen i 7 § FL att ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt. Regeringen finner inte skäl att införa några särskilda förfaranden för påskyndade och prioriterade ärenden.

Som framgår nedan i avsnitt Mottagandet av asylsökande och nyanländas etablering föreslår Sverigedemokraterna att Mottagningsutredningens förslag om ankomstcenter genomförs, i form av transitcenter där asylsökandes ansökan skall utredas, och där asylsökande skall vistas tills de antingen beviljas uppehållstillstånd eller avlägsnas från Sverige. Detta förutsätter till stor del att Sverige också implementerar EU-rättens möjligheter till bland annat gränsförfaranden och påskyndade förfaranden i asylärenden.

Sådana påskyndade förfaranden bör vara aktuella bland annat om den asylsökande enligt ovan kommer från ett säkert ursprungsland, eller har lämnat oriktiga uppgifter eller falska handlingar, förstört nödvändiga handlingar, lämnat uppenbart inkonsekventa och motsägelsefulla, klart falska eller uppenbart osannolika uppgifter; lämnat in en ansökan endast för att försena verkställigheten av ett avlägsnandebeslut, rest in olagligen och utan goda skäl hållit sig undan från myndigheterna, eller på allvarliga grunder, t.ex. genom misstänkt brottslighet eller samröre med våldsbejakande religiösa eller ideologiska idéströmningar, kan betraktas som en fara för den inre säkerheten och den allmänna ordningen

Ställ högre krav på asylsökande

Sverigedemokraternas förslag: EU-rättens möjligheter att ställa högre beviskrav skall till fullo implementeras i svensk rätt.
--

Utöver de nyss beskrivna bestämmelserna i asylprocedurdirektivet, framgår i skyddsgrundsdirektivet (2011/95/EU) andra möjligheter för medlemsstaterna att ställa

höga krav. Till exempel får medlemsstaterna betrakta det som den sökandes skyldighet att så snart som möjligt lägga fram alla faktorer som behövs för att styrka en ansökan om internationellt skydd. Det innebär att huvudregeln är att den sökande skall styrka alla omständigheter som åberopas för grund för en ansökan om asyl, med relevanta utsagor och handlingar.

Undantag från huvudregeln att den sökande skall styrka sin ansökan skall endast medges om en rad omständigheter föreligger, bland annat att sökanden gjort en genuin ansträngning för att styrka sin ansökan, att alla relevanta faktorer som den sökande förfogar över har lagts fram och en tillfredsställande förklaring har lämnats till varför andra relevanta faktorer saknas, att sökandens uppgifter befinns vara sammanhängande och rimliga och inte strider mot tillgänglig specifik och allmän information som rör den sökandes ärende, att sökanden har ansökt om internationellt skydd så tidigt som möjligt eller framfört goda skäl till varför han eller hon inte gjort det, och att sökandens allmänna trovärdighet är fastställd.

Av asylprocedurdirektivet följer även att medlemsstaterna får förutsätta att en sökande implicit har återkallat eller avstått från sin ansökan om asyl, i synnerhet om det kunnat fastställas att sökanden har underlåtit att besvara en begäran om att lämna information av betydelse för ansökan enligt ovan, om inte sökanden inom rimlig tid kan visa att hans eller hennes underlåtenhet beror på omständigheter som han eller hon inte rådde över. Därefter har medlemsstaterna möjlighet att begagna sig av särskilda regler för en efterföljande ansökan, inklusive en möjlighet att endast pröva ansökan om sökanden utan egen förskyllan i det tidigare förfarandet var oförmögen att göra gällande vissa förhållanden.

Dessa bestämmelser har endast i begränsad omfattning implementerats i svensk rätt. Ett stort problem i sammanhanget är att asylsökanden ofta saknar eller gjort sig av med t.ex. identitetshandlingar, vilket innebär att den sökandes berättelse ensamt kommit att få ligga till grund för prövningen. Regeringen har samtidigt understrukit i förarbeten till utlänningslagen vikten av att beviskraven inte ställs alltför högt när det gäller påståenden om risk för förföljelse, och att någon fullständig bevisning som klart styrker att det finns en sådan risk sällan kan läggas fram, med slutsatsen att den sökandens berättelse därför bör godtas om den framstår som trovärdig och sannolik. Direktivets uppräknade relevanta faktorer vid bedömningen av asylskäl har heller inte ansetts vara uttömmande, medan bestämmelserna om implicit återtagande och efterföljande ansökan ansågs redan uppfyllda. Vidare tillämpas i svensk migrationsrätt en princip ur

UNHCR:s handbok, “benefit of the doubt”, tvivelsmålets fördel, som innebär, då sökanden inte kan bevisa sina påståenden, att de betraktas till den sökandes fördel.²³

Sverige tillämpar alltså en väsentlig bevislättning i förhållande till vad EU-rätten kräver. Det finns således stora förutsättningar att drastiskt höja beviskraven och den sökandes skyldighet att styrka sin ansökan i förhållande till vad som gäller i nuvarande lagstiftning. Ett sådant genomförande kan antas få stora effekter för andelen beviljade ansökningar.

Ett genomförande av skyddsgrundsdirektivets krav skulle således innebära att den som inte på egen hand kan styrka sin ansökan om internationellt skydd och inte har ansökt om internationellt skydd så tidigt som möjligt, exempelvis genom att ha passerat ett säkert tredje land på väg till Sverige, inte skall beviljas asyl i Sverige. Om kriterierna inte är uppfyllda för att undantag från huvudregeln om att den sökande skall styrka sin ansökan skall vara möjlig, skall ansökan ses som ogrundad och avvisning skall kunna ske omedelbart.

Begränsa rätten till offentliga biträden i asylärenden

Sverigedemokraternas förslag: Bestämmelserna om asylsökandes rätt till offentligt biträde skall anpassas till miniminivån enligt våra internationella åtaganden och EU-rätten.

Rätten till offentligt biträde i asylprocessen regleras i utlänningslagen och föreligger vid ärenden och mål om avvisning, utvisning, verkställighet av densamma vid inhibition eller om personen har hållits i förvar mer än tre dagar. Rätten föreligger även vid överklagande i fråga om statusförklaring och utlänningsen finns i Sverige och det inte är uppenbart att överklagandet inte kommer att bifallas. Viss mer gynnsam reglering finns för barn.

Motsvarande bestämmelser återfinns i asylprocedurdirektivet. Direktivet ger dock möjlighet till differentiering gällande rätten till offentligt biträde och huruvida medlemsstaten skall erbjuda detta kostnadsfritt eller inte. Möjlighet till rättsligt biträde skall finnas i alla skeden av ett asylförfarande. Detta skall dock, som lägstanivå, ske på egen bekostnad. Motsvarande regel om egen bekostnad återfinns inte i svensk rätt. En viss särreglering för ensamkommande barn finns, då medlemsstaterna skall tillse att de garanteras rätt till offentligt finansierat biträde.

²³ Prop. 2009/10:31, s. 101–102 samt 127–131.

Motsvarande övergripande åtaganden finns i Europakonventionen, i vilken det framgår att var och en har rätt till en rättvis rättegång. Detta har återkommande ansetts innefatta parternas likställdhet och därmed tillgång till offentligt biträde. För straffrättsliga förfaranden finns ett åtagande om rättshjälp, något som inte specificeras för andra förfaranden.

Sverigedemokraterna delar åsikten att det bör finnas en tillgång till offentligt biträde. Dels för att tillvarataga den enskildes intressen, dels för att garantera en rättvis rättegång enligt våra internationella åtaganden. Sverige bör dock i denna fråga göra skillnad på huruvida staten ensam skall stå för kostnaderna för det rättsliga biträdet i asylprocessen, och i vilken mån den sökande skall betala, eller återbetala, kostnaden för detta. Givet diskrepansen mellan våra internationella åtaganden, den unionsrättsliga regleringen och svensk rätt så finns tydligt utrymme att genomföra detta.

Begränsa rätten till tolk i asylärenden

<p>Sverigedemokraternas förslag: Bestämmelserna om asylsökandes rätt till tolk skall anpassas till miniminivån enligt våra internationella åtaganden och EU-rätten.</p>
--

Svensk rätt har för närvarande en omfattande rätt till tolk för de som inte behärskar svenska. Rätten föreligger enligt förvaltningslagen vid all kontakt med myndigheter. Rätten till tolk i asylprocessen regleras också i unionsrätten. Vi har även genom Europakonventionen åtagit oss att i vissa fall bistå med tolk utan kostnad, om än vid straffrättsliga förfaranden. Rätten till tolk i övriga förfaranden ligger under principen om rätt till en rättvis rättegång. Liksom gällande offentligt biträde har inga åtaganden skett gällande finansiering av densamma, varför unionsrätten kan nyttjas till fullo.

Rätten till tolk i asylprocessen utgår inom unionsrätten främst asylprocedurdirektivet, som föreskriver en rätt till offentligt finansierad tolkning i de förfaranden som omfattas av vissa artiklar i tredje kapitlet i samma direktiv. Rätten till offentligt finansierad tolk rör huvudsakligen de delar av processen där myndigheten kallar in den sökande för muntliga delar av processen. Det saknas krav på offentlig finansiering av tolkar i övrigt. Det torde dock vara i offentlighetens intresse att tillse att domstolsförhandlingar och liknande processer fortgår smidigt i syfte att undvika merkostnader i utdragna processer.

I den mån tolk nyttjas i de fall där unionsrätten för närvarande kräver att medlemsstaterna står för kostnader bör det offentliga alltjämt stå för kostnaden. I de fall det ligger i det offentligas intresse att processen fortlöper smidigt bör tolk nyttjas men

staten bör stå för kostnaden och kräva ut motsvarande summa av den sökande efter att processen avslutats.

Ge Migrationsverket ett särskilt uppdrag för uppdaterad landinformation

Sverigedemokraternas förslag: Migrationsverket skall givas ett särskilt uppdrag att upprätthålla detaljerad och uppdaterad landinformation.

Sverigedemokraterna instämde i stort med Migrationskommitténs uppfattning om rättssäkerheten i asylprocesserna. Vi ansåg dock att frågan om uppdaterad och tillförlitlig landinformation förbisetts. Vi beklagar att regeringen har inte heller berört frågan.

Migrationsverkets verksamhet bygger till stor del på landinformation som verket erhåller från en rad olika källor. Utifrån landinformationen kan myndighetens medarbetare utreda ärenden, och fatta korrekta beslut som avspeglar förhållanden i utlandet. Det är i allra högsta grad avgörande att informationen är korrekt, och ständigt hålls uppdaterade. Detta gäller i synnerhet om målen om ett ökat återvändande skall kunna nås, och om Sverige på allvar skall kunna implementera EU-rättens bestämmelser om säkra ursprungsländer och säkra tredjeländer. Det kan härvidlag noteras att ett land som Danmark, som liksom Sverige åtagit sig att följa folkrättsliga instrument som flyktingkonventionen eller Europakonventionen, genomför både återvändning- och återvändandeanstalter gentemot Syrien. Migrationsverket har däremot ansett landet vara för farligt för detta.

Sverigedemokraterna föreslår därför att Migrationsverket får ett särskilt utökat uppdrag att upprätthålla detaljerad och uppdaterad landinformation, i synnerhet vad gäller sådana länder som kan vara en källa till oönskad migration. Uppdraget kan med fördel genomföras i samarbete med utlandsmyndigheterna.

Skyddsgrunder

Avskaffa övrigt skyddsbehövande och liknande begrepp

Sverigedemokraternas förslag: Utöver att skyddsgrunden övrigt skyddsbehövande utmönstras, skall övriga skyddsgrunder som går utöver den strängaste möjliga tolkningen av våra internationella åtaganden och EU-rätten, utmönstras.

Sverigedemokraterna instämmer med regeringens förslag vad avser övrigt skyddsbehövande. Sverige måste anpassa sig till den absoluta miniminivån enligt

EU-rätten, och därmed avskaffa övriga skyddsgrunder, om detta inte med säkerhet skulle strida mot ett internationellt åtagande som vi förbundet oss till.

Det bör förstås noteras att denna process att gå utöver internationella miniminivåer pågått under en lång tid, och fått långtgående följder. I 1968 års proposition om riktlinjerna för migrationspolitiken fastlade föredragande departementschefen följande om folkrättsliga bestämmelser i Sverige.

Dessa asylbestämmelser har i praxis tillämpats generöst. Det har tagit sig uttryck inte bara i att kraven på utredning om att fråga är om politisk flykting sätts lågt utan också däri att även flyktingar som inte omfattas av [1954 års utlänningslags] asylbestämmelser har fått fristad här.²⁴

I linje med detta infördes 1976 nya skyddsgrunder i svensk lag för krigsvägrare, desertörer och andra grupper, vilket enligt föredragande statsrådet lagfäste ”den praxis som sålunda finns sedan åtskilliga år tillbaka”.²⁵ Med 1989 års utlänningslag (1989:529) började begreppet ”de factoflykting” användas om en rad grupper som egentligen inte var flyktingar, men likväl åtnjöt liknande privilegier i svensk rätt.²⁶ År 1997 blir dessa i stället till *skyddsbehövande i övrigt*, vilket också blir det begrepp som införs i den nuvarande utlänningslagen (2005:716).

När EU:s skyddsgrundsdirektiv implementerades i svensk lag 2009 valde regeringen i stället att skapa skyddsgrunden *alternativt skyddsbehövande*, som i viss mån motsvarade det som tidigare kallats skyddsbehövande i övrigt. Däremot ansåg man likväl att en ytterligare skyddsgrund behövdes, som alltså blev dagens *övrigt skyddsbehövande*.²⁷ Det är alltså denna skyddsgrund som tillfälliga lagen satte ur spel, och som Migrationskommittén, liksom regeringen, nu vill avskaffa. Precis när det gällde permanenta uppehållstillstånd har därmed cirkeln har återigen slutits.

Sverigedemokraterna instämmer som sagt med både kommitténs och regeringens bedömning: institutet övrigt skyddsbehövande bör avskaffas permanent. Men mot bakgrund av hur utvecklingen sett ut de senaste decennierna, med allt mer utvidgade skyddsgrunder och juridiska figurer för att fler utlänningar skall få stanna på olika humanitära grunder, anser vi att processen för att återställa ordningen i utlänningsrätten inte är slutförd.

²⁴ Prop. 1968:142, s. 100.

²⁵ Prop. 1975/76:18, s. 107.

²⁶ Prop. 1988/89:86, s. 75.

²⁷ Prop. 2009/10:31, s. 118.

Det bör i detta sammanhang erinras att det finns särskilda skäl för att Sverige anammar en sträng lagstiftning. Dessa skäl bottnar främst i de senaste decenniernas migrationspolitik, och det nuvarande tillståndet i Sverige, i termer av utanförskap, integrationsskuld och kriminalitet. Inget annat land i EES, eller ens den industrialiserade världen, har haft en sådan generös lagstiftning som Sverige, och inget annat land lider av de integrationsproblemen vi lider av. Svensk politik måste därmed under överskådlig tid anpassas till just svenska förutsättningar, och inte till vad som är rimligt i andra länder.

Uppehållstillstånd bör därför när det gäller asylfall aldrig beviljas annat än i fall då ett avslag med säkerhet skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande. Frågan bör utredas vidare, med målet att svensk utlänningslagstiftning blir den strängaste i EES, med minsta möjliga marginal till miniminivåerna.

Sänk tillståndslängden för alternativt skyddsbehövande

Sverigedemokraternas förslag: Det första uppehållstillståndet som beviljas alternativt skyddsbehövande skall vara i högst tolv månader.

Regeringen har liksom Migrationskommittén föreslagit att alternativt skyddsbehövande skall beviljas uppehållstillstånd om tretton månader. Detta går utöver den miniminivå på tolv månader som EU-rätten fastställer, men stämmer överens dels med den tillfälliga lagens bestämmelser, dels det svenska folkbokföringssystemets krav på att en utlänning vid tiden för folkbokföringen kan styrka laglig vistelse åtminstone ett år framåt. Skulle utlänningar i stället beviljas uppehållstillstånd på endast ett år, skulle det finnas en risk att de skulle vägras folkbokföring, och därmed helt falla utanför det svenska systemet både vad gäller integration och välfärd.

Sverigedemokraterna föreslår nedan, i avsnittet Mottagandet av asylsökande och nyanländas etablering, att såväl asylsökande som de som nyligen beviljats asyl skall omfattas av särskilda regler, skilda från befolkningen i övrigt. Därmed bortfaller argumentet om folkbokföringen. Vidare noterar vi att det finns undantag i folkbokföringslagstiftningen, som medger att utlänningar likväl kan folkbokföras under dessa omständigheter.

Vid en sammantagen bedömning anser Sverigedemokraterna att värdet av att anamma absoluta miniminivå i utlänningsrätten väger tyngre än eventuella farhågor kring folkbokföringssystemet. Vi anser därför att alternativt skyddsbehövande endast skall beviljas uppehållstillstånd på tolv månader vid första ansökan, i enlighet med EU-

rättens miniminivå. Följande uppehållstillstånd skall gälla i högst två år, såsom kommittén och nu regeringen föreslagit, och i enlighet med EU-rätten.

Säkerhetsventil på absoluta miniminivå

Sverigedemokraternas förslag: En eventuell säkerhetsventil i utlänningsrätten skall anpassas till den absoluta miniminivån enligt folkrätten, på ett sätt som motsvarar tillfälliga lagen. Tillståndstiden skall vara tolv månader.

Uppehållstillstånd skall endast få beviljas om utlännen fört en hederlig vandring under vistelsen i Sverige.

Sverigedemokraterna instämde i Migrationskommitténs bedömning att en säkerhetsventil sannolikt alltjämt är nödvändig i utlänningsrätten på grund av Sveriges internationella åtaganden. Vi instämde också i lagrådets kritik mot den formulering som under den tillfälliga lagen varit gällande. Vi ansåg dock att det var helt nödvändigt, givet de senaste årens svåra migrations- och integrationskris, att Sverige alltjämt sluter sig till miniminivån enligt internationell rätt. Vår uppfattning härvidlag har inte förändrats. En eventuell säkerhetsventilen måste vara en ren säkerhetsventil, för mycket svåra och ovanliga undantagsfall. Utgångspunkten bör därför vara att utlänningslagens bestämmelse motsvarar den praxis som varit gällande under tillfälliga lagen, då tillstånd endast kunde beviljas ”om det skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande att avvisa eller utvisa utlännen”.

Regeringen har dock åsidosatt kommitténs bedömning, och i stället föreslagit en skyddsgrund som inte bara går utöver vad som gällt under den tillfälliga lagen, men också långt utöver vad som någonsin gällt i både dagens och tidigare utlänningslagar. Förslaget innebär dels en återgång till de generösa formuleringar som var i kraft före den tillfälliga lagen, dels en särskild bestämmelse för att vuxna skall betraktas såsom barn om de fått en *särskild anknytning* till Sverige.

Detta rekvisit förekommer enligt praxis i många olika fall, bland annat om en utlänningsvistelse i Sverige med arbete under två år. Även en kortare tid kan i vissa fall räknas. Det innebär i praktiken att en utlänningsvistelse som haft ett uppehållstillstånd i två år, men sedan utvisats för han inte uppfyllt kraven för att få stanna, ändå skulle få stanna i Sverige. Utlänningsrätten skulle i praktiken sättas ur spel, och rätten att vistas i Sverige blir en fråga om tid i stället för lagstadgade krav. Det går emot många decennier av svensk migrationslagstiftning, men också principen om den reglerade invandringen som sådan. Sverigedemokraterna kan således inte ställa sig bakom dylika förslag.

Än mer problematiskt är att även vistelse utan uppehållstillstånd skulle räknas in. Visserligen skriver regeringen uttryckligen att det endast skall vara laglig vistelse som omfattas, men samtidigt skall även den tid en utlänning vistats i Sverige utan tillstånd, som asylsökande, räknas. Det innebär, återigen, att möjligheten att få uppehållstillstånd blir en fråga om tid, snarare än faktiska krav som uppfylls. Det bör också erinras om det nyliga avgörandet i Migrationsöverdomstolen, genom vilket en utlänning som vistats i Sverige en lång tid fick uppehållstillstånd ändå, just av humanitära skäl.²⁸ Givet att detta skedde under dagens strängare lagstiftning är det uppenbart att så också skulle ske med regeringens förslag.

Det bör dock sägas att även kommitténs förslag var bristfälligt. Särskilt graverande var att ingenting sades om vandelsfrågan. Visserligen sker i dagsläget en viss prövning genom att bestämmelserna om skäl mot att bevilja uppehållstillstånd (jfr. 5 kap. 17 §), tillämpas. Men som tidigare nämnt, i avsnittet Avskaffandet av permanent uppehållstillstånd, har Sverige år efter år fått allt färre möjligheter att både avslå en tillståndsansökan på grund av vandel, men också återkalla ett tillstånd och utvisa en utlänning, av dessa skäl.

Givet de stora problem som Sverige nu har med utanförskap, fattigdom, men även kriminalitet och asocialt beteende, såsom drogmissbruk, prostitution, bidragsfusk och andra sätt att sko sig på samhället och sin omgivning, måste vart förslag till nödventil anses omöjligt om inte ordentliga krav på hederlig vandel ställs. Givet också att möjligheten att beviljas uppehållstillstånd genom en säkerhetsventil har en sådan undantagskaraktär, och är att betrakta som en förmån från samhällets sida, bör det ställas höga krav. Det bör alltså uttryckligen framgå att ett sådant uppehållstillstånd skall villkoras av hederlig vandel, i bred bemärkelse. Härvidlag bör våra förslag rörande just hederlig vandel i avsnittet Medborgarskap, nedan, beaktas.

I enlighet med vad som sagts ovan om tillståndslängden för skyddsbehövande, bör uppehållstillståndstiden i dessa fall bestämmas till högst tolv månader.

Sammanfattningsvis föreslår således Sverigedemokraterna att uppehållstillstånd genom säkerhetsventilen endast skall beviljas i sådana fall som motsvarar praxis enligt tillfälliga lagen, och om utlänningen under vistelsen i Sverige fört en hederlig vandel. Tillståndet skall vara i högst tolv månader.

En kommande utredning i denna fråga bör särskilt undersöka kopplingen mellan denna nödventil, och övriga likande institut i utlänningsrätten, såsom 5 kap. 3 § tredje

²⁸ MIG 2020:24.

stycket 3 p., eller 16 § tredje stycket 1 p. Det vore orimligt ifall det fanns flera lager av nödventiler i lagstiftningen, och undantag i stället blev till regel, såsom tidigare skett i svensk utlänningsrätt. Ett nej måste vara ett nej, och en fortsatt urholkning av svensk lag måste stoppas.

Verkställighetshinder

Begränsa definitionen av verkställighetshinder till miniminivån

Sverigedemokraternas förslag: Definitionen av verkställighetshinder i utlänningslagen skall anpassas till de absoluta minimikraven enligt Sveriges internationella åtaganden.

Bestämmelserna om verkställighetshinder innebär att en utlänning inte kan avlägsnas från Sverige till ett land där utlänningen riskerar skyddsgrundande behandling, som tortyr eller dödsstraff. Utlänningen får alltså inte *refouleras*, vilket betecknas som *non-refoulement*-principen. Bestämmelser härom har funnits i svensk lagstiftning sedan i vart fall 1954 års utlänningslag kom till. Sådana regler bör även fortsatt finnas såsom Migrationskommittén och regeringen föreslagit.

Till skillnad från dem båda anser dock Sverigedemokraterna att regelverket, såsom i andra fall som beskrivits ovan, gått långt utöver vad som är nödvändigt enligt både folkrätten och EU-rätten. Svenska regeringar har i flera år konsekvent valt att införa en alltmer bred marginal när det gäller verkställighetshinder, till förfång för Sveriges möjlighet att avlägsna icke-önskvärda utlänningar. Bestämmelserna om verkställighetshinder i utlänningslagen bör därför revideras, så att verkställighetshinder skall anses föreligga i färre fall. Målsättningen bör vara att anamma den absoluta miniminivån enligt våra folkrättsliga åtaganden.

För övrigt anser vi, såsom framgått i avsnittet Avskaffandet av permanent uppehållstillstånd, att permanent uppehållstillstånd helt skall utmönstras ur utlänningsrätten, och därför inte skall komma på fråga i fall av verkställighetshinder.

Utvisa grova brottslingar oavsett om de löper risk i hemlandet

Sverigedemokraternas förslag: Verkställighetshinder skall inte anses föreligga om det finns skälig anledning att anta att personen i fråga utgör en fara för säkerheten eller om personen dömts för synnerligen grovt brott.

Utöver att definitionen av verkställighetshinder skall revideras enligt ovan, bör *non-refoulement*-principen diskuteras, alltså förbudet att utvisa utlänningar om det

föreligger risk för skyddsgrundande behandling. För närvarande kan en utlänning begå vilka brott som helst i Sverige och ändå vara skyddad mot att någonsin utvisas, om det föreligger risk för skyddsgrundande behandling i hemlandet. Verkställighetshindret är alltså absolut.

Samtidigt noterar vi att det i flyktingkonventionen klart framgår att en utlänning som begått vissa synnerligen grova brott, inte längre skall ha rätt till skydd mot refoulering, och alltså kan utvisas. Även om principen om non-refoulement finns uttryckt även i andra folkrättsliga dokument som Sverige åtagit sig att följa, såsom Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, anser Sverigedemokraterna att frågan bör tas upp till diskussion.

Det måste framstå som orimligt, rentav stötande mot rättskänslan, att en utlänning som våldtagit och torterat, begått grova brott mot freden eller mot mänskligheten, eller begått terroristdåd och andra brott mot Sverige, skall åtnjuta Sveriges skydd. Någonstans måste en princip om eget ansvar träda in, och utlänningen därmed i praktiken ha undanröjt sitt eget verkställighetshinder.

Vi anser alltså att en utlänning som dömts i allmän domstol för sådan synnerligen grov brottslighet att personen utgör en samhällsfara, skall kunna verkställas även om det finns risk för sådan skyddsgrundande behandling som annars skulle föranleda verkställighetshinder. Verkställighetshinder skall inte anses föreligga för en sådan utlänning.

Utred nya möjligheter att verkställa utvisningar

Sverigedemokraternas förslag: Möjligheten att utvisa en sådan utlänning till tredje land eller genom försäkringar för undanröjande av verkställighetshinder, skall utredas.
--

Att refoulera en utlänning, utvisa honom eller henne till en plats där det finns risk för skyddsgrundande behandling, bör vara en sista utväg. Om möjligt bör en i stället utvisning genomföras till ett tredje land, eller genom avtal om försäkringar för undanröjande av verkställighetshinder, såsom vissa andra länder gjort. Sålunda kan Sverige freda sina gränser från grovt kriminella utlänningar, och slippa härbärgera dem. Till saken hör att Sverige har bland världens högsta kostnader för anstaltsplatser, varför en lyckad utvisning av brottslingar innebär en stor besparing för det svenska samhället.

I avsnittet Avlägsnande av utlänningar nedan, finns vidare förslag på förbättrade samarbeten och avtal med tredjeländer för att få till stånd utvisningar.

Sätt kriminella utvisningsdömda i förvar

Sverigedemokraternas förslag: Föreligger hinder för verkställighet av beslut om utvisning som meddelats av allmän domstol, skall utlänningen sättas i förvar, såvida det inte är uppenbart obehövt.

En utlänning som dömts till utvisning av allmän domstol för ett brott som inte uppfyller de nyssnämnda kraven för att refouleras, skall i stället alltid tagas i verkställighetsförvar när beslutet vunnit laga kraft, och tidsfristen för frivillig hemresa löpt ut, om det inte är uppenbart obehövt. I annat fall bör utlänningen på annat sätt omhändertagas så att utlänningen inte tillåts röra sig fritt i samhället, utan inväntar verkställandet av utvisningen.

Kort uppehållstillstånd vid verkställighetshinder

Sverigedemokraternas förslag: Föreligger hinder för verkställighet av beslut om utvisning som meddelats av Migrationsverket, får utlänningen beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd om högst 12 månader. Ett nytt sådant tillstånd får beviljas efter ansökan.

En utlänning som inte dömts för brott, och för vars utvisning det föreligger verkställighetshinder, skall dock inte refouleras, utan bör kunna erhålla ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Längden på tillståndet skall, till skillnad från kommitténs och regeringens förslag, och i enlighet med vad som tidigare framgått om längden på uppehållstillstånd för skyddsbehövande, vara i högst tolv månader. Sannolikt lär tillstånden i många fall kunna beviljas för endast ett par månader. Ett nytt sådant uppehållstillstånd får efter ansökan beviljas om verkställighetshinder alljämt föreligger.

Mottagandet av asylsökande och nyanländas etablering

Bakgrund och problem med dagens ordning

Sverigedemokraternas bedömning: Staten har över tagit ett allt större ansvar för mottagandet av asylsökande. Samtidigt har flera statliga reformer missgynnat kommunerna, såsom införandet av EBO, eller möjligheten att tvångsanvisa nyanlända till kommunerna.

Staten har under lång tid haft ett huvudansvar för mottagandet av asylsökande. De exakta formerna har varierat kraftigt över åren, men ett nära samarbete med kommunerna har varit en bärande tanke. Under en lång tid var kommunerna rentav ansvariga för mottagandet av asylsökande.

År 1985 infördes en ny ordning, där dåvarande Statens invandrarverk (SIV) fick ett huvudansvar för flyktningmottagandet, som normalt innebar fyra veckors vistelse i en så kallad utredningssluss, på förläggning, innan kommunerna genom frivilliga avtal tog emot flyktingar från verket.²⁹

År 1988 infördes den nya lagen om bistånd åt asylsökande (1988:153), som innebar att kommunernas försörjningsansvar gentemot asylsökande, som tidigare motsvarat försörjningsansvaret gentemot folkbokförda, genom främst socialbidrag, togs bort. I stället blev SIV ansvarigt, genom bland annat dagbidrag och särskilt bidrag, jämte fri bostad. Regeringen valde medvetet att villkora rätten till dessa bistånd med att sökanden vistades antingen på förläggning eller i en kommun där sökanden anvisats plats. Regeringen anförde följande.

Ett starkt motiv är som tidigare nämnts en önskan att koncentrera polisens asylutredningar till några få stora utredningsslussar i syfte att åstadkomma kortare handläggningstider. Även bristen på bostäder på vissa håll, och strävandena att motverka en alltför stor koncentration av asylsökande till storstäderna motiverar att reglerna för bistånd åt asylsökande knyts till att de under väntetiden vistas på en plats där det finns resurser och möjligheter att planera mottagandet för dem.³⁰

Denna ordning förändrades återigen 1994, när rätten för asylsökande att bosätta sig i eget boende, EBO, med bibehållen rätt till bistånd infördes, tillsammans med den nya lagen om mottagande av asylsökande (LMA, 1994:137). Regeringen menade att det inte fanns något bärande skäl för att asylsökande skulle särbehandlas när

²⁹ Prop. 1987/88:80, s. 8–9.

³⁰ Prop. 1987/88:80, s. 19.

samhällsutvecklingen i stort gick mot minskat boende på institutioner, till förmån för ”ett vanligt normalt liv”. Regeringen anförde också följande:

Även om det stora flertalet asylsökande inte kan antas ha möjlighet att ordna en bostad på egen hand utan också i framtiden kommer bo på förläggningar bör de som själva kan ordna sitt boende ges förutsättningar att bo utanför förläggning.³¹

Det bör härvidlag noteras att det utredningsbetänkande som låg till grund för införandet av EBO-bestämmelserna, uppskattade andelen asylsökande som skulle begagna sig av den nya möjligheten till eget boende, till 10 procent.³² Redan året därpå bodde dock nära hälften av alla asylsökande i eget boende.³³

Detta föranledde en ändring i LMA 2005, enligt vilken en asylsökande inte längre kunde erhålla bostadsersättning för eget boende. Regeringen noterade nämligen att ”det egna boendet har visat sig ha vissa negativa effekter”, med ”sociala missförhållanden som tyder på svårigheter för asylsökande att ordna ett bra boende på egen hand”³⁴.

Regeringen noterade att flera remissyttranden över en nylig utredning i frågan beskrivit:

problem som bland annat trångboddhet, konflikter mellan värdfamilj och inneboende, vräkningar av värdfamiljer för att de stör grannar eller för att det har blivit skador på lägenheten. Att bo trångt under en längre tid kan vara psykiskt påfrestande för både värdfamilj och inneboende. Särskilt besvärligt kan det bli för barnen. Barnens skolgång kan påverkas av svårigheter att få lugn och ro. Det finns också en risk att värdfamiljens integration försenas och försvåras.³⁵

Redan i detta läge framkom också att flera kommuner ansåg att EBO skulle begränsas. Först år 2020 gjordes dock ett ytterligare försök att få bukt med problemen i asylmottagandet och EBO-bestämmelserna, när den nuvarande regeringen drog in rätten till bistånd för asylsökande som bosatte sig i vissa utsatta områden, i vissa utvalda kommuner³⁶. Liksom år 2005 menade flera remissinstanser, inklusive direkt berörda kommuner, att förslaget var otillräckligt.³⁷ Bara några månader senare beslutade regeringen ändra bestämmelserna ytterligare, då vissa utsatta kommuner beslutat anmäla

³¹ Prop. 1993/94:94, s. 34.

³² SOU 1992:133, s. 151.

³³ Prop. 2004/05:28, s. 10.

³⁴ Ibidem.

³⁵ Prop. 2004/05:28, s. 11.

³⁶ Prop. 2019/20:10.

³⁷ Prop. 2019/20:10, s. 8–9.

hela kommunen som ett utsatt område, i stället för endast delar av kommunen.³⁸ Flera kommuner motsatte sig att regeringen ytterligare begränsade deras självbestämmande, och Sverigedemokraterna föreslog ett utskottsinitiativ i socialförsäkringsutskottet för att stoppa ändringen, men fick inte stöd av utskottet.³⁹ Uppgifter sedan dess tyder på att hela reformen misslyckats, och att asylsökande alltjämt ”flyttar till misär”.⁴⁰

Även utöver frågan om EBO har en viss konflikt gjort sig påmind i relationen mellan kommunerna och staten. År 2012 bestämde regeringen att de frivilliga avtal för mottagande av ensamkommande minderåriga inte längre skulle krävas. I stället skulle Migrationsverket på eget bevåg anvisa en kommun som skulle ordna ett boende. Detta koncept utvecklades sedan till att omfatta anvisning av samtliga nyanlända år 2016, genom den nya lagen (2016:38) om anvisning av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Detta innebär således att Migrationsverket äger anvisa kommun för såväl ensamkommande minderåriga asylsökande, som vuxna nyanlända.

Inför transitcenter

Sverigedemokraternas förslag: Särskilda transitcenter skall införas. Asylsökande skall bo och leva i transitcenter under tiden deras ansökan handläggs. Möjligheter till vård och andra viktiga behov skall erbjudas på plats.

EBO-bestämmelserna skall avskaffas.

Hälsoundersökning som regioner skall erbjuda asylsökande skall vara obligatorisk.

Enligt vad som nyss sagts har asylsökandes rätt att bosätta sig fritt i Sverige varit till skada för integrationen, och lett till ett allt större utanförskap i vårt land. Kommunerna har vid upprepade tillfällen framfört att rätten måste begränsas ytterligare, och helst avskaffas helt och hållet. En sådan lösning hade lett till att Migrationsverket på centralt håll hade kunnat fördela asylsökande jämnt över landet, och att Sverige därmed hade undvikit den segregation som blivit vanligt förekommande i storstädernas förortsområden.

Det bör härvidlag noteras att regeringen redan 1988 påtalade att en begränsning i asylsökandes bosättningsfrihet i allra högsta grad var grundlagsenlig, och dessutom stod i proportionalitet till Sveriges åtaganden inom folkrätten.⁴¹

³⁸ Regeringens promemoria Ett ändrat förfarande för att anmäla områden som omfattas av begränsningen av rätten till dagersättning vid eget boende.

³⁹ Socialförsäkringsutskottets protokoll 2020-06-09, SfU 2019/20:40.

⁴⁰ Sydsvenskan 2021-004-22: <https://www.sydsvenskan.se/2021-04-22/trots-skarpt-lag-asylsokande-flyttar-till-misar-i-malmo>

⁴¹ Prop. 1987/88:80, s. 20–21.

Att avskaffa rätten till egen bostättning för asylsökande skulle innebära att asylsökande blev tvungna att bo i Migrationsverkets boenden tills deras ärende avgjorts. Detta motsvarar i viss mån både det förfarande med utredningssluss och transitcenter som tidigare fanns hos Migrationsverket, men också det förslag till *ankomstcenter* som Mottagandeutredningen föreslog i sitt betänkande SOU 2018:22. På sätt och vis skulle cirkeln slutas. Sverigedemokraterna ansluter sig till detta förslag, som vi benämner *transitcenter*.

Det bör betonas att sådana transitcenter inte bara skulle motverka segregation och utanförskap under handläggningstiden, utan även medföra andra fördelar, såsom kortare handläggningstider och ett effektivare återvändandearbete. Utredningen skrev i sitt betänkande:

Ankomstcentren ska bidra med stabilitet och förutsägbarhet samt säkerställa att den första tiden i Sverige är ordnad, fokuserad på prövningen och framåtsyftande mot etablering eller återvändande.⁴²

En annan fördel med förslaget med statliga transitcenter är att den segdragna konflikten med kommunerna, som ovan antytts, helt skulle upphöra. Allt ansvar, och alla kostnader, skulle ankomma på Migrationsverket och därmed staten. Det kommunala självstyret skulle bevaras intakt, samtidigt som även vissa integrationsmässiga problem skulle kunna undvikas. Den tidigare nämnda mottagandeutredningen av 1992 beskrev de problem som normalt sett uppstod kring förläggningar:

I bostadsområdet uppstår ibland irritation kring skötsel, renhållning, tidsregler, m.m. Bristande respekt eller förståelse för de regler som finns för användning av t.ex. en tvättstuga är en sedan länge väl känd källa till konflikter.

Regelrätta stölder av blommor och frukt i trädgårdar och av varor i butiker förekommer, liksom mer subtila företeelser som att asylsökande går många i bredd utan att ge plats åt mötande, att deras krav tar för stort utrymme av bibliotekets personalresurser eller att de inte visar tillräcklig hänsyn i badhuset.⁴³

För att helt och hållet komma till bukt med dessa problem, och minska det motstånd som boende kring ett transitcenter skulle känna, föreslår Sverigedemokraterna att dessa center utrustas med vissa begränsade egna resurser för sjukvård och andra viktiga behov. Detta får dock inte innebära ytterligare belastning på den normala sjukvården. Vi

⁴² SOU 2018:22, s. 212.

⁴³ SOU 1992:133, s 150.

noterar att detta passar väl ihop med Mottagandeutredningens förslag att hälsoundersökningen som regionerna skall erbjuda asylsökande, skall göras på ankomstcentren.

Det bör dock betonas att Sverigedemokraterna föreslår att hälsoundersökningen görs obligatorisk, trots de argument som utredningen framfört.⁴⁴ Till skillnad från utredningen anser vi att vikten att skydda folkhälsan måste väga tyngre än eventuella integritetsaspekter.

Det bör övervägas att inskränka asylsökandes rätt att lämna transitcentret under handläggningstiden. Att inte göra så skulle med stor sannolikhet skapa sådana problem som utredningen 1992 anfört ovan, och skulle också öka risken för att utlänningen avviker och går under jorden. Sverige har redan omfattande problem med ett växande skuggsamhälle, och stora svårigheter med verkställandet av utvisningsbeslut. Det förefaller rimligt att i vart fall införa begränsningar i asylsökandes rätt att lämna transitcentret, om inte helt förbjuda det.

Asylmottagandet skall vara självfinansierat

Sverigedemokraternas förslag: Asylmottagandet bör i större utsträckning bekostas av asylsökande. Detta bör ske dels genom att asylsökandes eventuella tillgångar förverkas, dels genom att mottagningskostnaden betraktas som ett lån, som skall återbetalas.

Personer som flyr för sitt liv skall kunna lita på det svenska samhällets bistånd. Precis som inom svenska transfereringssystem som försörjningsstöd och bostadsbidrag är det dock rimligt att det ekonomiska stödet behovsprövas. För Sverigedemokraterna är det självklart att försörjningsansvaret för asylsökande med ekonomiska tillgångar i första hand skall ligga hos individen, inte hos svenska skattebetalare.

Svensk lagstiftning föreskriver redan i dag att dagersättning endast skall utbetalas efter behovsprövning. Därtill föreskrivs att en asylsökande med ekonomiska tillgångar skall ersätta Migrationsverket för boende och kost vid boenden. Den praktiska efterlevnaden torde dock vara bristande: under 2020 var över 35 000 asylsökande inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem, medan endast 386 av dessa betalade någon avgift.⁴⁵

Andra europeiska länder, däribland Schweiz och Danmark, använder mer sofistikerade system för kontinuerlig registrering av asylsökandes tillgångar och

⁴⁴ SOU 2018:22, s. 240–242.

⁴⁵ Uppgift från Migrationsverket 2021-05-07

inkomster. Det finns exempelvis ett system där större tillgångar över motsvarande 10 000 kronor lämnas i pant, och mot vilket den asylsökande får kost och logi utan kostnad. Om den asylsökande väljer att återta sin ansökan inom en viss tid innan beslut fattats, får asylsökanden dessa tillgångar tillbaka. Om utlänningen beviljas asyl, går tillgångarna till att bekosta delar av asylmottagandet.

Då den nuvarande lagstiftningen visat sig otillräcklig är det Sverigedemokraternas mening att systemen bör utvecklas, med inspiration från ovan nämnda länder. En person som söker asyl i Sverige skall i samband med asylansökan redogöra för ekonomiska tillgångar, såsom kontanter, värdepapper, värdeföremål, eller olika tillgångar utomlands. Sådana ekonomiska tillgångar skall också regelbundet kontrolleras och kunna resultera i såväl indragen dagersättning som krav på erlagd avgift till Migrationsverket.

Utöver den kontinuerliga utvärderingen av tillgångar bör det även tas fram system för återbetalning i efterhand, i de fall den asylsökande inte kan betala direkt. En möjlig förlaga till ett sådant system är de lån från Centrala studiestödsnämnden, CSN, som många studenter gör bruk av. Dessa har genom åren möjliggjort en högskoleutbildning för miljoner svenskar, samtidigt som de genom återbetalning dels verkat som ett incitament att komma i arbete, och därtill avlastat de offentliga finanserna jämfört med ett rent bidragssystem.

Redan när en utlänning ansöker om asyl bör därför en skuldräkning upprättas, där utgifter för mottagandet och ärendehandläggningen kontinuerligt kan tillföras. Kostnaderna bör omfatta samtliga utgifter som samhället stått för i förhållande till utlänningen, inklusive kost, logi, sjukvård, skolgång, utredningar, medicinsk åldersbedömning, samt eventuella transporter, utredningar, processer i migrationsdomstol och återvändande till hemlandet vid avslag. Kostnaderna bör naturligtvis utgå från de verkliga, även om det kan bli tal om schabloner i vissa fall, i synnerhet om det tidigare nämnda förslaget om transitcenter införs fullt ut.

Med detta system kommer utlänningar alltid ha ett starkt incitament att samarbeta så mycket som möjligt med svenska myndigheter, och därmed få asylärendet avgjort så fort som möjligt. En utlänning som vet med sig att han eller hon saknar asylskäl kommer ha ett starkt incitament att avbryta processen och resa hem, i synnerhet om Migrationsverket redan avslagit ansökan. Detta sparar Migrationsverkets och samhällets resurser, och kan uppmuntra till rättssäkert, effektivt och självmant återvändande. En utlänning som däremot beviljats asyl kommer efter ett par år få möjlighet helt och hållet återgälda sin skuld till samhället, vilket är en förutsättning för skapandet av verklig integration och gemenskapskänsla.

Oavsett hur ett dylikt system är organiserat är det viktigt att det dels bidrar till att minska samhällets enorma kostnader för asylmottagandet, dels skapar incitament att komma i arbete. Återbetalningsförfarandet bör därför inte innebära en inlåsnings effekt i arbetslöshet.

Som skall framgå nedan, i avsnittet Tillgång till välfärden, föreslår Sverigedemokraterna kraftiga satsningar på att uppmuntra invandrare att återvända frivilligt till sina hemländer. Det nyss beskrivna systemet för att bekosta mottagandet genom lån bör kunna användas som en del i återvändningsarbetet, genom att hela eller delar av lånet efterskänks vid lyckad återvandring.

Förbättra reglerna kring medicinska åldersbedömningar

Sverigedemokraternas förslag: Åldersbedömning skall göras i samtliga fall där det inte är uppenbart obehövt.

Medicinsk åldersbedömning skall genomföras så snart som möjligt.

Fram till att beslut om ålder tagits, skall den asylsökande bo i ett tillfälligt särskilt boende avsett för utlänningar som genomgår åldersbedömningsprocess.

Ett slutligt beslut vad gäller sökandens ålder skall fattas så fort som möjligt.

Migrationskommittén valde i sitt betänkande att inte beröra frågan om medicinska åldersbedömningar. Regeringen har inte gjort någon annan bedömning.

Sverigedemokraterna välkomnar att det numera finns en bred majoritet för att sådana undersökningar regelmässigt skall genomföras, men anser dock att vissa förbättringar behövs i det nuvarande systemet.

I dagsläget skall Migrationsverket göra en åldersbedömning och fatta ett tillfälligt beslut om åldern i ärenden där en asylsökande säger sig vara ett barn, och det finns skäl att ifrågasätta detta. Om det är uppenbart att sökanden är 18 år eller äldre krävs dock inte någon sådan åldersbedömning eller något sådant beslut. Innan Migrationsverket fattar ett tillfälligt beslut skall utlänningen erbjudas möjlighet att genomgå medicinsk åldersbedömning. En sådan kan endast genomföras om sökanden giver skriftligt samtycke därtill. Ett slutligt ställningstagande till sökandens ålder skall göras i samband med det slutliga beslutet i ärendet om uppehållstillstånd.

Ordningen bygger på bestämmelser i det ursprungliga asylprocedurdirektivet, som trädde i kraft år 2006. Bestämmelserna infördes först i utlänningsförordningen (2006:97) år 2010 i samband med genomförandet av direktivet.

Den dåvarande regeringen uttalade att det mot bakgrund att medicinska åldersbedömningar inte var en metod som användes av Migrationsverket, fanns anledning att diskutera huruvida en bestämmelse därom behövdes införas i svensk rätt. Regeringen menade dock att med anledning av att läkarundersökningar faktiskt förekom i det svenska asylförfarandet och att bestämmelsen om information om läkarundersökning skulle innebära en ökad rättssäkerhet för den enskilde, en bestämmelse ändå borde införas, lämpligtvis i förordning.⁴⁶

Bestämmelserna infördes sedan i sin nuvarande form i utlänningslagen år 2017. Regeringen framförde då att det inte var lämpligt att barn bodde tillsammans med vuxna, eller att resurser avsatta till barn skulle gå till vuxna. Migrationsverkets långa handläggningstider ledde till de nämnda missförhållandena, varför regeringen föreslog lagändringar för att tidigarelägga åldersbedömningen.⁴⁷

Sverigedemokraterna har kontinuerligt välkomnat regeringens strävanden att förbättra rättssäkerheten för minderåriga asylsökande. Det är i allra högsta grad angeläget att principen om barns bästa tillvaratags, och barn skyddas under asylprocessen. Det är även rimligt att kostnaderna för mottagandet av särskilt ensamkommande minderåriga asylsökande, som utgör en oproportionerlig stor andel av de totala kostnaderna, inte går till vuxna.

Sverigedemokraterna vill därför gå längre än regeringen, och förslår att åldersbedömningar skall användas i fler ärenden än idag. I stället för att, som i dagsläget, endast användas i ärenden då det finns skäl att ifrågasätta att sökanden är under 18 år, bör åldersbedömningar användas i samtliga fall där det inte är uppenbart obehövligt. Det skulle i praktiken innebära alla ärenden där sökanden inte kan styrka sin ålder med handlingar eller på annat vis.

Sverigedemokraterna föreslår också att den följande medicinska åldersbedömningen skall genomföras så snart som möjligt. I dagsläget saknas en sådan bestämmelse.

Vidare föreslår Sverigedemokraterna att en utlänning som erbjuds medicinsk åldersbedömning skall bo i ett särskilt boende, skild från sådana utlänningar som inte erbjudits medicinsk åldersbedömning. Det är angeläget att barn inte bor tillsammans med vuxna, varför utlänningar vars ålder inte är styrkt hålls isär från både konstaterade vuxna och barn.

⁴⁶ Prop. 2009/10:31, s. 199.

⁴⁷ Prop. 2016/17:121, s. 12–13.

Slutligen föreslår Sverigedemokraterna att ett *slutligt beslut* om den minderåriges ålder skall fattas så snart som möjligt. Detta skall ställas mot dagens ordning, som dels talar om ett så kallat *slutligt ställningstagande*, och dels angiver att detta skall göras i samband med det slutliga beslutet i ärendet om uppehållstillstånd. Sverigedemokraterna vill således att det i stället blir tal om ett beslut, och att det görs så snart som möjligt, förslagsvis i samband med en medicinsk åldersbedömning.

Avskaffa asylsökandes rätt att arbeta

Sverigedemokraternas förslag: Möjligheten för asylsökande att erhålla undantag från kravet på arbetstillstånd (AT-UND), skall avskaffas.

Möjligheten till att undanta asylsökande från kravet på arbetstillstånd infördes från den 1 juli 1992. Syftet med ändringen var att motverka en lång och passiv väntan för de sökande samt undvika betydande och onödiga kostnader för samhället. Asylsökande som uppfyllde kraven skulle få ett undantag från kravet på arbetstillstånd, AT-UND, vilket skulle ge dem rätt att arbeta.

För att få AT-UND krävs att asylansökan inte skall vara uppenbart ogrundad och att den skall prövas i Sverige. Personen måste också uppvisa giltiga identitetshandlingar, det vill säga styrka sin identitet, eller medverka till att klarlägga sin identitet.

Innan augusti 2010 fanns ett krav på fyra månaders handläggningstid för att få undantag från arbetstillstånd. Tanken var att endast sådana asylsökande som sannolikt skulle vänta en längre tid skulle erbjudas möjlighet att arbeta. Detta innebar att det var få asylsökande som kunde arbeta under ansökningstiden. Antalet asylsökande som fick rätt att arbeta ökade kraftigt när kravet på fyra månaders handläggningstid tagits bort, och nådde år 2014 31 procent av antalet asylsökande det året, för att sedan sjunka under 2015, och permanentas på mer än hälften av de sökande sedan 2016.⁴⁸

Sverigedemokraterna anser att det är av största vikt att människor som söker sig till Sverige för att få skydd gör det i första hand just av det skälet. Ansatser som förenar asylbegreppet med andra fenomen, såsom möjligheten att arbeta, tjänar endast till att urvattna asylrätten på sikt. Såsom Migrationskommittén nämnde i betänkandet är möjligheten att arbeta under asyltiden en mycket viktig faktor för att locka människor att söka asyl i Sverige. Detta innebär att generösa bestämmelser kring AT-UND leder till att Sverige sänder motstridiga signaler om vad en ansökan om asyl egentligen innebär.

⁴⁸ Uppgifter från Migrationsverkets statistikenhet 2021-05-04.

Vidare är det viktigt att betona att asylsökande inte vistas i Sverige lagligt i gängse mening. Deras status i Sverige är inte avgjord, varför det inte är möjligt att säga huruvida de kommer få stanna eller skall återvända till hemlandet. Att i en sådan situation erbjuda asylsökande att arbeta, skapa sig en inkomst, betala skatt, och skapa en anknytning till landet, sänder även det en mycket motstridig signal.

Det är förvisso viktigt att göra rätt för sig, att göra sin plikt innan man kräver sin rätt. Men det goda som kommer av att asylsökande kommer i arbete under handläggningstiden svarar inte mot nackdelarna som nyss nämnts.

Vid en sammantagen bedömning föreslår Sverigedemokraterna att möjligheten för asylsökande att erhålla AT-UND bör avskaffas helt.

Avskaffa spårbytet

Sverigedemokraternas förslag: Möjligheten för utlänningar som fått avslag på sin asylansökan att ansöka om arbetstillstånd inifrån Sverige skall avskaffas.

Den borgerliga regeringen införde år 2008 en möjlighet för asylsökande att erhålla arbetstillstånd efter att deras ansökan om asyl avslagits, så kallat ”spårbyte”. Denna särskilda möjlighet gällde före detta asylsökande som haft AT-UND, arbetat i minst fyra månader, och innehade ett giltigt anställningsavtal för minst tolv månader framåt. Om de ansökte inom två veckor från att deras beslut om avslag och utvisning vunnit laga kraft, skulle de ha rätt att ansöka inifrån.

Detta skall ställas mot huvudregeln i utlänningsrätten, som är att en utlänning som vill bosätta sig i Sverige skall ha ansökt om, och beviljats uppehållstillstånd, före inresa. Möjligheten för en utlänning som inte är asylsökande att beviljas arbetstillstånd inifrån Sverige är i regel mycket liten.

Regeringen anförde i propositionen att frågan om ett spårbyte för asylsökande handlade om en avvägning mellan olika intressen:

Att införa en möjlighet att ansöka om uppehålls- och arbetstillstånd efter ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning kan skapa osäkerhet om slutpunkten i asylprocessen. Mot detta ska vägas att en utlänning som har kommit till Sverige och arbetat under tiden för handläggningen av ansökan om uppehållstillstånd som flykting eller skyddsbehövande i övrigt, har påbörjat en etablering på den svenska arbetsmarknaden. Att någon i en sådan situation ska tvingas lämna Sverige för att ansöka om uppehållstillstånd för arbete är inte i linje

med regeringens övriga förslag om ett effektivare system för arbetskraftsinvandring.⁴⁹

Det är troligt att denna reform, liksom den tidigare nämnda reformen 2010 av AT-UND, tillsammans förklarar den stora uppgången i antalet beviljade undantag från kravet på arbetstillstånd. Antalet beviljade arbetstillstånd till tidigare asylsökande har också ökat över tiden, och var år 2019 20 procent högre än antalet beviljade arbetstillstånd till tidigare studenter.⁵⁰

Givet den forskning som Migrationskommittén presenterade kring attraktionsfaktorer, är det rimligt att anta att möjligheten att erhålla arbetstillstånd efter avslag i asylärende gjort Sverige till ett attraktivt land för asylsökande, i synnerhet sådana som med hjälp av kontaktnät kan säkerställa en anställning redan från början av vistelsen. Så länge inte en asylansökan bedöms som uppenbart ogrundad, måste det för många potentiella migranter framstå som givande att söka asyl i Sverige. Vittnesmål från medarbetare på Migrationsverket tyder på att asylsökande redan i samband med sin asylansökan försökt lämna in en ansökan om arbetstillstånd, och i stället fått veta att de måste vänta på avslag på asylansökan innan de kan lämna in en ansökan om arbetstillstånd.

Sverigedemokraterna anser att det sistnämnda är ett tydligt tecken på det orimliga i att erbjuda asylsökande som fått avslag på sin asylansökan en särskild chans till att få stanna i Sverige, trots att det i många fall kan finnas tydliga tecken på att ansökan varit ägnad endast åt att erhålla ett arbetstillstånd. Det bör också betonas att flera remissinstanser påtalade för regeringen att reformen skulle kunna innebära missbruk av asylsystemet, och, såsom Migrationsverket och Migrationsöverdomstolen påtalade, att flera andra grupper kan befaras hamna i ett sämre läge än asylsökande.

Vid en sammantagen bedömning föreslår Sverigedemokraterna att möjligheten för asylsökande som fått avslag på sin asylansökan att ansöka om arbetstillstånd inifrån Sverige skall avskaffas.

⁴⁹ Prop. 2007/08:147, s. 46.

⁵⁰ Migrationsverkets årsredovisning 2019.

Stoppa integrationen av asylsökande

Sverigedemokraternas förslag: Asylsökande skall inte omfattas av långtgående integrationsåtgärder under handläggningstiden.

På samma sätt som asylsökande inte bör tillåtas arbeta i Sverige, och på så sätt få en anknytning till arbetsmarknaden, förefaller det orimligt att asylsökande skulle integreras in i det svenska samhället under handläggningstiden. Asylsökandes status i Sverige är ännu oklar under handläggningstiden, och deras slutgiltiga rätt att vistas i Sverige är helt avhängig deras skyddsbehov. Det framstår som orimligt att skapa en förväntan hos sökande om att få bli en del av det svenska samhället, när de i slutändan mycket väl kan sakna skyddsskäl, och därför skola utvisas.

Det regeringsuppdrag som Migrationsverket har fått i februari 2021 rörande obligatorisk samhällsintroduktion för asylsökande, och som börjar gälla den 1 oktober 2021, kan i detta sammanhang uppfattas som orimligt. Sådana integrationsinsatser är förvisso inte nya, utan har i olika former förekommit i decennier. Det är dock angeläget att dessa insatser för integration av asylsökande inte blir för långtgående, utan hålls på en relativt låg nivå. Detta faller också inom ramen för Sverigedemokraternas, och i viss mån Mottagandeutredningens tidigare nämnda förslag om transitcenter/ankomstcenter.

Låt staten ansvara för nyanländas etablering

Sverigedemokraternas förslag: Nyanlända skall fortsatt omfattas av särskilda regler vad gäller rätten till välfärden i stort, skilda från befolkningen i övrigt. Ansvaret och kostnaden för deras etablering skall helt bäras av staten.

Liksom när det gäller asylsökande bör staten ta över ansvaret för nyanländas etablering. De tidigare nämnda ändringarna som infördes 2016 med anvisningslagen bör i stort upphöra. Migrationsverket, eller den myndighet regeringen anser lämplig, bör i stället åläggas att skriva avtal med kommunerna för att anvisa utlänningar för etablering. Nyanländas rätt att fritt bosätta sig bör inskränkas av samma skäl som vad gäller EBO.

Förändringen skall dock inte innebära att kommunen blir ansvarig för vare sig etableringen eller kostnaderna därför. Utlänningen bör inte heller falla under kommunens försörjningsansvar enligt socialtjänstlagen (2001:453), utan bör omfattas av en särskild lag rörande deras etablering. En sådan lag bör särskilt reglera de nyanländas rätt till välfärden, och förpliktelser att lära sig svenska och i övrigt integreras, i enlighet med de möjligheter som EU-rätten erbjuder, och som omnämns ovan i avsnitt 9.1.

Huvudregeln bör vara att den nyanlände kvarstår som nyanländ, och därmed under statligt ansvar, till dess han eller hon kommit i varaktig försörjning.

Anhöriginvandring

Utgångspunkter

Familjen utgör den minsta, men också den viktigaste, beståndsdel i samhället och dess uppbyggnad. Familjen är en grundsten i hur människor finner mening och syfte. Staten skall aldrig, och får aldrig, hindra individen från att åtnjuta sitt familjeliv. Det är en rättighet som Sverige har uttryckt både genom att ratificera internationella fördrag, men även genom att uttrycka den i vår grundlag.

Den utgör dock i juridisk mening en negativ rättighet, snarare än en positiv. Individen har rätt att fritt hitta kärleken, men kan inte förvänta sig att någon annan, minst av allt samhället, skall finna kärleken åt individen. När det gäller kärleksinvandringen har det rentav varit en grundläggande princip i Sverige under många år att samhället har ett intresse av att utöva en viss kontroll, och i många fall belägga den med vissa villkor.

Den internationella folkrätten, och EU-rätten, begränsar i viss mån vilka villkor Sverige kan ställa, särskilt när det gäller anhöriga till skyddsbehövande. Givet de omfattande migrationsrelaterade problemen som råder i Sverige är det rimligt att utlänningslagstiftningen ligger så nära den internationella miniminivån som möjligt. En svensk regering bör i ljuset av den rådande situationen anses ha ett särskilt ansvar att tolka internationell rätt på ett sätt som överensstämmer med rikets kritiska intressen.

Familjeåterförening

Snabb anknytning skall ej införas för skyddsbehövande

Sverigedemokraternas förslag: Skyddsbehövande skall inte ha rätt till anhöriginvandring genom så kallad snabb anknytning.
--

Regeringen har föreslagit att möjligheten till uppehållstillstånd på grund av anknytning till vissa grupper skall utvidgas. Utlänningar i dessa grupper skall, till skillnad från Migrationskommitténs förslag, och till skillnad från den tillfälliga lagen, kunna utgöra anknytningspersoner i ärenden trots att det inte föreligger ett väletablerat och existerande äktenskap eller samboförhållande. De skall i stället kunna utgöra anknytningsperson när anknytningen består i en *avsikt* att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande. Det rör sig alltså om reglerna kring så kallad ”snabb anknytning”

Begreppet snabb anknytning kom till under 1970-talet som en benämning på fall där en utlänning i samband med invandringen till Sverige ingår ett äktenskap eller ett samboförhållande, och alltså inte tidigare varit i ett väletablerat sådant. Dessa fall har alltid reglerats på ett särskilt sätt i svensk rätt. Under en lång tid accepterades sådana utlänningar inte som invandrare förrän efter två års vistelse med tillstånd. Tillståndet skulle då tidsbegränsas till sex månader åt gången. Förhållandena har sedan dess förändrats endast såtillvida att de tidigare fyra korta uppehållstillstånden blivit till ett enda tvåårigt sådant. Därefter beviljas i normalfallet permanent uppehållstillstånd.

I och med den tillfälliga lagen begränsades möjligheten för skyddsbehövande att utgöra anknytningsperson i ärenden om snabb anknytning. Regeringen uppgav i propositionen (prop. 2015/16:174) att nyetablerade förhållanden inte omfattades av familjeåterföreningsdirektivet, varför möjligheten för skyddsbehövande att få uppehållstillstånd på denna grund gick utöver den europeiska miniminivån. I syfte att anpassa de svenska reglerna till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner drogs denna möjlighet in.

Migrationskommittén har i sitt betänkande anslutit sig till regeringens ursprungliga syn i denna fråga, och föreslagit att tillfälliga lagens begränsning skulle permanentas. Regeringen går dock emot detta. Anledningen är dels att det i förslaget till ny migrationslagstiftning saknas en ventil för de undantagsfall då det framstår som orimligt att avslå en ansökan, dels att det förekommer att bland annat samkönade par inte har möjlighet att sammanbo i sina hemländer, och att deras relation därför inte når upp till kravet för ett väletablerat förhållande.

Mot detta måste följande ställas. När regeringen bemöter Svenska Röda Korsets syn att det finns ett behov av en nödventil för anknytningsärenden där ett avslag skulle strida mot ett svenskt konventionsåtaganden, anför regeringen att det redan finns en möjlighet att bevilja uppehållstillstånd till en utlänning som har särskild anknytning till Sverige om det föreligger synnerliga skäl (5 kap. 3 a § tredje stycket 3 UtlL). Regeringen skriver uttryckligen att ”ventilen är tillräcklig” och att det inte ”finns behov av ytterligare ändringar”. De senaste åren har ett något hundratal tillstånd på denna grund beviljats.⁵¹

När det gäller frågan om samkönade par som inte kan sammanbo anförde regeringen redan vid tillfälliga lagens tillkomst år 2016 följande.

⁵¹ Uppgifter från Migrationsverket 2021-04-29.

Ett par kan ha tvingats dölja sitt samboförhållande beroende på att det inte har accepterats i den kultur de levtt i. Detta hindrar inte att ett samboförhållande kan ha förelegat. Vid prövningen av om ett samboförhållande förelegat ska en helhetsbedömning göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Att paret t.ex. haft tillgång till två olika bostäder utesluter inte att de kan vara sambor (jfr NJA 1994 s. 256).⁵²

Migrationskommittén anslöt sig till detta resonemang, och bedömde att bland annat gruppen snabba anknytningar inte skulle beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till en utlänning som beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, och att detta förslag inte stod i konflikt med Sveriges internationella åtaganden. Regeringen acceptera detta resonemang, men anser ändå att det kan leda till orimliga konsekvenser. Flera remissinstanser har noterat denna diskrepans. Förvaltningsrätten i Stockholm (migrationsdomstolen) har till exempel helt avstyrkt förslaget, för att det anses överflödigt.

Sverigedemokraterna anser att Sveriges migrationspolitik måste anpassas till den absoluta miniminivån enligt folkrätten och EU-rätten. Därmed finns ingen anledning att gå utöver Migrationskommitténs förslag i detta avseende. Vi föreslår skyddsbehövande allttjämt inte skall ha rätt att utgöra anknytningspersoner i ärenden om så kallad snabb anknytning.

Alternativt skyddsbehövande skall ej ha rätt till familjeåterförening

Sverigedemokraternas förslag: Alternativt skyddsbehövande skall inte ha rätt till familjeåterförening.

Sverigedemokraterna instämmer i både migrationskommitténs och regeringens slutsats vad gäller konventionsflyktingars generella rätt till familjeåterförening. Vi motsätter oss dock det slutliga förslag som migrationskommittén kommit fram till, och som regeringen lagt fram, när det gäller alternativt skyddsbehövande rätt till familjeåterförening. Vi anser, som tidigare nämnt, att Sverige skall hålla sig till den miniminivå som EU-rätten och folkrätten fastställt.

⁵² Prop. 2015/16:174 s. 50.

Fortsatta begränsningar av rätten till familjeåterförening för vissa andra grupper

Sverigedemokraternas förslag: En utlänning som erhållit uppehållstillstånd genom säkerhetsventilen, eller på grund av verkställighetshinder, skall inte under några omständigheter kunna utgöra anknytningsperson.

Av det tidigare avsnittet om en säkerhetsventil på absoluta miniminivå framgår att Sverigedemokraterna motsätter sig att den existerande säkerhetsventilen i utlänningslagen och den tillfälliga lagen utökas på något sätt. Ventilen kan behövas för att Sverige skall kunna fullgöra sina internationella konventionsåtaganden, men skall under inga omständigheter gå utöver dessa.

I nuläget kompliceras frågan om en säkerhetsventil av de följder den kan få för resten av utlänningsrätten. Det kan exempelvis röra sig som ett utländskt ensamkommande barn som beviljas uppehållstillstånd på grund av sjukdom, men senare utgör anknytningsperson åt familjemedlemmar som vill flytta till Sverige, så kallat ankarbarn. En mer generös ventil riskerar i praktiken leda till att fler föräldrar skickar sina barn på farofyllda resor med flyktingsmugglare över kontinenten för att nå innanför Sveriges gränser. Detta kan knappast vara intentionen, och inte heller anses förenligt med den nyligen i svensk lag införda barnkonventionen.

För att förebygga att denna säkerhetsventil missbrukas, i synnerhet i ärenden som rör barn, skall det därför inte vara möjligt för en utlänning som erhållit uppehållstillstånd på den grunden att utgöra anknytningsperson.

På samma sätt förhåller det sig med utläningar som fått uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder. Dessa personer har de facto fått avslag på ansökan, och skall lämna Sverige. Att de i stället skulle få rätten att hämta hit anhöriga förefaller stötande. De skall alltså inte få utgöra anknytningspersoner i anhörigärenden.

Begränsa definitionen av en familj till miniminivån

Sverigedemokraternas förslag: Definitionen av en familj i svensk utlänningsrätt skall när det gäller familjeåterförening anpassas till miniminivån enligt familjeåterföreningsdirektivet.

Bestämmelserna i familjeåterföreningsdirektivet är av minimikaraktär, varför det står medlemsstaterna fritt att införa eller bibehålla mer förmånliga bestämmelser. Här ingår bland annat möjligheten för medlemsstaterna att tillåta anhöriginvandring för utländska minderåriga barn under gemensam vårdnad mellan en flykting i Sverige och en

utlänning i ett annat land. Här har kommittén, liksom regeringen både före och efter krisen 2015, valt att frånga miniminivån.

I enlighet med vad som tidigare anförts om värdet att anamma miniminivån enligt EU-rätten och folkrätten, anser Sverigedemokraterna att denna möjlighet till strängare lagstiftning bör tillvaratagas. En minderårig utlänning under gemensam vårdnad av en flykting bosatt i Sverige, och en utlänning i utlandet, skall därför inte kunna ansöka om familjeåterförening i Sverige. I sådana fall bör barnet alltså inte skiljas från föräldern i hemlandet.

Kräv integration före inresa

Sverigedemokraternas förslag: Krav på integration före familjeåterförening skall införas i svensk lag, i enlighet med familjeåterföreningsdirektivet.

I syfte att uppnå en förbättrad integration av både anhöriga och anknytningspersoner bör EU-rättens möjlighet att avkräva följandet av integrationsåtgärder implementeras, i enlighet med vad som anförts i familjeåterföreningsdirektivet. Det skall alltså vara möjligt att vägra uppehållstillstånd på grund av anknytning i det fall anknytningspersonen, eller i förekommande fall den anhörige, inte uppfyllt integrationsåtgärder som avkrävs i svensk lag.

Inför ordentliga vandelskrav vid anhöriginvandring

Sverigedemokraternas förslag: Strikta vandelskrav skall införas i anknytningsärenden, i enlighet med familjeåterföreningsdirektivet. Utlänningar skall åläggas att medverka i särskild utredning kring detta.

Slutligen bör det, till skillnad från vad migrationskommittén och regeringen anför, införas en särskild vandelsprövning i anknytningsärenden, i enlighet med åtminstone de minimikrav som uppställs i familjeåterföreningsdirektivet. Det är inte rimligt att kriminellt belastade personer kan tillåtas resa in i Sverige utan att derasandel kontrolleras, eller att en utlänning i Sverige, som inte bör vistas här, kan utgör anknytningsperson.

Denna möjlighet är sedan tidigare implementerad i den svenska utlänningslagen, men i otillräcklig omfattning, såsom också berörs ovan, i avsnittet om permanenta uppehållstillstånd. Det torde finnas goda möjligheter att förbättra den svenska implementeringen genom att bland annat förbjuda anhöriginvandring för personer dömda för brott med relativt högt straffvärde, såsom den absoluta majoriteten av

våldsbrott, sexualbrott och brott mot frid och frihet. Även medlemskap i organiserad brottslighet eller terrororganisationer bör rimligtvis ingå, liksom mindre allvarlig brottslighet om den är upprepad eller på annat sätt tyder på ett asocialt och normlöst beteende.

I linje med detta bör utlänningar som ansökt om uppehållstillstånd på grund av anknytning i regel styrka att de inte är eller har varit involverade i grov kriminalitet, även i hemlandet, genom att inkomma med handlingar motsvarande utdrag ur belastningsregistret. En fördjupad utredning bör vid behov anställas.

Denna typ av prövning och vandelskrav bör omfatta all anhöriginvandring, inklusive anhöriga till medborgare, arbetstagare, eller studerande. Den bör också gälla också vid förlängningsansökan. Det är orimligt att en utlänning som begått brott, även om de inte är så grova att de med dagens lagstiftning föranlett utvisning på grund av brott, skall kunna fortsätta vistas i Sverige utan vidare. Det bör härvidlag beaktas att Sverigedemokraterna i avsnittet Vandelsprövning i fler fall, nedan, föreslagit utökade och skärpta vandelskrav i prövningen av samtliga ansökningar om uppehållstillstånd.

Endast tidsbegränsade uppehållstillstånd för anknytning

<p>Sverigedemokraternas förslag: Uppehållstillstånd på grund av anknytning skall vara i högst två år.</p>
--

Som ovan beskrivits har normen i svensk utlänningsrätt länge varit att utlänningar i väletablerade förhållanden beviljats permanenta uppehållstillstånd från första beslutstillfället. För så kallad snabb anknytning, när förhållandet inte varit väl etablerat, gällde i stället först en prövoperiod med tidsbegränsade tillstånd, oftast upp till två år, och först därefter permanent uppehållstillstånd, så kallad uppskjuten invandringsprövning. Så är också fallet i dag.

Med tillfälliga lagen blev dock tidsbegränsade uppehållstillstånd regel vid första beslutstillfället för både skyddsbehövande och vissa andra grupper, och deras anhöriga, oavsett om relationen varit väletablerad eller ej. I Migrationskommitténs förslag utsträcks denna ordning till att omfatta också anhöriga till bosatta, inklusive svenska medborgare. Regeringen har anslutit sig till kommitténs förslag.

Sverigedemokraterna instämmer i den bedömning migrationskommittén och regeringens gjort i denna fråga. Vi föreslår emellertid, i enlighet med vad som ovan anförts, i avsnittet Avskaffandet av permanent uppehållstillstånd, att permanent uppehållstillstånd skall utmönstras ur utlänningsrätten, varför det inte kan komma på

fråga för anhöriga till skyddsbehövande, medborgare, eller någon annan. Följaktligen skall en utlänning som beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning erhålla ett uppehållstillstånd som varar lika länge som anknytningspersonens, dock längst två år.

Fortsatt uppehållstillstånd i vissa fall när förhållandet upphört

Bakgrund

Regeringen föreslår liksom migrationskommittén att utlänning som beviljats uppehållstillstånd på grund av snabb anknytning skall kunna få ett nytt uppehållstillstånd på denna grund, trots att det ursprungliga förhållandet upphört, om vissa omständigheter föreligger. Det rör sig om fall där utlänningen fått en särskild anknytning till Sverige, att förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningen eller utlänningens barn utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid; eller att andra starka skäl talar för att utlänningen skall ges fortsatt uppehållstillstånd. Sverigedemokraterna ansluter sig i viss mån till detta, men med vissa förbehåll.

Bestämmelsen om uppehållstillstånd vid så kallad brusten anknytning tillkom i lagtext för första gången år 2000. I praktiken innebar detta dock endast en kodifiering av tidigare praxis, såsom framgår i förarbetena.⁵³ Avsikten har förstås varit att, såsom statsrådet Gradin skrivit i tidigare förarbeten, ”undvika beslut som framstår som stötande för rättskänslan”.⁵⁴ Redan då pågick emellertid en gradvis förskjutning i regelverket, så att tidigare restriktiva undantagsbestämmelser kom att omfatta allt fler. Nyssnämnda statsråd skrev uttryckligen att ”det finns skäl att i något högre grad än nu låta utlänningen få stanna kvar i Sverige när förhållandet har upphört”. Samtidigt har den integrationspolitiska situationen i Sverige blivit allt svårare, vilket föranleder ett behov av generell skärpning i lagstiftningen, enligt det följande.

⁵³ Prop. 1999/2000:43, s. 64–65.

⁵⁴ Prop. 1983/84:144, s. 73.

Skärp reglerna för uppehållstillstånd när förhållandet upphört

Sverigedemokraternas förslag: Kraven för att bevilja uppehållstillstånd på grund av anknytning till en make, maka eller sambo när förhållandet som låg till grund för uppehållstillståndet upphört, skall skärpas. Tillstånd skall endast beviljas om utlänningen uppfyllt kraven för uppehållstillståndet i minst fem år, fört en hederlig vandel, kommit i varaktig egen försörjning, och i övrigt har en särskild anknytning till Sverige.

Som nyss nämnts måste reglerna för när uppehållstillstånd på grund av anknytning till en make, maka eller sambo kan förlängas trots att förhållandet upphört, skärpas. Det måste krävas mer av en utlänning för att han eller hon skall få stanna, ifall det förhållande som låg till grund för uppehållstillståndet inte längre finns kvar.

Sverigedemokraterna föreslår för det första att dagens möjlighet att bevilja uppehållstillstånd i dessa fall på grund av *andra starka skäl*, helt skall utgå. Bestämmelsen tar fasta på olika former av humanitära skäl, som att sökanden riskerar att bli socialt utstött vid ett återvändande eller att sökanden är allvarligt sjuk eller svårt handikappad. Vi noterar härvidlag att svensk lag redan har särskilda bestämmelser om en säkerhetsventil för det fall det skulle förefalla uppenbart orimligt att utvisa en utlänning. Därmed förefaller bestämmelsen om andra starka skäl i huvudsak meningslös. Uppgifter från Migrationsverket visar också att mycket få uppehållstillstånd beviljas på denna grund, blott sju tillstånd under år 2020.⁵⁵

Sverigedemokraterna föreslår vidare en skärpning av möjligheten att i dessa fall bevilja uppehållstillstånd på grund av *särskild anknytning till Sverige*. Att flera hundra utlänningar varje år erhåller uppehållstillstånd i Sverige genom denna bestämmelse tyder på att den tillämpats generöst, något som inte kan accepteras.⁵⁶ Bestämmelsen måste utgöra ett undantag. Det bör i denna punkt uttryckligen framgå att vissa grundläggande krav skall vara uppfyllda för att det skall vara tal om en särskild anknytning.

Utlänningen skall för det första ha varit bosatt i Sverige med uppehållstillstånd på grund av anknytning, och uppfyllt kraven därför, i minst fem år. Detta stämmer också överens med familjeåterföreningsdirektivets regler om möjligheten till ” eget uppehållstillstånd ” efter fem års vistelse. Detta innebär alltså att utlänningen i

⁵⁵ Uppgifter från Migrationsverket 2021-05-10.

⁵⁶ I genomsnitt över 300 per år under föregående decennium. Uppgifter från Migrationsverket 2021-05-10.

förekommande fall skall ha haft ett tidsbegränsat uppehållstillstånd om två år, och därefter fått tillståndet förlängt två gånger.

För det andra skall utlänningen ha fört en hederlig vandel. Med tanke på den ringa bosättningstiden som avkrävs, enligt ovan, bör kraven vara högt ställda, i förhållande till vad som är fallet för exempelvis naturalisationsärenden. Utlänningen skall under sin vistelse under inga omständigheter ha dömts för brott där fängelse ingår i straffskalan. Utlänningen skall också ha gjort rätt för sig gentemot det allmänna, och skall sakna skulder.

För det tredje skall utlänningen ha kommit i varaktig egen försörjning. I likhet med vad som framgår nedan om försörjningskravens utformning, bör kravet i detta fall taga fasta mer på att utlänningen genom eget arbete uppnått en normal levnadsstandard, snarare än att utlänningen inte skall ligga samhället till last genom beroende av bidrag.

Slutligen bör utlänningen även i övrigt ha en särskild anknytning till Sverige, utöver de ovan stadgade kraven. Här bör särskilt beaktas utlänningens svenskkunskaper och exempelvis engagemang i föreningsliv.

Utred frågan om skydd för utlänningar som utsätts för relationsvåld

Sverigedemokraternas förslag: Skyddet för utlänningar som utsätts för relationsvåld under tiden de haft uppehållstillstånd på grund av anknytning skall utredas.

Vad gäller den sista bestämmelsen när det gäller uppehållstillstånd när förhållandet upphört, alltså *om i förhållandet utlänningen eller utlänningens barn utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning*, anser inte Sverigedemokraterna att någon skärpning är nödvändig. Tvärtom bör det övervägas ifall dagens reglering är tillräcklig för att skydda människor som annars skulle känna sig tvungna att stanna kvar i en våldsamt relation. Det rör sig om vad statsrådet Gradin 1983 kallade för ”en utpressningsliknande situation”.⁵⁷

Roks, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, har särskilt berört denna fråga, och uttryckt att ”möjligheten att beviljas en förlängning av uppehållstillstånd på grunden brusten anknytning när det förekommit våld, helt försvinner i och med kommitténs förslag”. Regeringen bör därför låta utreda denna fråga i särskild ordning, så att människor, såväl män som kvinnor och barn, inte far illa och låses fast i våldsamma relationer.

⁵⁷ Prop. 1983/84:144, s. 73.

Möjligheten att vägra uppehållstillstånd på grund av ålder

Inför en permanent 21-årsregel vid anhöriginvandring

Sverigedemokraternas förslag: Tillfälliga lagens bestämmelse om en åldersgräns på 21 år för anhöriginvandring till en make, maka, eller sambo, skall permanentas.

Migrationskommittén föreslog i sitt betänkande att den tillfälliga lagens bestämmelse om begränsning av rätten till uppehållstillstånd på grund av anknytning till en partner när någon av parterna är under 21 år, skulle permanentas. Kommittén noterade att detta är miniminivån enligt familjeåterföreningsdirektivet, och att denna nivå används av flera andra EU-stater. Norge, som inte är med i EU, och Danmark, som inte deltar fullt ut i EU:s migrationslagstiftning, har dessutom båda en åldersgräns på 24 år.

Kommitténs utgångspunkt var att det för en långsiktigt hållbar migrationspolitik krävs att det svenska regelverket ligger i linje med övriga nordiska länder och EU.

Regelverket bör därför enligt kommittén vara i enhetlighet med det EU-direktiv som finns på området.

Sverigedemokraterna välkomnade införandet av en 21-årsregel i svensk utlänningsrätt, som ju motsvarat förslag som partiet lagt sedan riksdagsinträdet år 2010. Vi ansluter oss till kommitténs syn i denna fråga, och beklagar att regeringen valt att gå emot migrationskommittén. Detta i synnerhet som argumenten för en 21-årsregel handlar om att bekämpa tvångsäktenskap och hedersförtryck, såväl som att förbättra integrationsmöjligheterna, något som familjeåterföreningsdirektivet uttryckligen nämner.

Sverigedemokraterna anser alltså att det finns starka skäl för att en generell 21-årsregel bör införas. Därmed finns ingen anledning att frånga Migrationskommitténs förslag i detta avseende. Vi föreslår därför att 5 kap. 17 a § andra stycket 3 p. utlänningslagen (2005:716) får den lydelse som föreslås i Migrationskommitténs betänkande, med tillbörliga anpassningar. Vårt förslag till lagtext återfinns i slutet av denna motion.

Inför 21-årsregel även i andra ärenden

Sverigedemokraternas förslag: 21-årsregeln skall gälla även andra kategorier av anhöriginvandring.

21-årsregeln gällde under tillfälliga lagen endast anhöriga till skyddsbehövande. Det är förvisso en rimlig ordning givet att de flesta asylsökande kommer från patriarkala hederskulturer, där förtryck av kvinnor och tvångsäktenskap är relativt vanligt

förekommande. Men som Migrationsverket skrev i sitt remissvar är det positivt att Migrationskommittén föreslog att 21-årsregel skulle utsträckas till att också omfatta övriga anknytningsärenden, såsom till svenska medborgare. Detta torde i synnerhet gälla som nästan en halv miljon medborgarskap delats ut de senaste tio åren, och antalet årligen utdelade medborgarskap nästan fördubblats sedan krisen 2015.

Vi vill dock betona att även om det som Migrationsverket skrev är positivt att en större del av anhöriginvandringen omfattas av denna regel, är det likväl en stor del som inte omfattas. Anhöriga i arbetsmarknads- och studerandeärenden, utgjorde ca 40 procent av all anhöriginvandring till Sverige år 2020, men påverkas inte av bestämmelsen. Det bör också betonas att även om det tillhör ovanligheten att så unga personer som det nu är tal om skulle få uppehållstillstånd för arbete eller studier, och samtidigt ta med sig en make, maka eller sambo, torde detta vara särskilt vanligt i kulturer där tvångsäktenskap och liknande fenomen förekommer. Detta är naturligtvis inte mer acceptabelt för att det gäller studenter eller arbetskraftsinvandrare. Bestämmelsen om en 21-årsregel bör därför skyndsamt utvidgas till att också omfatta anhöriga i dessa ärenden.

Försörjningskravet vid anhöriginvandring

Försörjningskravet skall skärpas

Sverigedemokraternas förslag: Försörjningskravet skall skärpas såtillvida att anknytningspersonen skall ha en sådan inkomst att hushållet inte riskerar fattigdom eller social utestängning. Inkomsten skall inte omfatta sociala bidrag eller andra inkomster än från arbete och kapital, och derivat därav.

Anhöriginvandraren skall ordna med en heltäckande sjukförsäkring för hela vistelsen i Sverige, till dess han eller hon kvalificerat sig in i välfärden genom arbete.

Sverigedemokraterna instämde i Migrationskommitténs bedömning att ett försörjningskrav för anhöriginvandring bör permanentas, och innefatta dels ett krav på bostad, dels ett inkomstkrav, och att dessa skall omfatta såväl de anhöriga som anknytningspersonen. Vi ansåg dock redan då att kommittén helt förbisett frågan om nivåerna för försörjningskravet, och dessutom missat en chans att utvidga kraven för att bättre svara mot miniminivån inom EU och enligt folkrätten. Regeringen har gjort samma misstag.

I dagsläget baseras inkomstdelen av försörjningskravet på det så kallade förbehållsbeloppet vid utmätning av lön enligt 7 kap. 5 § utsökningsbalken (1981:774). Förbehållsbeloppet omfattar dels ett normalbelopp, som fastställs vart år, dels individens bostadskostnad. Normalbeloppet är år 2021 8 287 kr.

När frågan om försörjningskrav utreddes år 2008 diskuterades flera sätt att fastställa en lämplig nivå för inkomsten. Slutsatsen var att förbehållsbeloppet var bäst ägnat att motsvara förhållandet att ”anknytningspersonen integrerats i samhället på ett sådant sätt att han eller hon kan försörja sig själv mera varaktigt”. Regeringen kom sedan att anamma denna definition, som kom till uttryck i 4 kap. 4 c § utlänningsförordningen (2006:97).

Det kan dock ifrågasättas ifall denna nivå bevisar någon meningsfull integration eller försörjningsförmåga. En anknytningsperson som bor i en enrumslägenhet, med en hyra på 5 000 kronor, och som vill försörja en blivande sambo, kan med dagens regler tjäna så litet som 16 000 kronor före skatt, och ändå uppfylla kraven. En sådan inkomst understiger med råge gängse kollektivavtalsenliga ingångslöner. Dessutom innebär en sådan låg disponibel inkomst att hushållet befinner sig i risk för fattigdom, enligt SCB:s och OECD:s mått.

Det måste betraktas som stötande att en utlänning som invandrar till Sverige skall anses vara varaktigt försörjd, om han eller hon redan vid första steget på svensk mark riskerar fattigdom, och lever i ett uppenbart utanförskap. Det båtar inte för en god integration, och innebär per definition en otillbörlig belastning för samhället.

Det bör härvidlag noteras att familjeåterföreningsdirektivets bestämmelser om försörjningskrav uttryckligen nämner att bedömningen av inkomsten skall beakta nivån för minimilöner och -pensioner i landet. När frågan om försörjningsstöd senare blev föremål för en statlig utredning togs ingen hänsyn till detta, och inte heller när försörjningskraven senare infördes i begränsad form (prop. 2009/10:77). Det skall jämföras med hur försörjningskraven implementerats i exempelvis Nederländerna, där inkomstkravet i stället utgår från den nationella minimilönen för vuxna över 21 år.

Sverigedemokraterna föreslår således att inkomstkravet höjs till en sådan nivå att utlänningen inte löper någon risk för fattigdom eller social utestängning, att inkomsten åtminstone motsvarar en normal minimilön, och att det gemensamma hushållet kan betraktas som självförsörjande efter att utlänningen kommit till Sverige. Vilken närmare nivå detta skall bestämmas till måste utredas i särskild ordning.

Som tidigare nämnts är det också orimligt att försörjningskravet skall kunna uppfyllas med hjälp av olika former av sociala bidrag och stöd från det allmänna, såsom bostadsbidrag eller bostadstillägg. Om anknytningsperson behöver sådan hjälp för att klara sitt dagliga leverne bör det snarare tagas till intäkt för att denne inte bör utgöra anknytningsperson. I regel bör endast en regelbunden inkomst av arbete eller kapital, eller vissa derivat av dessa såsom pension, kunna räknas.

Sverigedemokraterna föreslår också att försörjningskravet utökas, genom att krav ställs på att utlänningen ordnar en privat heltäckande sjukförsäkring för hela tillståndstiden. Sådana krav finns redan i ett flertal EU-länder, och förutses också i familjeåterföreningsdirektivet, liksom i bestämmelserna om den fria rörligheten. Att utlänningen ordnat en sådan försäkring innebär att han eller hon inte längre riskerar att ligga samhället till last vid sjukdom eller olycka. Kravet att ordna en sådan försäkring sänder också en tydlig signal om att han eller hon ännu inte betraktas som en fullvärdig del av det svenska samhället, utan ännu måste arbeta för detta. Detta ligger i linje med principen om individens eget ansvar, och därtill principen om det svenska medborgarskapets helgd.

Försörjningskravet skall breddas

Sverigedemokraternas förslag: Försörjningskravet skall även gälla vid förlängning, till dess utlänningskommit i varaktig försörjning. Det skall också omfatta övrig anhöriginvandring, såsom i arbetsmarknadsärenden eller studerandeärenden.

Såsom skall framgå i avsnittet Tillgång till välfärden, nedan, föreslår Sverigedemokraterna att det nyss beskrivna kravet på egenordnad heltäckande sjukförsäkring skall gälla till dess utlänningskommit i varaktig egen försörjning, eller blivit medborgare. I linje med detta föreslår Sverigedemokraterna att försörjningskravet vid anhöriginvandring i viss mån bör gälla även vid förlängning av tillstånd. Det är orimligt att en utlänning som helt förlorat både bostad och egen inkomst alltså skall kunna leva i Sverige som om kraven varit uppfyllda. Det ger inte incitament för utlänningskommit att komma i egen försörjning, och står inte heller i proportion till principerna om individens eget ansvar. Detta bör särskilt utredas.

Sverigedemokraterna föreslår också att försörjningskrav även bör omfatta andra former av anhöriginvandring, främst anhöriga inom studerande- och arbetsmarknadsärenden. Anhöriginvandringen inom dessa grupper har sedan 2009 gått från att utgöra 9 procent av all anhöriginvandring, till nästan 40 procent. Medan studerande omfattas av vissa krav som liknar försörjningskrav, saknas motsvarighet för anhöriga inom arbetsmarknadsärenden.

Kraven för att erhålla arbetstillstånd är i dagsläget mycket lågt satta, och en lön om 13 000 kronor före skatt betraktas som tillräcklig. Inget krav på bostad uppställs heller. Eftersom arbetskraftsinvandrare inte omfattas av försörjningskrav kan en anhörig beviljas tillstånd för att leva med en arbetstagar som inte har egen bostad, och där den disponibla hushållsinkomsten tydligt understiger SCB:s tröskelvärde för risk för fattigdom. Sverigedemokraterna föreslår följaktligen att anhöriga till arbetskraftsinvandrare likställs med övriga anhöriginvandrare, och omfattas av de krav som nyss beskrivits.

Vi noterar därvidlag att Utredningen om arbetskraftsinvandring (Ju 2020:05) i februari 2021 framlade sitt delbetänkande Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring (SOU 2021:5), i vilket utredningen föreslagit att ett försörjningskrav för familjemedlemmar till arbetskraftsinvandrare skall införas. Sverigedemokraterna välkomnar förslaget, men beklagar att utredningen varken tagit ställning till nivån på försörjningskravet, eller valt att föreslå ett krav på ordnad bostad i

Sverige. I det senare för förslaget rentav tankarna till den profetiska varning som framfördes av föredragande statsrådet Johansson 1968:

[En] utlännings bostadsfråga måste vara löst innan tillstånd till inresa, vistelse och arbetsanställning här lämnas. Även i fråga om bostaden bör samma standardkrav som för den inhemska befolkningen upprätthållas. På detta område har utvecklingen hittills visat tecken till att utlänningskvarter av slumkaraktär bildas, särskilt i de stora städerna. Denna utveckling måste brytas. Det kan med hänsyn till läget på bostadsmarknaden inte ske på annat sätt än att kravet på godtagbar bostad inte efterges.⁵⁸

Till skillnad från utredningen anser vi att Sveriges bästa, och bekämpandet av fattigdom och utanförskap bland invandrare i Sverige, inklusive ”utlänningskvarter av slumkaraktär” måste gå före exempelvis arbetsmarknadsintressen. Vi utgår från att regeringen ansluter sig till vår hållning i denna fråga, och snarast inför försörjningskrav enligt detta.

⁵⁸ Prop. 1968:142, s. 112.

Undantag från försörjningskravet

Inget undantag när anknytningspersonen är medborgare i Sverige, EES eller Schweiz

Sverigedemokraternas förslag: Undantag från försörjningskraven skall inte göras för vare sig svenska medborgare eller medborgare i EES eller Schweiz.

Sverigedemokraterna motsätter sig kommitténs generösa förslag gällande undantagen från försörjningskravet. Om ett försörjningskrav alls skall vara meningsfullt är det orimligt att stora grupper undantags, såsom varit normen före den tillfälliga lagen. Tvärtom bör målet vara att en så stor del av anhöriginvandringen som möjligt omfattas av någon form av försörjningskrav, för att garantera att denna typ av invandring aldrig mer ligger samhället till last.

Till skillnad från kommittén anser vi därför att anhöriga till både svenska och EES-medborgare skall omfattas av försörjningskravet. Argumentet som kommittén fört fram gällande den sistnämnda gruppen, att dessa utöver anhöriginvandring genom uppehållstillstånd har möjlighet till detta genom uppehållsrätt, bortser dels från de omfattande krav som finns för att erhålla uppehållsrätt, dels att det rör sig om medborgare i relativt välbeställda och kulturellt närliggande länder. Givet den omfattande integrationsskuld som byggts upp i vårt land efter decennier av oansvarig migrationspolitik, är det nödvändigt att ställa upp ytterligare krav.

Begränsa undantaget när anknytningspersonen är konventionsflykting

Sverigedemokraternas förslag: Bestämmelsen om undantag för anhöriga till konventionsflyktingar om familjeåterförening är möjlig annorstädes skall skärpas så att det motsvarar familjeåterföreningsdirektivets miniminivå.

Migrationskommittén har förslagit att konventionsflyktingar fortsatt skall vara undantagna försörjningskraven om de ansöker om familjeåterförening inom tre månader från att de erhållit flyktingstatusförklaring. Regeringen har anslutit sig till detta förslag. Detta motsvarar miniminivån enligt familjeåterföreningsdirektivet, något Sverigedemokraterna kan stödja, och som regeringen också framställt riksdagen.

Kommittén har dock föreslagit att tillfälliga lagens skrivning om undantag från försörjningskraven i de fall familjeåterförening inte är möjlig i ett land utanför EU som *familjen* har en särskild anknytning till, skall permanentas. Denna skrivning står i motsats till familjeåterföreningsdirektivets skrivning, där det i stället talas om att *referenspersonen och/eller familjemedlemmen* skall ha en särskild anknytning till ett

land utanför EU. Kommittén har således valt en mer generös skrivning, vilket inte kan accepteras. Regeringen har också anslutit sig till detta.

Sverige kan, såsom framgått vid flera tillfällen ovan, inte avvika från en europeisk miniminivå. Sverigedemokraterna föreslår alltså att undantag härvidlag endast får göras om familjeåterförening inte är möjlig i ett land utanför EU som anknytningspersonen *eller* utlänningen har en särskild anknytning till.

Definitionen av väletablerat förhållande för konventionsflyktingar

Sverigedemokraternas förslag: Definitionen av ett etablerat förhållande skall ligga på miniminivån i EU-rätten.

Till skillnad från Migrationskommittén har regeringen även föreslagit en ytterligare lättning i bestämmelserna om undantag från försörjningskraven för konventionsflyktingar. Enligt regeringens förslag skall begreppet *väletablerat förhållande* i detta fall anses klart föreligga om utlänningen är anknytningspersonens make eller sambo och äktenskapet ingåtts eller samboförhållandet förelegat före anknytningspersonens inresa i Sverige.

Förslaget står i strid med många decennier av praxis i svensk utlänningsrätt, där ett förhållande endast ansetts väletablerat ifall parterna sammanbott en viss tid, normalt två år, eller om vissa särskilda omständigheter föreligger. Det blir särskilt anmärkningsvärt mot bakgrund av att regeringen därmed gör avsteg från sin egen tolkning av EU-rätten från när tillfälliga lagen infördes. Sverigedemokraterna kan som nyss nämnt inte acceptera några lättnader vad gäller försörjningskraven. Sverige kan inte avvika från en europeisk miniminivå. Vi föreslår därför att regeringens tillägg helt utgår, och att undantag från försörjningskravet endast skall få göras om utlänningen och anknytningspersonen har sammanbott utomlands en längre tid eller det på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Inget nytt undantag för vidarebosatta (kvotflyktingar)

Sverigedemokraternas förslag: Vidarebosatta (kvotflyktingar) skall inte undantagas från försörjningskraven på annat sätt än vad som gäller för konventionsflyktingar.

Regeringen har också frångått Migrationskommitténs förslag när det gäller undantag från försörjningskraven för vidarebosatta, kvotflyktingar. Regeringen har föreslagit att undantaget från försörjningskravet för denna särskilda grupp skall gälla först från det att

de rest in till Sverige, och inte från det att de beviljats uppehållstillstånd, vilket annars är regeln.

Vidarebosatta har länge varit en särskild omhuldad grupp i utlänningsrätten, och stora anstalter har historiskt sett vidtagits för att gruppens mottagande i Sverige skall vara så gott som möjligt. Precis som kommittén skriver är det också en grundläggande princip att hålla ihop familjer vid vidarebosättning och motverka familjesplittring, varför det torde vara ovanligt att någon form av splittring som skulle föranleda familjeåterförening skulle uppstå. Bland annat av dessa skäl ansåg kommittén det tillräckligt att gruppen erhöll samma undantag från försörjningskraven som konventionsflyktingar. Sverigedemokraterna ansluter sig till detta förslag, med betoning på att Sverige, återigen, inte skall avvika från en internationell miniminorm.

Det kan härvidlag även erinras om att mer än en fjärdedel av alla kvotflyktingar som fick uppehållstillstånd år 2019 fick det som alternativt skyddsbehövande. Såsom framgår ovan, föreslår Sverigedemokraterna att alternativt skyddsbehövande överhuvudtaget inte skall ha rätt till familjeåterförening.

Inga undantag för alternativt skyddsbehövande

Enligt vad som tidigare nämnts i avsnittet Familjeåterförening, skall alternativt skyddsbehövande inte kunna utgöra anknytningspersoner i anhörigärenden, såsom konventionsflyktingar kan. Följaktligen kan de inte heller ha rätt till undantag från några försörjningskrav, såsom konventionsflyktingar har enligt ovan.

En eventuell nödventil skall vara sträng

Sverigedemokraternas förslag: Undantag från försörjningskraven skall i enlighet med Migrationskommitténs förslag endast göras vid *synnerliga* skäl.

Utöver de ovan nämnda undantagen är det såsom Migrationskommittén nämnde i betänkandet troligt att ett litet antal unika fall kommer kräva en särskild nödlösning. Sverigedemokraterna anslöt sig därför till kommitténs förslag, dock med den skillnad att förslaget i vår version blev skarpare. I stället för att undantag från försörjningskravet skulle föreligga vid synnerliga skäl, föreslog vi att det skulle föreligga endast när det vid en sammantagen bedömning förelåg synnerliga skäl hänförliga till barnets bästa eller familjens enhet. Ett sådant undantag skulle säkerställa att Sverige höll sig till miniminivån enligt internationell rätt, samtidigt som det blev ostridigt att Sverige också höll sina åtaganden de enligt internationella konventioner vi förbundit oss till.

Regeringen har dock frångått Migrationskommitténs förslag, och föreslagit en nödventil enligt vilken *särskilda skäl* skall vara tillräckligt för undantag från försörjningskraven. Regeringen menar att det annars skulle innebära en restriktiv tillämpning. Sverigedemokraterna instämmer i denna beskrivning av kommitténs förslag, men anser till skillnad från regeringen att det är helt nödvändigt och tillbörligt under rådande situation i Sverige, såsom tidigare nämnts. Sverigedemokraterna föreslår därför att kommitténs skrivning snarare än regeringens införs, med de ändringar som nyss beskrivits.

Säkerhet, kontroll och återvändande

Utlänningskontroll

Vandelsprövning i fler fall

Sverigedemokraternas förslag: En utförlig vandelsprövning måste bli en obligatorisk del av tillståndsprövningen i utlänningsrätten. Vandelsprövningen måste beakta hela utlänningens livsstil, och både tidigare och nuvarande beteenden.

I enlighet med vad som anförts ovan i avsnittet Avskaffandet av permanent uppehållstillstånd har möjligheten att beakta en utlänningens vandelsprövning i samband med prövningen av utlänningens ansökan om uppehållstillstånd minskat drastiskt över åren. Det handlar dels om att bredden i omständigheter som får beaktas minskat, men också att graden av eventuellt klander eller allvar som krävs ökat. Resultatet är att uppehållstillstånd i dagsläget endast kan vägras av ett fåtal skäl, som måste vara mycket allvarliga.

Precis som anfördes enligt ovan är det orimligt att utlänningar som inte klarar av att uppfylla vissa grundläggande krav i vårt samhälle likväl kan fortsätta vistas i vårt land. En utlänning som för en ohederlig vandelsprövning, som för en kriminell livsstil, ingår i kriminella nätverk, som upprepade gånger döms för brott även om de är ringa, som har missbruksproblem eller livnär sig på ett oärligt sätt, genom prostitution eller tiggeri, eller utgör en orimlig belastning på de sociala välfärdssystemen, måste kunna vägras uppehållstillstånd.

Det får heller inte enbart vara fråga om fällande domar i domstol, såsom dagens lagstiftning fokuserar på. Även andra typer av tydliga bevis och indikationer måste kunna beaktas. Redan 1993 års Utvisningsutredning menade att ”det bör krävas att utlänningen kan förväntas föra hederlig vandelsprövning. Häri ligger inte bara att kriminalitet inte bör förekomma. Även asocialitet och allmän normlöshet bör kunna beaktas”.⁵⁹ Som exempel skulle kunna nämnas att ifall en särskild säkerhetsnärvaro behövs i Migrationsverkets lokaler för att en viss utlänning besöker myndigheten, torde det föreligga goda skäl för utlänningen att vägras uppehållstillstånd. Sådana omständigheter är enligt uppgifter från Migrationsverket relativt vanliga. Utredningen beskrev för övrigt också just sådana fall:

⁵⁹ SOU 1993:120, s. 18.

På många förläggningar förekommer att asylsökande stör verksamheten genom beteenden som inte alltid är direkt hänförliga till brottslighet, t.ex. hotfullt uppträdande och annat störande beteende. Vad som här åsyftas är handlingssätt som ger uttryck för likgiltighet för grundläggande normer i samhället. Utredningen anser att en skärpt syn i dessa frågor är påkallad vid tillståndsprövningen.⁶⁰

Frågan om vandelsprövningen är naturligtvis komplicerad, och avvägningar måste göras till utlänningens anknytning till Sverige. Men vandelsfrågan får inte åsidosättas, utan bör prioriteras, och alltid prövas ingående. Detta bör ske såväl vid en förstagångsansökan, när utlänningen befinner sig utomlands, men också när utlänningen befinner sig i Sverige, och vid en förlägningsansökan. Vid behov bör utlåtanden inhämtas från såväl sociala myndigheter som Polisen, men även Kronofogdemyndigheten, Försäkringskassan och andra relevanta instanser. Det kan även bli aktuellt att utlänningen, såsom redan 1949 års utlänningskommitté föreslog, ställs under närmare kontroll, ifall utlänningens vandel trots brister medgiver fortsatt vistelse i Sverige.⁶¹ Sverige får inte tillåtas bli en fristad för kriminella och asociala utlänningar.

Mer inre utlänningskontroll

Sverigedemokraternas förslag: Inre utlänningskontroller skall prioriteras.

Polismyndigheten skall tillföras resurser och få ett anslag som är avpassat till behovet av mer utlänningskontroller. Myndigheten bör också få ett tydligt uppdrag och mandat i dessa frågor.

I takt med att migrationen till Sverige har ökat, har även tendensen hos utlänningar att stanna kvar i Sverige efter ett beslut om avslag och avlägsnande ökat. Särskilt bland asylsökande är det många som väljer att gå under jorden för att bli en del av ett snabbt växande skuggsamhälle. Det finns ingen exakt siffra över hur många som uppehåller sig illegalt i Sverige, men otaliga undersökningar och rapporter pekar på att tiotusentals utlänningar vistas i Sverige illegalt.

Skuggsamhället är till stor skada för såväl det svenska samhället som för berörda individer. Det måste bekämpas av hela samhället. Utlänningar med avslagsbeslut måste tydligt se att valet att stanna illegalt enbart kan sluta med besvikelse. Det samma gäller utlänningar som reser in i hopp om att kunna leva i ett parallellsamhälle.

⁶⁰ SOU 1993:120, s. 30.

⁶¹ SOU 1951:42, s. 63.

I bräschen för kampen mot skuggsamhället och illegal migration, och som första försvarare av principen om den reglerade invandringen, står Polismyndigheten. Myndigheten har under åren fått taga ett allt större ansvar, med en arbetsbörda som ökat oavbrutet, utan att anslagen ökat i samma takt. Arbetet har också försvårats på grund av bristfälliga och rentav motstridiga politiska prioriteringar. Det är tydligt att Polismyndigheten inte bara behöver en adekvat resurssättning, men också ett tydligt uppdrag och mandat att prioritera inre utlänningskontroller.

Sverigedemokraterna vill därför satsa ordentligt på detta område. Fler poliser måste anställas, villkoren måste förbättras, och fungerande rutiner måste till i verksamheten, grundat i beprövade metoder och medarbetarnas initiativ. Antalet inre utlänningskontroller måste bli fler och även riktas mot platser där behovet är som störst. Polisen bör ges möjlighet att utifrån empirisk erfarenhet och generella beteendemönster utföra inre utlänningskontroller för att hitta personer som befinner sig illegalt i landet, utan att detta utgör en diskrimineringsgrund.

Öka myndigheters befogenheter vid inre utlänningskontroll

Sverigedemokraternas förslag: Polismyndigheten och andra myndigheter skall få ökade befogenheter vid inre utlänningskontroll.

Återvändandeutredningen har i sitt betänkande Klarlagd identitet (SOU 2017:93) föreslagit flera åtgärder för att identifiera fler personer som vistas i Sverige illegalt, och motverka missbruk av resedokument och främlingspass. Bland annat skall Migrationsverket och Polismyndigheten ges möjlighet att vid inre utlänningskontroll fotografera en utlänning samt ta hans eller hennes fingeravtryck.

Sverigedemokraterna välkomnade utredningens förslag, även om vi ansåg dem otillräckligt långtgående. Bland annat borde möjligheterna att upptaga, använda och lagra biometriska uppgifter öka utöver vad utredningen föreslagit. Vi kan i dagsläget beklaga att regeringen dels tagit över tre år på sig att bereda frågan, dels att regeringen i slutändan frångått utredningens förslag i flera avseenden.⁶²

Sverigedemokraterna anser att frågan om inre utlänningskontroller är utomordentligt viktig för Sverige, både för att upprätthålla den reglerade invandringen, och för att öka säkerheten i vårt land. Det växande skuggsamhället är ett hot inte bara mot enskilda medborgare, men även mot samhället i stort, något som terrordådet på Drottninggatan 2017, utfört av en illegal migrant, tydligt visat. Vi förslår därför nu, liksom i vår nyligen

⁶² Prop. 2020/21:159.

avlagda följd motion i frågan,⁶³ bland annat att vid inre utlänningskontroll fingeravtryck och annan biometrisk information från utlänningar skall vara möjlig att upptaga och spara och använda i fler fall och under en längre tid. Liksom utredningen föreslagit bör så kunna ske från det att utlänningen fyllt sex år. Vidare föreslår vi att ansvariga myndigheter bör få uttrycklig rätt att medtaga utlänningen, beslagta handlingar, kroppsvisitera och genomföra andra sökningar, inklusive tömning av digitala medier. Bestämmelser härom bör vara tvingande, till skillnad från dagens läge, då de är fakultativa, frivilliga.

Öka möjligheten till förvarstagning

Sverigedemokraternas förslag: Myndigheternas möjlighet att förvarstaga utlänningar vid behov, skall öka.

Arbetet med att upprätthålla den reglerade invandringen försvåras ofta av bristfällig lagstiftning med begränsade befogenheter för myndigheterna. Det är till exempel endast i undantagsfall som en utlänning kan tas i förvar i samband med att ett utvisningsbeslut meddelas. Sverige går även i detta avseende utöver de miniminivåer som uppställs i återvändandedirektivet.

Sverigedemokraterna anser att det bör ske en förändring i lagstiftningen, så att det i fler fall blir möjligt att omedelbart ta en utlänning i förvar inför utvisning eller i andra relevanta fall. Det bör till exempel i högre utsträckning vara möjligt att förvarstaga utlänningar även innan dess att en tidsfrist för frivillig hemresa löpt ut, eller innan utvisningsbeslutet vunnit laga kraft.

Det bör i samtliga fall vara möjligt att ersätta förvarstagning med andra former av övervakningsåtgärder, såsom elektronisk fotboja, anmälningsplikt, helgarrest, hemarrest, utgångsförbud, eller andra begränsningar i rörelsefrihet. Målet bör vara att Migrationsverket får tillgång till ett brett batteri av möjliga åtgärder, allt efter den specifika situationens behov.

Öka antalet förvarsplatser

Sverigedemokraternas förslag: Antalet förvarsplatser skall öka så länge behov finns.

För att möjligheten att förvarstaga utlänningar skall vara meningsfullt och kunna bedrivas på ett effektivt sätt måste antalet förvarsplatser vara tillräckligt. Det är inte

⁶³ 2020/21:3941.

rimligt att utlänningar med lagakraftvunna avvisnings- eller utvisningsbeslut inte kan tagas i förvar vid behov på grund av att det inte finns förvarsplatser.

Migrationsverket har de senaste åren kontinuerligt ökat antalet förvarsplatser. Beläggningsgraden har trots detta varit hundraprocentig över tiden.⁶⁴ Uppgifter från Migrationsverket såväl som i media vittnar om att illegala migranter oftast släpps på fri fot av Polismyndigheten, eftersom det saknas lediga förvarsplatser. Att Sverige, som beviljat över 1,2 miljoner uppehållstillstånd på tio år, endast har omkring 520 förvarsplatser, är orimligt.

Det finns ingen reell möjlighet att uppskatta hur stor efterfrågan på förvarsplatser är eftersom den i slutändan är beroende av åtskilliga yttre faktorer. Bland dessa kan nämnas antalet inre utlänningskontroller, bestämmelserna kring återkallelse av tillstånd och avlägsnande av utlänningar, samt främmande staters samarbetsvillighet i återvändandearbetet. I en rapport till Justitiedepartementet år 2019 föreslog Migrationsverket och Polismyndigheten gemensamt upp till 1 200 platser, en siffra som möjligen skulle kunna användas som en utgångspunkt givet dagens lagstiftning. Oavsett vilken nivå som anses lämplig, är det dock uppenbart att den måste överstiga dagens.

Sverigedemokraterna föreslår därför att antalet förvarsplatser utvidgas kraftigt, tills efterfrågan mätts. Parallellt med detta måste insatser för att minska kostnaderna för förvaret genomföras. I det fall en utlänning ensam är ansvarig för att han eller hon placeras i förvar, förefaller det orimligt att utlänningen utan vidare skall kunna ställa långtgående krav på logi. Förenligheten med återvändandedirektivet och annan internationell rätt bör i detta sammanhang särskilt övervägas, så att Sverige, liksom i resten av migrationspolitiken, håller sig till absoluta miniminivån.

Utformningen av förvaren kan med fördel anpassas till vissa krav som ställs hos Kriminalvården. Detta skulle tjäna till att öka säkerheten på förvaren, men också innebära en besparing över tid, eftersom Kriminalvårdens behov av anstaltsplatser lär kvarstå även i det fall en sverigedemokratisk migrationspolitik med tiden minskat behovet av förvarsplatser.

Det är dock viktigt att komma ihåg att fler förvarsplatser i sig inte kommer förbättra situationen i Sverige nämnvärt. Med tanke på att kostnaderna för att hålla en utlänning i förvar är mycket höga, måste en satsning på förvar alltid gå hand i hand med satsningar på att verkställa fler utvisningar. Sverigedemokraterna föreslår nedan ett antal reformer

⁶⁴ Migrationsverkets årsredovisning 2020, s. 55.

som på sikt kommer leda till en ökning av genomförda utvisningar, en minskning av antalet illegala migranter i Sverige, och ett minskat behov av försvarsplatser.

Utvidga och utveckla biometriska databaser

Sverigedemokraternas förslag: Myndigheterna skall kunna upptaga fler biometriuppgifter, lagra dem under en längre tid, och använda dem i fler fall.

Den tidigare nämnda Återvändandeutredningen föreslog också att Sverige bör verka för att en centraliserad EU-databas skapas med information om bland annat uppehållstillstånd och uppehållstillståndskort. Migrationsverket anförde i sitt remissyttrande att det borde övervägas att inrätta ett nationellt fingeravtrycksregister för innehavare av uppehållstillstånd. Detta skulle effektivisera och rättssäkra processen vid förlängning av gällande tillstånd liksom ersättandet av ett förlustanmält uppehållstillståndskort. Det skulle också avsevärt försvåra för enskilda individer att verka i Sverige i multipla identiteter. Även Polismyndigheten och Säkerhetspolisen förordade en sådan lösning. I ett flertal europeiska länder finns redan en sådan ordning. Polismyndigheten anser att frågan är såväl angelägen som brådskande och därför bör utredas.

Sverigedemokraterna ansluter sig till både utredningen och de nämnda remissinstansernas uppfattning i denna fråga. Sverige bör därmed inte bara verka för att en alleuropeisk databas upprättas, men också att Sverige får till stånd en egen sådan databas. Förslagsvis skulle detta kunna genomföras genom att existerande bestämmelser om att biometriska uppgifter omedelbart skall förstöras efter att ett uppehållstillståndskort tillverkats, tags bort. I stället skulle sådana uppgifter alltså sparas både på kortet och i den nationella databasen.

Även i fall där uppehållstillståndskort inte är aktuella bör fler biometriuppgifter sparas, lagras, och komma till användning. Multipla identiteter och bristande kunskap om såväl asylsökande som illegala migranter i Sverige utgör ett stort problem. Dessutom är en påfallande andel av den ökande och grova brottsligheten relaterad till migrationen till Sverige. EU samlar inom ramen för Eurodac fingeravtryck och vissa andra uppgifter, men den registerföring som sker inom ramen för asylprocesserna i dag är inte tillräcklig.

Asylsökande och andra som söker uppehållstillstånd i Sverige bör i anslutning till ansökan åläggas att bidra med DNA och andra biometriska data till ett nytt sökbart register. Registerdatan bör sparas till dess att den sökande erhåller medborgarskap i Sverige, eller om den sökande är EES-medborgare, till dess att personen lämnat

Sverige. Registret bör användas både av myndigheter som hanterar utlänningsärenden, för att t.ex. identifiera sökanden som tidigare utvisats eller avvisats från Sverige, och av brottsbekämpande myndigheter.

Hur en sådan ordning skulle fungera, och huruvida dagens uppdelning av ansvaret mellan Migrationsverket och Polismyndigheten alltjämt skall gälla när det gäller biometriska uppgifter, måste särskilt utredas. Såsom Polismyndigheten tidigare anfört är detta brådskande, varför regeringen snarast måste ta ställning till en utredning om detta.

Avlägsnande av utlänningar

Utred möjligheten till utvisning på grund av asocialitet

Sverigedemokraternas förslag: Möjligheten att utvisa en utlänning på grund av asocialitet eller liknande vandelsproblem, skall utredas.

Såsom framgått ovan i avsnittet Avskaffandet av permanent uppehållstillstånd har den tidigare möjligheten att utvisa utlänningar på grund av asocialitet avskaffats. Det innebär att en utlänning i praktiken endast kan utvisas om han eller hon begår ett så pass grovt brott att en domstol dömer till utvisning. Som tidigare nämnt är detta ytterligt sällsynt. Oavsett detta, och med beaktande av vad som i avsnittet Vandelsprövning i fler fall anförts, står det klart att en möjlighet att utvisa en utlänning på grund av asocialitet, eller vandelskäl, bör återinföras i någon form.

En utlänning bör utvisas på grund av asocialitet i huvudsak av samma skäl, eller som direkt följd av, att uppehållstillstånd vägras. Som tidigare nämnts i den frågan bör utlänningens hela livsstil beaktas, och inte enbart fällande domar i brottsmål. En bred undersökning måste göras. Eventuella drogmissbruk, medlemskap i kriminella organisationer, eller ovilja att göra rätt ifrån sig gentemot samhället och andra, måste vägas in.

Denna fråga bör utredas noga, och kopplingen till möjligheten att återkalla ett uppehållstillstånd, nedan, eller vägra att förnya uppehållstillståndet, ovan, måste övervägas. Den processekonomiska aspekten måste särskilt beaktas, alltså frågan om hur det allmännas resurser bäst förvaltas för att uppnå ett visst resultat. Om utlänningar i allmänhet beviljas kortvariga uppehållstillstånd, och kan vägras förlängning på grund av vandel, kan det framstå som ett orimligt slöseri med resurser att införa en särskild separat ordning att utvisa en utlänning på grund av asocialitet, eller för den delen återkalla tillståndet.

Utvidga möjligheten att återkalla uppehållstillstånd

Sverigedemokraternas förslag: Återinförandet av möjligheten att återkalla ett uppehållstillstånd på grund av asocialitet eller liknande vandelsproblem skall utredas. Återkallandet av uppehållstillstånd skall prioriteras, genom ändrad lagstiftning och tydliga direktiv till Migrationsverket att prioritera ärenden om återkallelse

Vad som nyss nämnts om utvisning på grund av asocialitet gäller även när det gäller möjligheten att återkalla ett beviljat uppehållstillstånd. Det finns ett klart behov i svensk utlänningsrätt av att i någon form kunna avlägsna en utlänning och i vissa fall återkalla

ett uppehållstillstånd på grund av asocialitet eller andra vandelskäl. Frågan bör utredas noga.

Återkallelse kan dock även ske av andra skäl än vandel. Såsom framgår ovan i avsnittet Avskaffandet av permanent uppehållstillstånd togs rentav möjligheten att ta återkalla ett uppehållstillstånd på grund av vandel helt bort i den nuvarande utlänningslagen. Kvar finns, med vissa sällsynta undantag, endast möjligheten att återkalla ett uppehållstillstånd om utlänningen arbetskraftsinvandrat och förlorat sin anställning, anhöriginvandrat och förhållandet till anknytningspersonen upphört, om utlänningen flyttat från Sverige, utlänningen medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller medvetet har förtigit omständigheter, som varit av betydelse för att få tillståndet, eller det på grund av tidigare verksamhet eller i övrigt kan antas att utlänningen kommer att bedriva sabotage, spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet i Sverige eller i något annat nordiskt land.

I samtliga av dessa fall föreligger starka skyddsmekanismer som hindrar tillståndet från att återkallas. I flera fall måste hänsyn tas till den anknytning som utlänningen har till det svenska samhället och till om andra skäl talar mot att tillståndet återkallas. I denna bedömning skall särskilt beaktas utlänningens levnadsomständigheter, om utlänningen har barn i Sverige och, om så är fallet, barnets behov av kontakt med utlänningen, hur kontakten har varit och hur den skulle påverkas av att utlänningens uppehållstillstånd återkallas, utlänningens övriga familjeförhållanden, och hur länge utlänningen har vistats i Sverige. Vidare finns också skarpa tidsgränser för när återkallelse får ske, antingen överhuvudtaget, eller med krav på att det föreligger synnerliga skäl för återkallelse efter en viss tid. För arbetskraftsinvandrare och anhöriginvandrare finns också särskilda bestämmelser, varav den sistnämnda berörs i avsnittet Fortsatt uppehållstillstånd i vissa fall när förhållandet upphört.

Som framgått i avsnittet Avskaffandet av permanent uppehållstillstånd är det orimligt att en utlänning kan behålla uppehållstillstånd i Sverige trots att den ursprungliga grunden för uppehållstillstånd inte längre gäller. En skyddsbehövande som inte behöver skydd bör i normalfallet återvända hem, liksom en anhöriginvandrare eller arbetskraftsinvandrare bör göra det samma om anknytningen eller anställningen upphört. Det är också orimligt att en utlänning som ljugit för att få uppehållstillstånd, eller på olika sätt utgör ett hot mot Sverige, skall kunna behålla ett uppehållstillstånd.

Skyddsmekanismerna är dock så starka, och kraven så högt ställda, att återkallelse överhuvudtaget inte kommer på fråga i de flesta fall. Detta, tillsammans med bristande riktlinjer från regeringen, gör att Migrationsverket inte prioriterar vare sig kontroller

eller återkallanden i sig. Enligt uppgifter bland medarbetare på Migrationsverket betraktas det ofta som meningslöst att ens lägga upp ett ärende om återkallelse, trots att det kan förefalla uppenbart att utlänningen i fråga förverkat sin rätt att vistas i Sverige. Statistik visar också att endast i genomsnitt 3 000 ärenden om återkallelse anhängiggjorts årligen under det föregående decenniet, och endast i genomsnitt 1 600 av dessa lett till att tillstånd återkallats.⁶⁵ Detta skall ställas mot att i genomsnitt 120 000 uppehållstillstånd beviljats årligen under samma period.

Mot bakgrund av allt det sagda anser Sverigedemokraterna att frågan om återkallelse av uppehållstillstånd dels bör utredas i förhållande till frågan om vägran av tillstånd och utvisning på grund av asocialitet eller vandel, och dels bör prioriteras särskilt genom ändrad lagstiftning och tydliga direktiv till Migrationsverket att prioritera ärenden om återkallelse.

Utvidga möjligheten till utvisning på grund av brott

Sverigedemokraternas förslag: Utvisning på grund av brott skall alltid prövas när utlänning åtalas. Även ringare brottslighet kunna leda till utvisning på grund av brott, om utlänningen uppenbarligen anammat en kriminell livsstil. Hänsyn till anknytning till Sverige eller personliga förhållanden skall beaktas i mycket mindre omfattning.

Som tidigare nämnt i avsnittet Avskaffandet av permanent uppehållstillstånd har möjligheten att utvisa en utlänning som påföljd på brott, det som tidigare hette *förvisning*, minskat över tiden. I dagsläget kan utvisning på grund av brott endast komma på fråga om brottet kan leda till fängelse, och om utlänningen döms till svårare påföljd än böter. Brottet skall även vara av sådant slag, och övriga omständigheter sådana att det kan antagas att utlänningen kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet i riket, samt att brottets karaktär uppnår en viss grad av allvar.

Om en domstol överväger att utvisa en utlänning måste den dock först bedöma utlänningens anknytning till det svenska samhället. Häri ingår särskilt utlänningens levnadsomständigheter och familjeförhållanden samt utlänningens vistelsetid. Faktorer som arbete, bostad och social anpassning liksom kunskaper i svenska språket påverkar bedömningen. Domstolen skall också särskilt beakta om utlänningen har barn i Sverige och, om så är fallet, barnets behov av kontakt med utlänningen, hur kontakten mellan dem har varit och hur den skulle påverkas av att utlänningen utvisas. Hänsyn ska också

⁶⁵ Uppgifter från Migrationsverket 2021-05-10.

tas till om det finns hinder mot verkställighet av utvisningen på grund av exempelvis humanitära skäl.

Resultatet av domstolens övervägande är i allmänhet att utvisning inte kan ådömas. Kraven är så högt satta, och utlänningens rätt till privatliv och familjeliv så prioriterat, att det endast i ett fåtal fall kan bli tal om att utvisa utlänningen. Uppgifter från Brå giver vid handen att även vid mycket grova brott, såsom våldtäkt, utvisas mindre än en femtedel av dömda utlänningar. I fall av misshandel eller rån, rör det sig om mindre än två procent.⁶⁶

Det bör tilläggas att dessa siffror gäller utlänningar som är bosatta i Sverige, och alltså beviljats ett uppehållstillstånd. För övriga utlänningar, såsom turister eller illegala migranter, som i praktiken torde sakna anknytning till Sverige, är utvisning likväl inte en självklarhet. När det gäller våldtäkt får mer än en tredjedel stanna i Sverige, och för mord omkring 40 procent.

Sverigedemokraterna kan inte acceptera denna ordning, och anser såsom tidigare anfört att Sverige måste återgå till en strängare syn på dessa frågor. Sverige kan inte tillåtas bli en fristad för grovt kriminella. Vi föreslår därför att regelverket kring utvisning på grund av brott görs om. För det första bör frågan om utvisning alltid väckas när målet rör en utlänning. För det andra bör även ringare brottslighet kunna leda till utvisning på grund av brott, om utlänningen uppenbarligen anammat en kriminell livsstil. Vad som tidigare anförts om utvisning på grund av asocialitet och vandel är relevant även i detta fall.

För det tredje bör dagens mycket starka hänsynstagande till utlänningens anknytning och familjeförhållanden drastiskt minska. I fall som rör allvarligare brottslighet bör de helt utgå. Det är orimligt att en utlänning som rentav döms för relationsvåld eller våldtäkt mot barn, skall tillerkännas en särskild rätt att stanna i Sverige på grund av anknytning till en partner eller en avkomma.

Hänsyn måste naturligtvis tagas till Sverige internationella åtaganden, främst Europakonventionen och vissa EU-direktiv, såtillvida att målet bör vara lägsta möjliga nivå för att nå fördragskonformitet. Inspiration kan hämtas dels från tillfälliga lagens nödventil, men också dansk utlänningsrätt, där begreppet ”om det inte med säkerhet strider mot Danmarks internationella förpliktelser”, är etablerad. Även möjligheten att utvisa en utlänning till ett tredje land eller genom avtal om försäkringar för att undanröja verkställighetshinder, som omnämns i avsnittet Verkställighetshinder

⁶⁶ Brå Kortanalys 2/2016, s. 15.

Begränsa definitionen av verkställighetshinder till miniminivån, samt avsnittet Förbättra samarbetet med nedan, bör övervägas.

Fler avvisningsbeslut skall förenas med omedelbar verkställighet

Sverigedemokraternas förslag: Fler avvisningsbeslut skall förenas med omedelbar verkställighet.

Enligt utlänningslagen får Migrationsverket besluta att verkets beslut om avvisning får verkställas även om det inte har fått laga kraft (avvisning med omedelbar verkställighet), om de uppgifter som den sökande åberopar saknar betydelse för prövningen av ansökan eller saknar tillförlitlighet, och det därmed är uppenbart att det inte finns grund för asyl och det är uppenbart att uppehållstillstånd inte heller skall beviljas på någon annan grund (uppenbart ogrundad ansökan). Det innebär att verkställighet sker utan att beslutet vunnit laga kraft eller överprövats.

Sverigedemokraterna anser att regeln bör skärpas så att en uppenbart ogrundad ansökan alltid skall förenas med avvisning med omedelbar verkställighet. En bestämmelse bör dessutom skyndsamt införas i svensk rätt som innebär att en ansökan betraktas som uppenbart ogrundad om något av de kriterier som listas i EU:s asylprocedurdirektiv föreligger. Det innebär att omedelbar verkställighet skall ske bland annat om den sökande kommer från ett säkert ursprungsland, om det är troligt att sökanden i ond tro har förstört eller gjort sig av med en identitets- eller resehandling, eller om sökanden har lämnat uppenbart inkonsekventa och motsägelsefulla, klart falska eller uppenbart osannolika uppgifter.

Gör återreseförbud till norm vid utvisningsbeslut

Sverigedemokraternas förslag: Återreseförbud skall bli norm vid utvisningsbeslut från Migrationsverket.

Ett beslut om utvisning eller avvisning meddelat av Migrationsverket kan enligt utlänningslagen innehålla ett återreseförbud, som innebär en utlänning inte får återvända till Sverige under en viss tid. Detta gäller särskilt om utlänningen fått en tidsfrist för frivillig återresa, och inte reser hem under denna tid. Återreseförbudets varaktighet får bara överstiga fem år om utlänningen innebär ett allvarligt hot mot allmän ordning och säkerhet.

Sverigedemokraterna anser att det måste betraktas som självklart att en utlänning som utvisas från Sverige har en plikt att följa svensk lag, och lämna vårt land. En

utlänning som efter en lång juridisk process fått ett avslag bör alltid beläggas om återreseförbud, om han eller hon inte återvänd frivilligt under tidsfristen. Om en tidsfrist inte meddelats, exempelvis för att det finns risk för att utlänningen avviker, eller utgör en risk för allmän ordning och säkerhet, bör utlänningen alltid beläggas med återreseförbud.

Vissa ärendeslag, såsom asyl, bygger på ett visst mått av förtroende för den asylsökande, och en tvivelsmålets fördel. Detta innebär att den sökande får en rad friheter och rättigheter i Sverige som andra utlänningar inte får del av, såsom särskild rätt till vård till subventionerade priser, eller bidrag från Migrationsverket. Kostnaden för mottagande av asylsökande är också enormt stor. En asylsökande som befunnits sakna asylskäl av Migrationsverket, och fått detta beslut bekräftat i den vidare överklagandeprocessen, bör därför också alltid beläggas med återreseförbud.

Återreseförbud bör generellt sett inte börja gälla förrän utlänningen konstaterats utrest. De bör också i normalfallet gälla under en längre tid. De särskilda krav som ställs för ett återreseförbud på längre än fem år, bör avskaffas. Det bör härvidlag noteras att regeringen i april 2020 tillsatte en särskild utredning kring reglerna för utvisning på grund av brott, och även återreseförbud i sådana fall (Dir. 2020:44). Regeringen bör förslagsvis bredda utredningen till att också omfatta frågan om utvisning och återreseförbud i andra fall än brott.

Reformera återvändandeverksamheten

Sverigedemokraternas förslag: En utredning skall anställas om hur återvändandeverksamheten skall reformeras för att uppnå större effektivitet. Frågan om huruvida Migrationsverket skall få ett huvudansvar bör särskilt beaktas.

Återvändandeverksamheten, som syftar till att få utlänningar utan tillstånd i Sverige att återvända till sitt hemland, är i dag uppdelat mellan i huvudsak tre myndigheter, Migrationsverket, Polismyndigheten, och Kriminalvården. Otaliga rapporter har de senaste åren visat på en rad oegentligheter i arbetet. Här kan exempelvis nämnas Riksrevisionens rapport Återvändandeverksamheten: resultat, kostnader och effektivitet (RiR 2020:07), som indikerat stora problem när det gäller samarbetet mellan de olika myndigheterna, ansvarsfördelningen, och även den ekonomiska styrningen och effektiviteten. Tidigare lagstiftningsarbete, såsom regeringens proposition Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar (prop. 2017/18:284), har utgjort försök att förbättra situationen, utan resultat.

Det är tydligt att den svenska återvändandeverksamheten inte fungerar. Trots stora investeringar och löpande kostnader kvarstannar en mycket stor del av de som ska utvisas kvar i Sverige. Kostnaderna per verkställd utvisning har rentav ökat kraftigt. Under tiden tvingas Kriminalvården agera taxiverksamhet åt Migrationsverkets förvar, medan Polismyndigheten i stor utsträckning saknar tillgång till information eller insyn i viktiga frågor.

En kontinuerlig trend i utlänningsrätten sedan 50-talet har varit att utlänningsfrågorna kommit att koncentreras alltmer i en enda centralt ansvarig myndighet, Migrationsverket. Sålunda genomför inte längre Polismyndigheten asylutredningar, och Arbetsförmedlingen ansvarar inte längre för mottagning av asylsökande, såsom framgått ovan i avsnittet Mottagandet av asylsökande och nyanländas etablering. År 1999 övertog också dåvarande Statens invandrarverk huvudansvaret för verkställighet av beslut om utvisning och avvisning, från länspolismyndigheterna. Det förefaller rimligt att denna process fortsätter, och att Migrationsverket, som redan handhar hela processen kring invandringen till Sverige, inklusive utredning och praktisk mottagning av asylsökande, och därtill driver återvändandeenheter och förvarsverksamhet för utlänningar, skulle få ett eget ansvar för den svenska återvändandeverksamheten.

Genom en sådan reform skulle Kriminalvården och i många fall även Polismyndigheten få större möjlighet att fokusera resurser och organisation på sina respektive kärnverksamheten, medan de problem som rör kommunikation och samverkan mellan skilda myndigheter skulle minimeras. Polismyndigheten skulle alltså, genom Gränspolisen, vara huvudansvarig för att upprätthålla gränskontroller, och i vissa fall även inre gränskontroller. Men Migrationsverket skulle få ett större ansvar inom områden där de redan har ett huvudansvar, och skulle kunna fullfölja målet att upprätthålla den reglerade invandringen även i de fall en utlänning avvikit eller gått under jorden. På så sätt skulle arbetet kunna effektiviseras, och onödig byråkrati kunna undvikas.

Regeringen bör därför anställa en utredning om hur återvändandeverksamheten ska reformeras för att uppnå större effektivitet.

Förbättra samarbetet med tredjeländer kring återvändande

Sverigedemokraternas förslag: Sverige skall, ensamt eller genom EU, prioritera samarbetet med tredjeländer för att fler avlägsnandebeslut skall kunna verkställas. Det kan röra sig om återtagandeaftal med ursprungsländer, antal om utvisning till ett säkert tredje land, men också avtal om försäkringar för undanröjande av verkställighetshinder. Sanktioner och indraget bistånd, liksom andra åtgärder, skall vara möjliga alternativ.

Ett aktuellt problem med utvisningar och avvisningar är de tillfällen då utlänningarnas hemländer inte godtar att de sänds tillbaka. Varje land har en skyldighet att ta hand om sina medborgare, och att tillåta att de åter kommer in i det landet. Om landet i fråga vägrar ta tillbaka sina medborgare finns det dock ingen möjlighet att utvisa dem, något som blivit ett stort problem i Sverige.

Riksrevisionen har i sin rapport Återvändandeverksamhetens resultat, tydligt visat hur verkställandet av utvisningar försvåras märkbart av att hemländer exempelvis ställer krav på absolut frivillighet, eller på olika sätt ”försvårar eller fördröjer återtagandet av sina medborgare exempelvis genom krångliga eller tidsödande administrativa krav.”⁶⁷

Sverigedemokraterna anser att Sverige bör antaga en mer aktiv position i denna fråga, och låta frågan om utvisningar väga tyngre i relationen med främmande makter. Sverige bör sätta press genom olika instrument för att andra stater skall ta sitt ansvar, oavsett om det gäller utlänningar som utvisats från Sverige på grund av brott, eller som en följd av ett avslagsbeslut.

I vissa fall är det dock inte möjligt att utvisa utlänningar till sitt hemland, exempelvis för att de riskerar omänsklig behandling i hemlandet. Det kan också vara att det inte går att avgöra vilket land som utlänningen ska utvisas till. I sådana fall bör det utredas om särskilda avtal kan slutas med säkra tredjeländer, dit utlänningar kan utvisas. Huruvida utlänningen har en anknytning till tredjelandet i fråga ska inte vara avgörande, så länge det inte strider mot Sveriges internationella åtaganden. I andra fall bör särskilda avtal om försäkringar för att undanröja verkställighetshinder övervägas, genom vilka ursprungslandet lämnat garantier för att utlänningen inte kommer utsättas för skyddsgrundande behandling.

Instrument som bör nyttjas för att utverka samarbetsvillighet från det berörda landet är det eventuella bistånd som Sverige eller EU, direkt eller indirekt, ger till de berörda länderna. Om länderna vägrar ta emot sina egna medborgare bör de inte heller kunna erhålla finansiellt eller annat stöd av vare sig Sverige eller EU. Sverige bör således, i de

⁶⁷ RiR 2020:7, s. 48–49.

fall som detta omfattar, strypa bistånd som delas ut nationellt, och verka för att EU som union och de medlemsstater som gör detsamma upphör med detta.

Även andra former av diplomatiska påtryckningar och sanktioner bör kunna nyttjas, i den mån detta erfordras i den enskilda situationen, och till den grad som krävs. Länder som inte erhåller bistånd bör ändå kunna utsättas för sådana påtryckningar att de tar sitt ansvar. Liksom ovan bör detta kunna ske unilateralt från svenskt håll, även om en gemensam ansats med andra EU-länder, eller hela unionen, vore fördelaktig.

Preskriptionstiden vid utvisning skall avskaffas

Sverigedemokraternas förslag: Preskriptionstiden för utvisningsbeslut skall avskaffas.

Preskriptionstiden för utvisningsbeslut innebär i dagsläget att ett utvisningsbeslut som inte meddelats av allmän domstol upphör att gälla efter fyra år. Detta gäller oavsett om utvisningen verkställts eller ej. Om utvisningsbeslutet förenats med ett återreseförbud gäller tiden för återreseförbudet istället.

Under preskriptionstiden kan en utlänning inte ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige i sedvanlig ordning. I stället räknas en eventuell ansökan som en anmälan om verkställighetshinder (V-UT). Migrationsverket skall då skyndsamt pröva huruvida sådana föreligger, i synnerhet om nya omständigheter uppdagats. Om så ej är fallet skall utvisningen alltjämt verkställas.

En ansökan utifrån påverkas inte av ett utvisningsbeslut. En utlänning som fått avslag på en ansökan om uppehållstillstånd, och samtidigt fått beslut om utvisning, kan alltså ansöka på samma villkor som tidigare om han eller hon lämnar Sverige. Detta gäller dock inte asylsökande, eftersom asyl endast kan sökas inifrån Sverige. Detta gör att asylsökande som fått avslag och skall utvisas, kan få en ny chans att få asyl om de avviker och går under jorden, och sedan ansöker om asyl igen efter att utvisningsbeslutet preskriberats.

Vid tillkomsten av 1989 års utlänningslag förlängdes preskriptionstiden från det tidigare tre år till fyra år. Ändringen motiverades med att det hade blivit allt vanligare att utlänningar förhindrade verkställigheten av utvisningen genom att hålla sig undan långa tider.⁶⁸

Mot bakgrund av att det fortfarande är ett stort antal personer som blir kvar i Sverige under längre perioder, och att verkställigheten av utvisningsbeslut försvåras av att

⁶⁸ Prop. 1988/89:86 s. 204.

många håller sig undan myndigheterna (se bl.a. Återvändandeutredningsdirektiv Dir 2017:45) anser Sverigedemokraterna att preskriptionstiden skall förlängas.

Givet att utlänningslagstiftningen redan innefattar goda möjligheter att nå ett rättssäkert slutligt beslut i migrationsärenden, och att särskilda regleringar även gäller för det fall verkställighetshinder föreligger, anser Sverigedemokraterna att preskriptionstiden bör förlängas utan begränsning. Preskriptionstiden skall därmed avskaffas.

Det kontanta återvändandebidraget skall avskaffas

Sverigedemokraternas förslag: Återetableringsstödet skall avskaffas.

Återvändande innebär att en utlänning utan tillstånd att vistas i Sverige lämnar Sverige för att återvända till sitt hemland. För detta ändamål har Sverige sedan många år vissa återvändandestöd, främst det så kallade återetableringsstödet. Återetableringsstöd är ett monetärt stöd som riktar sig till personer som skall återvända till ett land där det är svårt att återetablera sig på grund av säkerhetsläget. Stödet regleras i förordningen (2008:778) om återetableringsstöd för vissa utlänningar. För att erhålla stödet måste sökanden bland annat ha fått avslag på asylansökan, och ha för avsikt att självmant återvända till hemlandet.

Återetableringsstödet motsvarar 30 000 kr för varje person över 18 år och 15 000 kr för barn under 18 år. En familj kan få högst 75 000 kr. Stödet betalas ut när den sökande har lämnat Sverige och anlänt till hemlandet.

Antalet personer och familjer som erhållit återetableringsstöd har varierat kraftigt över tiden. Från 2009 till 2015 minskade det kontinuerligt från 1 758 till 210 personer, för att sedan öka kraftigt till 2 515 år 2016, och sedan stadigt minska igen. Kostnaderna har på samma sätt varierat, från 47 miljoner kronor år 2009, till 1,4 miljoner år 2015, för att sedan öka till 68 miljoner år 2016, och därefter sjunka igen.⁶⁹

Sverigedemokraterna konstaterar inledningsvis att återetableringsstödet haft liten effekt på återvändandeverksamheten. Antalet individer som använt sig av stödet har varit litet, och kostnaden per individ har generellt sett varit hög. Det har heller inte gjorts någon utvärdering över hur stor andel av dessa individer som skulle ha återvänt alldeles oavsett om er erhållit ersättning därför.

Vidare anser Sverigedemokraterna att institutet i sig förefaller oförenligt med den allmänna rättskänslan. Utlänningar som erhåller återetableringsstöd har per definition

⁶⁹ Uppgifter från Migrationsverkets statistikenhet 2020-03-13.

ansökt om asyl i Sverige, och fått avslag. De har medvetet rest in i Sverige utan skyddsskäl, ofta från avlägsna länder, för att här söka asyl. De har i allmänhet vistats i landet en längre tid, och försörjts av det svenska samhället både direkt och indirekt. De har erbjudits goda möjligheter att få sin sak prövad, med offentligt betalt rättsligt ombud och tolk, och i flera instanser. De har dock befunnits sakna asylskäl, i en process som uppfyllt samtliga krav på rättssäkerhet.

Svensk lag kräver att en sådan utlänning skall återvända till sitt hemland. Det kan inte vara tal om någon form av bidrag eller muta för att en utlänning skall följa svensk lag, i synnerhet som en genomsnittlig asylsökande redan inneburit en stor börda och kostnad för samhället. En utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige skall inte under några omständigheter kunna erhålla ytterligare stöd från det svenska samhället, utan skall enbart följa svensk lag och lämna landet.

Tillgång till välfärden

Bakgrund och problembild

Sverigedemokraternas bedömning: Tidigare ansågs invandringen ha en mycket stark koppling till välfärden. Detta byggde ytterst på att invandringens storlek anpassades till samhällets förmåga, så att den inte blev en belastning. Senare frikopplades de från varandra, så att samhället fick anpassa sig till invandringen. Det har orsakat stora problem för Sverige.

Sverigedemokraterna beklagade redan i Migrationskommittén att kommittén inte kunnat enas om en gemensam ny inriktning kring invandringen och välfärden. Dessa två frågor har i mångt och mycket diskuterats isär under alltför lång tid, vilket fått svåra följder för det svenska samhällsbygget. Det är tydligt att förhållandena är annorlunda än de var när folkhemmet stod på sin höjdpunkt.

Medvetenheten kring dessa problem var å andra sidan större vid den tiden.

Föredragande statsrådet Johansson skrev exempelvis 1968 i propositionen *Riktlinjer för utlänningspolitiken* följande om hur invandringens omfattning skulle bestämmas:

invandringens omfattning bör bestämmas med hänsyn också till möjligheterna att bereda invandrarna bostäder, utbildning, sjuk- och hälsovård, social omvårdnad i övrigt och annat bistånd.⁷⁰

Det bör noteras att under de första åren av 60-talet invandrade i genomsnitt 20 000 personer årligen till Sverige. I den nyss citerade proposition beskrevs hur regeringen ”genom skärpta bestämmelser om arbetstillstånd [och] omfattande informationen i de europeiska utvandrarländerna om de nya bestämmelserna” framgångsrikt hejdade en ökande invandring, ”från ca 35 000 år 1965 till ca 27 000 år 1966 för att år 1967 uppgå till endast ca 13 000 personer”.⁷¹ Som jämförelse kan nämnas att under perioden 2014–2019 var genomsnittet närmare 140 000 om året.

Samtidigt har utanförskapet ökat i vårt land på en rad olika sätt. Skolresultaten har sjunkit, och gapet mellan inrikesfödda och utrikesfödda vuxit. Arbetslösheten, som alltid varit mycket högre bland utrikesfödda, har ökat än mer, och är numera fyra gånger högre än bland inrikesfödda. En majoritet av alla arbetslösa är utrikesfödda, och bland långtidsarbetslösa utgör de en absolut majoritet. Sysselsättningsgraden i Sverige är bland världens absolut högsta, men för gruppen utrikesfödda är nivån nästan 20

⁷⁰ Prop. 1968:142, s 104.

⁷¹ Prop. 1968:142, s. 94–95.

procentenheter lägre än för inrikesfödda – den största skillnaden i hela EU och nästan tre gånger så hög som genomsnittet i EU. Då är ändå definitionen av sysselsättning mycket generöst tilltagen, och inkluderar även subventionerade anställningar, ”låtsasjobb”. Som exempelvis Entreprenörsskapsforum visat tar det mycket längre tid för utlänningar att bli självförsörjande, än sysselsatta.⁷² Uppgifter från Handelns forskningsinstitut visar att ännu efter femton år i Sverige hade en stor majoritet av icke-västliga invandrare inte nått självförsörjning.⁷³

Även i SCB:s siffror över inkomsten syns dessa missförhållanden. Den disponibla inkomsten för vår största invandrargrupp, syrierna, är häften av inrikesföddas nivå, trots att olika former av bidrag och transfereringar ingår. För andra stora invandrargrupper, såsom irakier, somalier, eritreaner och andra, är siffrorna snarlika, och har i flera fall försämrats på senare tid. Om man i stället ser på faktorinkomster, alltså i det närmaste löneinkomster, helt utan bidrag eller liknande transfereringar, ser det ännu sämre ut, med till exempel syrier på blott 15 procent av inrikesföddas nivå år 2019.⁷⁴

Utifrån allt det sagda torde följderna för vidmakthållandet av en generös välfärdsstat vara uppenbara. Det goda folkhemmet bygger på att så många som möjligt arbetar hårt, så att de som är sjuka eller gamla skall kunna få det stöd de behöver. ”Gör din plikt, kräv din rätt”. Om dagens massinvandring dock fortsätter, och gruppen invandrare som måste försörjas av det allmänna fortsätter växa, kan inte välfärden fortsätta fungera.

Utöver detta innebär vårt systems generositet gentemot invandrare i dagsläget en tydlig attraktionsfaktor för irreguljär utländsk migration, såsom framgått i Migrationskommitténs betänkande. Samtidigt möjliggör systemet ett omfattande missbruk och ett ständigt utanförskap för invandrare, som med samhällets mer eller mindre goda minne tillåts kvarstanna i bidragsberoende.

Att avskaffa välfärdsstaten är förstås uteslutet. Den har tjänat oss väl sedan den inrättades, och utgår i praktiken från en grund av solidaritet och ödesgemenskap som närts sedan Sverige blev rike. Vad som däremot kan diskuteras är dels frågan om invandringens storlek, dels den därtill förbundna frågan om utlänningars rätt till välfärden. I den tidigare citerade propositionen bekräftades den princip som redan var rådande, nämligen ”att invandrare skall ha möjlighet att leva på samma standardnivå som den inhemska befolkningen”. Om principen sades att:

⁷² Johan Eklund och Johan P Larsson, *När blir utrikesfödda självförsörjande?* 2020, Entreprenörsskapsforum.

⁷³ HFI Notes 2019:1.

⁷⁴ Riksdagens utredningstjänst 2020:1574.

principen [måste] anses inrymma kravet att invandrarna inte koncentreras till de sämst betalda yrkena eller de yrkesområden som är mest osäkra med hänsyn till anställningstryggheten. En sådan utveckling kan leda till att den invandrade arbetskraften blir en avskild befolkningsgrupp som kännetecknas av låga inkomster och osäkra anställningsförhållanden och som kommer att utgöra en arbetskraftsreserv med hög arbetslöshetsrisk. Med en utveckling efter dessa linjer kan man vidare befara att utlänningarna av ekonomiska skäl tvingas söka sig till det sämsta bostadsbeståndet och där isoleras från den övriga befolkningen. I likhet med de två största löntagarorganisationerna hävdar jag bestämt att en utveckling som den jag nu har antytt är oacceptabel och måste förebyggas.

Det torde vara kusligt uppenbart för läsaren att den utveckling som statsrådet här beskrev, har besannats i Sverige de senaste åren. Anledningen till detta är att kopplingen mellan Sveriges förmåga att ta emot invandrare, och omfattningen av invandringen, som omnämndes i början av detta avsnitt, förlorades. I stället anammades hållningen att invandringen skulle stå självständig från resten av samhällsbygget, och inte skulle regleras särskilt för välfärdens skull. Denna hållning har bevisligen försatt Sverige i en långsiktig ohållbar situation med allvarliga konsekvenser för välfärdens fortsatta existens, och måste därmed förkastas. Samtidigt måste den generösa välfärdsstatens roll som attraktionsfaktor för just invandringen på allvar beaktas.

Rätten till välfärden måste reformeras

Sverigedemokraternas förslag: Utlänningars rätt till välfärden skall utredas, både avseende sjukvård, genom krav på kvalificering medelst arbete, och rätten till bosättningsbaserade bidrag, genom krav på innehav av svenskt medborgarskap

Mot bakgrund av allt det ovan sagda föreslår Sverigedemokraterna i stället att frågan om utlänningars rätt till välfärden skall utredas. De principer som varit gällande sedan den allmänna välfärden kom till, enligt vilka samtliga bosatta personer har samma rätt till välfärden, bör framgent enbart gälla medborgare, som därmed skall ha undantagslös rätt till välfärden. För utlänningar bör i stället särskilda regler gälla.

Detta är i viss mån redan fallet i dag för vissa grupper av utlänningar. EU-rätten innebär att EES-medborgare och medborgare i Schweiz åtnjuter särskilda rättigheter. Särskilda regler gäller också för exempelvis tillfälliga besökare, eller utlänningar med uppehållstillstånd som gäller kortare tid än ett år, såsom många studerande tredjelandsmedborgare. Eftersom uppehållstillståndet varar i mindre än ett år kan de inte

folkbokföras, och har därför i regel en mycket begränsad rätt till välfärden. Även asylsökande omfattas av särskild lagstiftning under tiden de väntar på beslut.

För flera av dessa grupper finns redan i dag möjligheter att avkräva kräva en heltäckande sjukförsäkring för att täcka kostnaderna för svensk sjuk- och tandvård. Detta gäller till exempel de nyssnämnda studerande tredjelandsmedborgarna, blåkortsinnehavare, personer med ställning som varaktigt bosatt i ett annat EU-land, men även EES-medborgare om de vistas i Sverige med uppehållsrätt genom egna medel. Även anhöriga till skyddsbehövande får avkrävas heltäckande sjukförsäkring.

Dessa bestämmelser bygger i samtliga fall på EU-rätten, men Sverige har generellt sett valt att inte implementera kraven annat när det är helt nödvändigt. Studerande behöver exempelvis endast ordna en heltäckande sjukförsäkring om deras tillstånd gäller i mindre än ett år. Om tillståndet gäller längre än ett år, kan de nämligen folkbokföras, och får då tillgång till den allmänna sjukförsäkringen.

Sverigedemokraterna anser att principen om en egenordnad sjukförsäkring är god, och bör omfatta en större del av invandrarna. I längden bör samtliga utlänningar avkrävas en heltäckande sjukförsäkring för bosättning, såvida det inte är uppenbart orimligt, eller går emot Sveriges folkrättsliga eller unionsrättsliga förpliktelser.

Även när det gäller övriga delar av välfärden, bör utlänningars rättigheter utredas. I Sverigedemokraternas rapport från april 2021, *Gör din plikt, kräv din rätt*, föreslås en utredning av utlänningars rätt till bosättningsbaserade förmåner, såsom barnbidrag, efterlevandestöd och garantipension. Sverigedemokraterna ansluter sig naturligtvis till dessa förslag, inom ramen för denna motion.

Det bör betonas att det är rimligt att en utlänning som kommit i arbete och bidrar till den gemensamma välfärden också får samma tillgång till arbetsbaserade förmåner som medborgare. Detta framhålls även i den nyssnämnda rapporten. Huvudregeln bör därför vara att utlänningar kan kvalificera sig in i välfärden genom varaktig egen försörjning, främst i form av arbete. Hur detta närmare bör bestämmas, utifrån hur länge utlänningen arbetat eller exempelvis vilken nivå utlänningens sjukpenninggrundade inkomst (SGI) uppgått till, bör utredas.

Reformer i denna riktning skulle leda till en minskad efterfrågan på de hårt ansatta svenska välfärdssystemen. Samtidigt skulle de också skicka en tydlig signal till omvärlden att Sverige inte längre är ett lämpligt mål för den form av invandring som tidigare förekommit. Reformen skulle även öka stödet för välfärdssystemet i sig, genom att det blev tydligt att utlänningar som aldrig bidragit heller inte skulle kunna avnjuta systemet såsom de som arbetat och bidragit i decennier.

Utredningen bör även se över etableringsprogrammet för nyanlända, och hur skyddsbehövande övergår från de villkor och rättigheter som gällde under tiden de var asylsökande. Förslagsvis bör utlänningar som ingår i ett etableringsprogram omfattas av en rätt till välfärden som motsvarar asylsökandes. Processen bör vara inriktad på att integrera utlänningen så att han eller hon vid processens slut är självförsörjande, och därmed har full rätt till välfärden. Under tiden bör både ansvar och kostnader för etableringen bäras av staten, och inte av kommunerna, i enlighet med vad som tidigare framgått i avsnittet Mottagandet av asylsökande och nyanländas etablering.

Etableringsprogrammet bör särskilt belöna framsteg och engagemang i integrationsprocessen. Den som i stället underlåter att delta aktivt, och inte gör framsteg, skall i stället få ersättningar indragna, och i förekommande fall även få sin bosättnings- och rörelsefrihet begränsad. Att sådana åtgärder är grundlagsenliga och står i proportion till Sveriges åtaganden inom folkrätten, utvecklades i det nyssnämnda avsnittet. Såsom nedan skall följa, bör frivillig återvandring uppmuntras.

Begränsa rätten till studiestöd

Sverigedemokraternas förslag: Utlänningars rätt till studiestöd skall kraftigt begränsas.
--

Migrationskommittén föreslog i sitt betänkande att utlänningar skulle ges i princip total rätt till studiestöd. Även om kommitténs förslag uppenbarligen varit felaktigt formulerat, som även vissa remissinstanser anfört, har regeringen till största del anammat förslaget, med följd att en mycket stor del av invandrarna redan från bosättning kommer få samma rätt till studiestöd som medborgare. I enlighet med vad som nyss sagts om rätten till välfärden är detta orimligt. Utlänningar rätt till studiestöd bör, med förbehåll för vissa unionsrättsliga förpliktelser, kraftigt begränsas.

Det är förvisso en rimlig ordning att en utlänning som vill bidra till den svenska välfärden utbildar sig för att på bättre sätt kunna fungera på arbetsmarknaden. Det är omvittnat att det råder brist inom flera utbildningskategorier, såsom sjuksköterskor, IT-ingenjörer eller lärare. Detta kan dock inte tagas till intäkt för att vilken utlänning som helst som fått uppehållstillstånd i Sverige redan från början skall ha allt rätt till studiestöd. Liksom tidigare bör i stället denna rätt begränsas, främst genom krav på kvalificering enligt vad som ovan nämnts.

Det kan också vara aktuellt att ytterligare begränsa rätten till studiestöd till att endast gälla vissa utbildningar, som är kritiska för den svenska ekonomin och inom vilka det råder brist som inte kan tillgodoses på annat vis.

Uppmuntra till återvandring

Sverigedemokraternas förslag: Sverige skall arbeta för att uppmuntra till återvandring av utlänningar som inte vill stanna i Sverige. I arbetet bör både centrala myndigheter och kommuner involveras. En rad olika program och kampanjer bör omfattas.

Utöver att utvärdera etableringsprogrammet och nyanländas integrationsprocess, bör utredningen föreslå hur utlänningar som inte lyckas etablera sig i Sverige i högre grad skall uppmuntras att återvända till hemlandet. Detta är inte bara till fördel för det svenska samhället, men också för utlänningens hemland. Länder som lidit under krig eller katastrofer har ofta stora behov av arbetskraft för att bygga upp landet på nytt. Detta tjänar också som ett sätt att motverka kompetensförluster i hemlandet, så kallat ”brain drain”, i det fall utlänningen besitter särskilda färdigheter.

Sverigedemokraterna kan härvidlag notera att vårt grannland Danmark i flera decennier haft en väl fungerande ordning för återvandring, genom *repatrieringsloven*. Myndigheter på både statlig och kommunal nivå samarbetar här för att identifiera utlänningar i utanförskap som skulle kunna återvända, både för sin egen skull och för Danmarks. Bestämmelserna omfattar olika informationssatsningar och program, och även ett kontant stöd för exempelvis resekostnader, flyttkostnader, pass eller liknande. Programmet har varit framgångsrikt, och utökats över tiden, så att på senare år även exempelvis syrier börjat återvända.

Sverige å sin sida har endast haft högst begränsade insatser av denna form, och i praktiken endast i bidragsform, i form av *bidrag för bosättning i annat land*. Bidraget, som regleras i förordning (1984:890) om bidrag till utlänningars resor från Sverige för bosättning i annat land, används heller inte i någon nämnvärd omfattning. År 2019 gavs det till exempel åt totalt två personer.

Sverigedemokraternas utgångspunkt är att nuvarande ordning är otillfredsställande, och bör förbättras. Målet bör vara att återvandring blir ett ansvar inte bara för en central myndighet såsom Migrationsverket, men också för andra myndigheter som exempelvis Arbetsförmedlingen, och samtliga kommuners socialnämnder och liknande organisationer. På så sätt kan utlänningar som utgör en orimlig belastning på det svenska välfärdssystemet, eller fastnat i ett långvarigt utanförskap, enkelt identifieras,

varpå olika program för att uppmuntra och hjälpa till återvandring kan inledas. Utöver detta bör särskilda informationssatsningar regelbundet genomföras, särskilt i utanförskapsområden, för att sprida kunskap kring vilka möjligheter som finns för att lämna fattigdom och utanförskap i Sverige och återvända hem.

Till detta kommer kontanta återvandringsstöd i vissa fall, och andra projekt för att hjälpa utlänningar i Sverige att återvända till hemlandet och skapa sig ett liv där. Hjälpen kan exempelvis bestå av utbildning för barn eller vuxna, stöd för att hitta arbete eller starta företag i hemlandet, information om att ordna bostad eller andra praktiska frågor. Svenska utlandsmyndigheter bör härvidlag kunna vara behjälpliga. Eventuella mekanismer i hemlandet bör vara flexibla och anpassa stödet till den sökandes behov, men hålla sig inom aktuella regelverk för bistånd genom att endast finansiera kostnader i mottagarlandet.

Slutligen bör Sverigedemokraternas förslag om självbekostnad av asylmottagandet, såsom nämnt i avsnittet Mottagandet av asylsökande och nyanländas etablering, genom lån kopplas till återvandringen så att en före detta skyddsbehövande som inte blivit en del av samhället kan få delar av, eller hela skulden, avskriven, mot att återvandringen slutförs.

Medborgarskap

Reglerna kring utlänningars möjlighet att efter ansökan upptagas till svensk medborgare, naturalisation, är tätt förbundna med utlänningslagstiftningen i övrigt. Medborgarskapet innebär en undantagslös rätt för en person att permanent stanna i Sverige oavsett övriga omständigheter, och ett absolut skydd mot utvisning. Dessutom har en medborgare rätteligen större rättigheter i förhållande till det allmänna än den som endast har uppehållstillstånd i Sverige, liksom även skyldigheter, till exempel vad avser vårt lands försvar.

Såsom Migrationskommittén förklarar i kapitel 4 i sitt betänkande, kan lågt ställda krav för medborgarskap utgöra en så kallad pull-faktor, och leda till ökad invandring. Det går därför inte att skapa en långsiktigt hållbar migrationspolitik, såsom var kommitténs uppdrag, utan att se över reglerna för medborgarskap.

Skärp hemvistkravet

Sverigedemokraternas förslag: Hemvistkravet för att upptagas till svensk medborgare skall enligt huvudregeln vara tio år.

Den första svenska regleringen kring naturalisation, förordningen den 27 februari 1858 angående ordningen och villkoren för utländsk mans upptagande till svensk medborgare, stadgade att utlänning haft sin hemvist i riket i minst tre år.

När sedan frågan om naturalisation kom att regleras i lag, genom lagen om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap (1924:130), skärptes hemvistkravet till fem år. I den proposition i vilken frågan om hemvistkravet kom att beröras, anförde föredragande statsrådet Åkerman följande.

[...] den sålunda föreslagna tiden bör betraktas som en minimitid, vilken synes böra i regel förbehållas för tillämpning allenast å utlänningar, tillhörande med det egna landet närbesläktade nationer, under det att en längre tids vistelse i Sverige bör fordras för personer, tillhörande det egna landet mera fjärrstående folk.

[...]

En utlänning, som varit bosatt här i landet allenast tre år, kan i regel icke anses hava så levt sig in i svenska förhållanden, att hans upptagande till svensk medborgare kan anses naturligt. Ej heller kan denna tid anses tillräckligt lång, för att vederbörande

svenska myndigheter skola kunna med säkerhet bedöma lämpligheten av hans naturalisation.⁷⁵

Det bör härvidlag nämnas att den nyssnämnda minimitiden på fem år, höjdes till tio år vid andra världskrigets utbrott 1939, för att därefter gradvis minska till åtta år vid tiden för lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap. Enligt denna utökades så hemvistkravet från det formella fem år enligt 1924 års lag, till sju år i normalfallet. Föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg, poängterade dock att detta inte innebar någon förändring i praxis, utan i stället ett förtydligande, emedan en ny särbestämmelse infördes för nordbor.

Den i lagen angivna minimitiden fem år har nämligen [...] – i enlighet med uttalanden i motiven till lagen – i princip tillämpats endast beträffande danskar, islänningar, norrmän, finlandssvenskar och estlandssvenskar, under det att för andra utlänningar som regel fordrats minst sju års hemvist i Sverige.⁷⁶

Hemvistkravet sänktes återigen till fem år i normalfallet, samt för nordbor två år, år 1977. Föredragande statsrådet Leijon anförde härvidlag att bland annat att flera olika former av dispenser och förändringar i praxis gjort att kravet på sju års hemvist kommit att i allt mindre grad ge en rättvisande bild av gällande rätt. Föredraganden tillade också följande.

Det avgörande skälet för min ståndpunkt är emellertid, att de många åtgärder som på senare tid har vidtagits för att underlätta för invandrarna att växa in i det svenska samhället har lett till att nuvarande krav på hemvisttid framstår som onödigt långtgående.⁷⁷

Som en följd av dessa förändringar ansåg regeringen också att dåvarande praxis gällande dispens från hemvistkravet skulle ändras, så att en utlänning som varit gift eller sammanboende minst två år med en svensk medborgare, skulle uppfylla hemvistkravet redan efter tre år.

Bestämmelserna kring naturalisation har i all väsentlighet var oförändrade sedan dess, oaktat den nya medborgarskapslagen (2001:82).

Sverigedemokraterna noterar inledningsvis att sammansättningen av migrationen till Sverige, och vårt lands förmåga att integrera invandrare, förändrats i mycket stor utsträckning sedan bestämmelserna kring hemvistkravet senast reviderades år 1977. De

⁷⁵ Prop. 1923:29, s. 24–25.

⁷⁶ Prop. 1950:217, s. 40–41.

⁷⁷ Prop. 1975/76:136, s. 28–30.

åtgärder för integration som den dåvarande regeringen anförde som skäl till att sänka hemvistkravet, har alldeles oavsett deras ursprungliga funktion, med tiden visat sig vara otillräckliga.

Vi ansluter oss därmed till vad statsrådet Åkerman anförde 1923, när han talade om vikten att leva sig in i svenska förhållanden för att medborgarskapet skall te sig naturligt, och myndigheternas förmåga att bedöma utlänningens lämplighet. Vi noterar även beslutet år 1939 att utöka hemvistkravet, som ett svar på ökade migrationsflöden i Europa i och med andra världskrigets utbrott.

Även bortsett från de ytterligare förslag till krav för att upptagas till medborgare som vi presenterar nedan, är det tydligt att det rådande samhällsklimatet, och situationen i omvärlden, kräver en längre hemvisttid än fem, eller i många fall tre år. Sverigedemokraterna föreslår därför att hemvistkravet i normalfallet skall bestämmas till tio år.

Det bör härvidlag även erinras att den sedan många år omdiskuterade möjligheten att återkalla medborgarskap, eller upphäva ett beslut om att upptaga en utlänning till medborgare, ännu inte föranlett någon förändring i lagstiftning. En sådan skulle därtill kräva en ändring i grundlagen. Till dess en sådan ändring görs, kan en skärpning av hemvistkraven på kort sikt avhjälpa bristerna i grundlagen.

Det bör också erinras att de övriga krav som Sverigedemokraterna föreslår, där avskaffandet av permanent uppehållstillstånd är särskilt framträdande, skulle öka myndigheternas möjlighet att avgöra en utlännings lämplighet för medborgarskapet. Detta då tidsbegränsade uppehållstillstånd skulle kräva kontinuerliga kontroller och prövningar av en utlännings förhållanden.

Återinför krav på hederlig vandel

<p>Sverigedemokraternas förslag: Kravet på hederlig vandel skall återinföras, och breddas kraftigt.</p>
--

Krav på hederligt levnadsätt har i en form eller annan funnits så länge medborgarskapsfrågan varit föremål för lagstiftning. I 1864 års förordning hette det exempelvis i ursprungligen i 2 § 2 m. att utlänningen ”äger god frejd”. Med tiden kom detta att ändras, så att det vid tiden för 1924 års lag i stället knöts till den dåvarande strafflagens (den 16 februari 1864) bestämmelser kring utestängning från behörigheter och rättigheter vid straffpåföljd. I 1924 års lag formulerades kravet i stället som att

utlänningen ”under sin vistelse här i landet fört en hederlig vandel”, ett krav som också gjordes indispensabelt, alltså utan möjlighet till dispens.⁷⁸

1950 års lag behöll formuleringen om hederlig vandel, men gjorde i stället kravet dispensabelt, emedan man i praxis bortsåg från ”i mindre grad klandervärda förhållanden och i viss mån även från mera allvarliga sådana som ligga långt tillbaka i tiden.”⁷⁹

1977 års ändringar i lagen ändrade ingenting i själva lagtexten, men väl i övrigt. Det existerande försörjningskravet, som kommer förklaras ingående nedan, avskaffades, vilket dock i stället innebar att vandelskravet kom att innefatta vissa försörjningsrelaterade förpliktelser. Föredragande statsrådet Leijon anförde härvidlag följande:

Jag vill emellertid för min del betona, att det endast i fall av mera allvarlig försummelse eller av asocialitet bör komma i fråga av nu nämnda skäl avslå en naturalisationsansökan.⁸⁰

Regeringen lade också fram ny praxis för hur den så kallade uppskovstiden med beviljade av svenskt medborgarskap vid brottslighet, skulle definieras och beräknas. I allmänhet sänktes karenstiden något.

Bestämmelserna kring vandelskravet ändrades i viss mån i den nuvarande medborgarskapslagen från år 2000, då kravet på utlänningen att ha fört en hederlig vandel i stället ersattes av kravet att utlänningen skall ha haft och kan förväntas komma att ha ett hederligt levnadssätt. Någon materiell förändring avsågs inte av regeringen.⁸¹

Sverigedemokraterna noterar liksom ovan att de omfattande förändringar som skett i det svenska samhället de senaste decennierna, i sin tur orsakade av den migrationspolitik som förts, skapat ett behov av skärpningar i utlänningsrätten i stort. Den tendens till mer generösa krav som varit gällande under efterkrigstiden måste därmed brytas, till förmån för en ordning som i högre grad är anpassad till nuvarande förhållanden.

Vi föreslår därför i stort en återgång till de mer indispensabla vandelskrav som var gällande före 1950 års förändringar. Utlänning som dömts för allvarliga brott, såsom sexual- eller våldsbrott, bör därmed aldrig kunna erhålla medborgarskap. I övriga fall av brottslighet bör det existerande karenskravet skärpas, i synnerhet vad gäller mängdbrott.

⁷⁸ 1924:137, s. 32.

⁷⁹ 1950:217, s. 42.

⁸⁰ 1975/76:136, 35.

⁸¹ Prop. 1999/2000:147, s. 47–48.

Vi föreslår också att det tydligt angivs att Migrationsverket vid sin bedömning av vandeln skall anställa en bred och djupgående utredning av utlänningens levnadsförhållanden. Syftet skall vara att säkerställa att verkligt lämpliga utlänningar, utan kriminell koppling eller liknande asocialitet, av misstag kan upptagas till medborgare.

Vi föreslår slutligen att medborgarskapslagen återfår den ordalydelse som den i fråga om vandelskravet hade före ändringarna år 2000.

Inför krav på kunskaper om språk, kultur, och samhälle

Sverigedemokraternas förslag: Krav skall ställas på erforderliga kunskaper i svenska språket, om svensk kultur, samt om det svenska samhället.

Lagstiftningen har aldrig ställt några uttryckliga krav på en utlänningens kunskap i vare sig svenska språket eller rörande vår kultur eller vårt samhälle. Särskilt samhällskunskapskraven har varit frånvarande. I förarbetena till 1950 års lag anförde föredragande statsrådet följande.

Förslaget innehåller lika litet som gällande lag någon uttrycklig föreskrift om att kunskap i svenska språket utgör ett villkor för naturalisation. Liksom hittills bör emellertid vid naturalisationsprövningen stor betydelse tillmätas sökandens kunskaper i detta hänseende.⁸²

Medborgarskapsutredningen visade i sitt betänkande 2012 att språkraven ännu vid tiden för 1968 års ändringar medborgarskapslagen var aktuella, men att de med tiden kom att minska i betydelse, tills de i början av 80-talet helt upphörde. Sedan dessa har flera försök gjort att återinföra språkraven, men inget försök har lyckats.⁸³

1997 års medborgarskapskommitté diskuterade frågan om språkrav, och framförde bland annat följande om vikten av erforderliga svensk-kunskaper.

Att kunna tala och förstå svenska underlättar på ett avgörande sätt den enskildes möjligheter att integreras i det svenska samhället. Förmågan att kommunicera banar väg för respekt och förståelse individer emellan samt begränsar risken för missförstånd. Det är också ett oemotsägligt faktum att kunskaper i svenska språket är mycket viktiga för att den enskilde skall kunna känna till och förstå sina rättigheter respektive skyldigheter i det svenska samhället.

⁸² Prop. 1950:217, s. 43.

⁸³ SOU 1999:34, s. 307–308.

I slutändan avstyrkte dock utredningen ett språkrav, till stor del för att det skulle vara orättvist mot exempelvis hemarbetande kvinnor som inte kom i kontakt med svenskar eller svenska språket. I sådana fall skulle deras arbetande makar kunna bli medborgare, men inte de själva. I det följande förslaget till ny medborgarskapslag gick regeringen på samma linje.⁸⁴

Frågan om språkrav har dock fortsatt att debatteras och undersökas. En enkätundersökning som Medborgarskapsutredningen genomförde sommaren 2012 visade på att det vanligaste förslaget bland tillfrågade medborgare på hur medborgarskapet skulle kunna öka i betydelse, var införandet av ett språkrav.⁸⁵ I den påföljande propositionen (prop. 2013/14:143) behandlades dock inte frågan alls.

Först i oktober 2019 valde tillsattes en särskild utredning för att se över frågan, Utredningen om språk- och samhällskunskapskrav för svenskt medborgarskap och andra frågor om medborgarskap, USSMA. Utredningen fick i uppdrag bland annat att lämna förslag till författningsändringar som innebär att godkänt prov i svenska och i grundläggande samhällskunskap är krav för svenskt medborgarskap samt utreda i vilken utsträckning det krävs undantag för vissa grupper.

Utredningen redovisade sitt första delbetänkande den 13 januari 2021. Bland förslagen nämndes som väntat att utlänningar skulle avkrävas viss kunskap i svenska språk och om det svenska samhället, för att upptagas till medborgare.

Sverigedemokraterna har föreslagit språk- och samhällskunskapskrav sedan riksdagsinträdet, och välkomnar att regeringen, och en majoritet av de politiska partierna, kommit till insikt om behovet av språkrav för att upptagas till medborgare. Det måste betraktas som stötande att utlänningar som bott i Sverige i många år behövt tolkhjälp av Migrationsverkets medarbetare för att kunna fylla i en ansökan om naturalisation.

Såsom tidigare anförts föranleder den nuvarande integrations- och migrationspolitiska situationen i vårt land ett behov av omfattande reformer. Bland de viktigaste av dessa torde vara just ett nytt krav på att utlänningar lär sig vårt språk, vår kultur, och grunderna i vårt samhälles funktionssätt, innan de fullt ut kan bli en del av vårt samhälle. Utöver språket bör detta innebära att utlänningen besitter kunskaper om svensk kultur, historia, demokratiska och sekulariserade samhällsmodell samt övertygande bekänner respekt för västerländska normer om mänskliga rättigheter som

⁸⁴ Prop. 1999/2000:147, s. 61–62.

⁸⁵ SOU 2013:29, s. 94.

till exempel yttrandefrihet, religionsfrihet, de båda könen lika värde och rättigheter, samt respekt för personer med olika sexuell läggning.

Sverigedemokraterna gläder sig över att USSMA enligt ovan föreslagit vissa språk- och samhällskunskapskrav. Vi beklagar dock att utredningen föreslagit en mycket låg nivå när det gäller språkravet, med följd att högstadielärover i allmänhet talar sitt tredjespråk bättre än nya svenska medborgare förväntas tala svenska. Vi beklagar också att kraven enligt förslaget inte skall börja gälla förrän år 2025.

Sverigedemokraterna anser att tyngdpunkten i dessa frågor måste vara Sveriges bästa, vad som är *till gagn till riket* som det tidigare hette i medborgarskapsfrågor, och inte någon form av missriktat rättviseargument av det slag som användes mot införandet från första början. Sverigedemokraterna föreslår därför att utredningens förslag skärps, så att utlänningar avkrävs svensk kunskaper som motsvarar godkända betyg i grundskolan, eller i europeisk terminologi nivå B2, för att upptagas till medborgare.

Vidare anser vi mot bakgrund av den rådande integrationspolitiska situationen, och att många tiotusentals utlänningar vart år upptags till svenska medborgare utan att några krav ställs, att behovet av ordentliga språkrav i allra högsta grad är brådskande. Vi föreslår därför att förslaget genomförs så skyndsamt som möjligt.

Inför krav på egen försörjningsförmåga

Sverigedemokraternas förslag: Krav skall enligt huvudregeln ställas att utlänningen försörjt sig själv före ansökan om att upptagas till svensk medborgare.

Före 1977 års förändring i den dåvarande medborgarskapslagen (1950:382), ställdes i allmänhet ett försörjningskrav för att upptagas till medborgare. Det var dock ett krav förenat med ett flertal möjligheter till undantag och dispens. Föredragande statsrådet anförde i förarbetena för 1950 års lag följande:

För min del anser jag visserligen, att kravet på försörjningsförmåga i princip bör upprätthållas, men erfarenheten visar, att åtskilliga fall förekomma, där starka billighetskäl tala för naturalisation, ehuru sökanden icke fyller detta krav.⁸⁶

Just dessa undantag och dispenser föranledde regeringen att 1977 avskaffa försörjningskraven helt. Regeringen skrev vid det tillfället att ”I allmänhet leder dock denna prövning till att sökanden antingen anses uppfylla villkoret, eller också erhåller

⁸⁶ Prop. 1950:217, s. 42.

dispens från det”. Regeringen anförde också att oförmåga att betala skatt, böter, eller underhållsskulder, snarast skulle betraktas som en vandelsfråga.⁸⁷

Sverigedemokraterna anser som ovan anført att de förändringar som ägt rum i vårt land de senaste decennierna, i synnerhet det ökande utanförskapet och tillkomsten av en i det närmaste institutionaliserad etnisk underklass, föranleder ändringar i bestämmelserna om medborgarskap. Utöver de övriga förslag till ändringar som presenterats, föreslår Sverigedemokraterna att ett krav på egen försörjnings åter skall ställas för att upptagas till svensk medborgare.

De exakta formerna för ett sådant krav kommer givetvis kräva en särskild utredning. Det förefaller dock rimligt att redan i detta skede nämna att en utlännings inkomster av arbete, och utlännings beroende av det allmännas stöd, kommer vara avgörande. En utlännings som vill komma i åtnjutande av alla de fördelar och privilegier som följer av det svenska medborgarskapet, bör ha gjort rätt för sig, och kunnat stå på egna ben, utan att vara samhället till last.

Det bör finnas vissa undantag från denna regel, exempelvis på grund av allvarlig sjukdom eller ålderdom.

Uppmuntra till återvandring även för medborgare

Sverigedemokraternas förslag: Även svenska medborgare skall kunna ta del av åtgärder och program för återvandring. Som villkor skall ställas avsägnaden av det svenska medborgarskapet.

Sverigedemokraterna har sedan länge anført Sveriges ansvar som humanitär stormakt att hjälpa de som en gång flyttat att återvända hem, för att bygga upp sina hemländer. Vi menar att detta ansvar i viss mån kvarstår även när det gäller personer som blivit svenska medborgare. Även personer som upptagits till svenska medborgare bör således kunna komma i åtnjutning av de möjligheter till återvandring som föreslagits i avsnittet Tillgång till välfärden. Vi föreslår alltså att svenska medborgare som tidigare haft uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl skall kunna ta del av de återvandringsinsatser som föreslagits, inklusive kontantstöd. Detta skall villkoras med att de fransäger sig det svenska medborgarskapet, eftersom det tidigare hemlandet åter blivit hemland.

Lämpligen skulle den återvändande behålla sitt svenska medborgarskap under en återetableringsperiod. Under den perioden betraktas återetableringsbidraget i praktiken som ett lån. Om den återvändande vid periodens slut beslutar sig för att stanna i

⁸⁷ Prop. 1975/76:136, s. 31–32.

hemlandet, och frånsäger sig det svenska medborgarskapet, avskrivs lånet. I annat fall skall lånet återbetalas.

Jimmie Åkesson (SD)

Jonas Andersson i Skellefteå (SD)

Jennie Åfeldt (SD)